דבר

קיוסקים

יום ראשון, י"ז באב תשמ"ח, 31 ביולי 1988 • גליון 19483

היום 12 עמודים • המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר

• הקונסול היורק / תגי אשר
• אינטרסים צרים / עליזה ולך
• דו"ח מבקר ההסתדרות / עמ' 9
• רומנטיקה ודיפלומטיה / יקיר צור
• חברת העובדים / יהודה גוטהלף
• ספורט (עמ' 4 – 3), מדע ורפואה (11), בידור (12)

מזג האויר

(ע). – תחזית מזג האוויר: ללא שינוי.
הטמפרטורות: ירושלים – 19־30; רמת־הגולן – 20־34; צפת – 20־30; חיפה – 23־33; טבריה – 24־38; עפולה – 21־36; שומרון – 20־34; לוד – 21־34; יריחו – 25־40; עזה – 25־31; באר־שבע – 22־38; אילת – 26־39.

השגריר היוצא משה ששון (משמאל) מברך את השגריר החדש למצרים, פרופ' שמעון שמיר, במסיבה שנערכה ביום ו' במשרד החוץ בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

עיקרון תחילה

• בשטחים: מחר ומחרתיים שביתה כללית – עמ' 2.
• התקדמות לקראת המו"מ באו"ם להפסקת המלחמה במפרץ – עמ' 3.
• ישראלי שהמק ממאסר במצרים על סמים חזר לדהב ונעצר – עמ' 5.
• כתב אישום נגד השופט בר־דיין יוגש לבית־המשפט המחוזי – עמ' 6.

במפגש ליל שבת בבית הכנסת של מוסקווה

ויכוח סוער בין צעירים יהודים לחברי המשלחת – על טיסות דרך בוקארשט

קבלת שבת במוסקווה

ראש המשלחת הקונסולארית הישראלית מירון גורדון (מימין) והרב הראשי של ברה"מ אדולף שייביץ (משמאל) משוחחים עם תיירים זרים בבית־הכנסת המרכזי של מוסקווה לפני תחילת התפילה בערב שבת. (צילום: א.פ.)

מוסקווה (ע"צ). – חברי המשלחת הקונסולארית הישראלית למוסקווה נקלעו ביום ו' לויכוח סוער עם צעירים יהודים מקומיים בשאלת היתמה הישראלית להוספת עולי ברה"מ דרך בוקארשט במקום דרך וינה, למנוע את נשירתם בדרך לישראל.

אחד הצעירים טען, כי רובם המכריע של יהודי ברה"מ מתנגדים בתקיפות להוראה אנטי־דמוקראטית זו של ישראל. לדבריו, תמיכתה של ברה"מ בהצעה זו נובעת מהשיקול, שבעקבות מימושה יפחת מספר המבקשים לצאת, שכדל מזו הלה ליבריליזאציה במדיניות הסובייטית.

אחרים מקרב הצעירים הביעו את הדעה, כי זכותה של ישראל להחליט כפי שהחליטה, שכן היא המעניקה למהגרים את האשרות. התומכים בהחלטה הישראלית בינו את אלה שרוצים לצאת מברה"מ רק כדי לקבל את כספי הסיוע לפליטים שנותנת ארה"ב.

מתנגדי ההצעה הישראלית הביעו, לעומת זאת, את התקווה, כי ארה"ב תעניק עוד אשרות רבות יותר ליהודי ברה"מ, היוצאים על־פי הזמנת קרובי משפחה המתגוררים בארה"ב.

לבית־הכנסת הגיעו ביום ו' מבקרים רבים מן הרגיל – כ־100 בסך־הכל: המתפללים הקבועים, פעילים צעירים, תיירים אחרים מישראל ומארה"ב ועיתונאים מערביים רבים.

ראש המשלחת, מירון גורדון, שוחח לפני התפילה בעברית עם הרב אדולף שייביץ על פעולות בית־הכנסת. "הם מדברים על עניינים כלליים, ביותר ואינם עוסקים בפוליטיקה", הסביר לעיתונאים יהודים מקומיים דוברי עברית, אך לפני העיתונאים הביע הרב שייביץ את התקווה, כי בואה של המשלחת הוא בבחינת שלב ראשון בדרך לכינון יחסים דיפלומטיים בין ברה"מ לישראל וכי מהלך זה ישרת את השלום במזה"ת.

לדלן אמר הרב שייביץ, כי אינו יודע כמה רבנים פעלים ברחבי ברה"מ. "אין בידינו סטאטיסטיקה מדוייקת", אמר, בהוסיפו עם זאת, כי המצב משתפר והולך.

מצפים לשינוי

אנו מקווים שבואה של המשלחת הישראלית למוסקווה הוא תחילתה של דרך חדשה. מובן שלא ניתן לחזות מראש לאן יובילו הדברים, אבל אנו מצפים לשינויים לטובה. משמעות בואה של המשלחת הקונסולארית תיבחן, לא בעצם שהותה במוסקווה – אלא בתוצאות שהיא תשיג – כך אמרו אמש פעילי עליה במוסקווה, בשיחת טלפון עם חברי המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ.

העתון הסובייטי "איזווסטיה" פרסם בשבת ידיעה קצרה על בואה של המשלחת הקונסולארית למוסקווה. העתון ציין כי המשלחת הגיעה על־פי בקשת ישראל, כדי ללמוד את פעילותה של המחלקה בשגרירות הולנד בברה"מ המייצגת את האינטרסים הישראליים.

העתון הדגיש, כי ישראל התחייבה שמשלחתה תפעל על־פי התנאים והמגבלות שסוכמו מראש עם הסובייטים. עוד הדגיש העתון, כי העמדה הסובייטית הרשמית לגבי התנאים לשיפור היחסים בין ברה"מ וישראל נותרה בעינם ובואה של המשלחת הקונסולארית הישראלית אינו מעיד על

(המשך בעמוד 2)

3.5 – ולא 1.8 מיליון יהודים

מאת יוסי מלמן, מופר המדיני של "דבר"

בברית־המועצות חיים 3.5 מיליון יהודים, ולא 1.8 מיליון, כפי שטוענים שלטונות מוסקווה – אמר בסוף השבוע ד"ר צבי גרשון רוזנשטיין, שעלה לפני עשרה ימים לארץ.

ד"ר רוזנשטיין שהוא מומחה לפיסיקה, נועד ביום ו' בירושלים עם ראש הממשלה יצחק שמיר והסביר, כי נתוניו מתבססים על מחקרים סטטיסטיים של פעילי עלייה בברה"מ.

בעקבות ביטול תוכנית החומש לפיתוח הגדה ופיזור הפרלמנט הירדני

חוסיין יסביר הערב את צמצום מעורבותו בגדה
ארה"ב: ביטול תוכנית־החומש לא פוגע במו"מ

הפרלמנט המפוזר

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

הפרלמנט הירדני, שאתמול הורה חוסיין על פיזורו, נבחר באפריל 1967. כיהנו בו 60 צירים – 30 תושבי הגדה המזרחית ו־30 תושבי הגדה המערבית.

לראשונה פוזר הפרלמנט ב־1974, כדי להפגין את התחשבותה של ירדן בהחלטת פסגת רבאט, שקבעה, שאש"ף הוא נציגם הבלעדי של הפלשתינים. אש"ף ראה בהשתתפות נציגים פלשתינים בבית המחוקקים הירדני פגיעה במעמדו המדיני.

מיד לאחר פיזור הפרלמנט הכניס המלך תיקון בחוקה הירדנית, שבה נאמר, שבתוך ארבעה חודשים מיום פיזור הפרלמנט יש לערוך בחירות חדשות. בתיקון נקבע, שמסמכות המלך לדחות את עריכת הבחירות לא יותר משנה. ב־1976 הוכנס תיקון נוסף לחוקה, שלפיו הוקנתה למעשה למלך הסמכות להקפיא את עריכת הבחירות לזמן בלתי מוגבל.

ב־1978, תחת לחץ תושבי הממלכה הירדנית לחדש את החיים הפרלמנטאריים, הקים חוסיין את "המועצה הלאומית המייעצת" כתחליף זמני לפרלמנט. זו היתה מועצה ממונה, שבה כיהנו 60 נציגים, כולם תושבי הגדה המזרחית.

ב־1984, לאחר המכה שספג אש"ף בלבנון וירידת קרנו המדינית, החיה חוסיין מחדש את פעילות הפרלמנט הישן. מעשה זה שבה בשעתו לקיתון של ביקורות מצד אש"ף, שראה בו פגיעה ירדנית בהחלטות פסגת רבאט. לפני כשנתיים אימץ הפרלמנט הירדני חוק בחירות חדש, שאמור היה להגדיל את מספר הנציגים הפלשתינים בפרלמנט מ־30 ל־71 בלי לשנות את משקלם היחסי בבית המחוקקים, אולם עריכת הבחירות לפרלמנט נדחתה.

מאת דן אבידן,
סופר "דבר" לענייני ערבים

המלך חוסיין אמור לשאת הערב נאום שבו יסביר את משמעות הצעדים שבהם נקט עד עתה כדי להפגין את הנמכת פרופיל המעורבות הירדנית בגדה המערבית. אתמול פרסם המלך צו מלכותי לפיזור הפרלמנט שנבחר באפריל 1967 והמורכב מ־60 צירים, מחציתם מהגדה המערבית ומחציתם מהגדה המזרחית. בנוסף, ביטל ביום ה' שעבר המלך את תוכנית החומש הירדנית לפיתוח הגדה המערבית ועזה.

מקורות ירדניים הסבירו אתמול שצעדים אלה ננקטו בהתאם להחלטות פסגת אלג'יר שאישרה מחדש את מעמדו של אש"ף כמייצגם הבלעדי של הפלשתינים, ובהתאם לרצונו של אש"ף לשאת בכל תחומי האחריות כלפי תושבי השטחים. המקורות הוסיפו ואמרו שצעדים אלה "עשויים לקדם הידברות ישירה בין ארה"ב וישראל לבין אש"ף, והם מהווים חלק מהמדיניות הירדנית לפיה אין לירדן שום שאיפה לשלוט על טריטוריה פלשתינית כלשהי".

דוברי אש"ף בירכו אתמול על ביטול תוכנית הפיתוח הירדנית בשטחים וציינו שהדבר יסייע לשיפור היחסים בין ירדן לאש"ף. על פי כמה ידיעות צפוי ערפאת לבקר בקרוב בירדן, לאחר שרווה את ביקורו שם תקופה ממושכת.

(המשך בעמוד 2)

החלטת פשרה בסנאט בנוסח ישראלי:

ארה"ב תבנה 2 שגרירויות: בת"א ובירושלים – והנשיא הבא יחליט

יעבירו?

מייקל דוקאקיס (משמאל) וג'ורג' בוש (צילום: א.פ.)

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – סנאט ארה"ב קבע, כי יש להשאיר להחלטת הממשל הבא את הנושא השנוי במחלוקת של העברת שגרירות ארה"ב בישראל מתל־אביב לירושלים.

תיקון שהוכנס לחוק התקציב של משרד החוץ האמריקאי, אשר התקבל ביום ו', בנוכחות סנאטורים ספורים בלבד, קובע שיש לבנות שני בניינים, שיתאימו לשמש כשגרירות, אחד בירושלים ואחד בתל־אביב, והנשיא הבא יקבע איזה מהם ישמש את שגרירות ארה"ב בישראל.

עמדתה הרשמית של ארה"ב כיום היא שעל מיקומה הסופי של שגרירותה בישראל יוחלט במסגרת הסכם השלום בין ישראל לשכנותיה. כאשר תיפתר גם בעיית מעמדה של ירושלים, שארה"ב איננה מכירה בה כבירתה הרשמית של ישראל, כיוון שיהיה בכך משום הכרה בסיפוח העיר העתיקה.

עניין העברת השגרירות האמריקאית מתל־אביב לירושלים הוא אחד הנושאים במערכת הבחירות לנשיאות. המועמד הדמוקראטי מייקל דוקאקיס כבר הבריז בעבר, כי הוא תומך בהעברת השגרירות לירושלים וכי בירת ישראל היא העיר שאותה רואה ישראל עצמה כבירתה.

המועמד הרפובליקאי לנשיאות ג'ורג' בוש לא התבטא במפורש בעניין, אולם סביר שידבק בעמדת הממשל הנוכחי, שאת המשכיותו הוא מייצג.

סיכויים להצלת המפעל

פועלי המתכת של אליאנס מסכימים לחזור לעבודתם

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

הסיכויים להצלת מפעל "אליאנס" בחדרה משתפרים לאחר שוועד פועלי המתכת בחברה החליט חשאית בסבוע שעבר לאפשר לכל פועלי סקטור זה לשוב לעבודה במסגרת תוכנית ההבראה של המפרק.

ועד זה הוא אחד משני הוועדים העיקריים של הפועלים, אשר סירבו עד כה לאפשר לפועלים לשוב לעבודה. הצטרפותו, לאחר שהתברר כי רוב הפועלים, כ־150 במספר, מוכנים לשוב לעבודה, מחזקת מאוד את יוזמתם של מזכירי מועצות הפועלים באיזור חדרה, המתחימים באהרונה בקריאתם, את כל עובדי "אליאנס", כדי לאפשר את הצלת המפעל בזיקה ה־91. עד כה כבר נאספו חתימות של 60 אחוז ויותר מעובדי המפעל, ולמעשה נותר כיום ועד העובדים המתנגד לפתיחתו במיעוט. המאמצים יימשכו בימים הקרובים, כדי שאפשר יהיה לפנות אל המפרק ולהציג בפניו את חתימות רוב העובדים, על מנת שיפנה אל בית המשפט ויבקש בכך זאת אישור להפעלת החברה על־פי תנאי תוכנית ההבראה של המפרק.

ממשל רייגן לקונגרס:

ארה"ב תמכור לישראל עוד חמישה 'אף־15 ד''

ואשינגטון (ע"ר). – ארה"ב מתכוונת למכור לישראל חמישה מטוסי יירוט מדגם "אף 15 ד'" בסכום של 265 מיליון דולאר, כדי לחזק את בטחוני של בעלת הברית החזקה ביותר שלה במזרח התיכון – הודעה זו נשלחה על־ידי הממשל רייגן לקונגרס ביום ו'.

ישראל רכשה קודם לכן 51 מטוסים מדגם "אף 15" מארה"ב, כולל שמונה מהדגם המתקדם "ד" של מטוס היירוט הדו־מנועי, שנבנה על־ידי חברת "מקדונל דאגלס".

מצפים כי הקונגרס לא יביע התנגדות לעסקה, שתקבל תוקף לאחר 30 יום.

בלוך ומתנאי: דברינו הוצאו מהקשרם וסולפו

מאת סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – בתגובה לפרסומים בעתונים בימים האחרונים, על המתרחש בשגרירות ישראל בוואשינגטון, הודיעו הציר לענייני עבודה דני בלוך והיועץ המדיני דוד מתנאי, כי הדברים שצוטטו ויוחסו להם, לא נאמרו על־ידם ישירות לעתונאים. כמו כן אמרו, שהדברים שצוטטו כאילו מפיהם, לא הובנו כהלכה והוצאו מהקשרם.

דוד מתנאי הוסיף, כי הדבר חל גם על הדברים שצוטטו בשמו ישירות.

שני הפקידים הבכירים בשגרירות מסיימים את תפקידם. בלוך עוזב את משרד החוץ, בו שירת שש שנים בארה"ב וזמני ועובר לשנת שירות בניו־יורק בשליחות הסוכנות.

דירתו של ארנסט יפת במגדלי דוד – עוקלה

(ע). – בית המשפט המחוזי בתל אביב נעתר שלשום לבקשת בנק לאומי והורה לעקל את דירת המגורים של ארנסט יפת, לשעבר יו"ר דירקטוריון הבנק, וכן כספים העשויים להגיע ליפת ממשרד האוצר כהשבת מס או החזר מס.

מדובר בדירת מגורים הנמצאת במגדלי דוד ברחוב אורי בתל אביב.

בבקשת בל"ל נאמר, כי ב־30 ליוני אשתקד הגיש נגד יפת, המתגורר כיום בניו־יורק, תביעה כספית, על סך של כשבעה מליון שקל. העיקולים השנים שהוטיל בית המשפט לטובת בל"ל וכן העיקול הנוכחי על הדירה, נועדו לשמש כערובה לכך שארנסט יפת ישיב את סכום הפיצויים שקיבל שלא כדין.

התחדש מו"מ הרופאים; האוצר: יש מרחב תמרון
הצעה לעובדי מד"א – להיות עובדי המדינה

מאת דנקה הרניש,
סופרת "דבר"

במסגרת החלטות ועדת השרים על מבצע קיצור התורים לניתוחים יש די מרחב תמרון ליישום פרטי המבצע – כך אמר אמש הממונה על התקציבים באוצר דוד בועז בשיחה עם סופרת "דבר".

המו"מ עם רופאי המדינה התחדש אתמול בשעה 8.00 בערב. בתום שעתיים נמסר, כי הדיון היה עינייני, כל צד פירט את עמדותיו וסוכם להיפגש שוב במשך השבוע. בצד הרופאים השתתף במו"מ מזכ"ל ההסתדרות הרפואית והיועץ המשפטי שלה, עו"ד שמחה קירזון.

רופאי בתי־החולים של קופ"ח נמצאים במצב המתנה לתוצאות המו"מ עם רופאי המדינה. הם עיכבו בינתיים את תשובתם להצעות של הנהלת קופ"ח, בתקווה, כי במו"מ עם רופאי המדינה יהיו הישגים במשך המבצע והיקפו. בבתי־חולים של קופ"ח ממשיכים הרופאים בעיצומים. מרפאות החוץ סגורות ואין ניתוחים אלקטיביים, אלא באישור ועדות חריגים.

בית־הדין לעבודה בתל־אביב נענה ביום ו' האחרון לבקשת קופ"ח הכללית, והוציא צו, המורה לרוקחים לחזור לעבודה סדירה בבתי המרקחת של הקופה, ולבצע את העבודה בכל התחומים: הזמנת תרופות, שחרור תרופות ממכס ועוד.

מהנהלת קופ"ח נמסר, כי ההנהלה מוכנה לדבר עם הרוקחים על שיטות חדשות של שכר, המבוססות על הגדלת התפוקה והגדלת התגמול.

האוצר מציע לעובדי מד"א
להיות עובדי מדינה

פקידים בכירים באוצר הציעו לנציגי ועד עובדי מד"א להיות עובדי מדינה, אם הם רוצים להבטיח תשלום משכורתם באופן סדיר. הפגישה בין נציגי ועד עובדי מד"א ואנשי האוצר נערכה בשבוע שעבר, כמאורע גבה של הנהלת מד"א.

יו"ר ועד עובדי מד"א אלי בריקסמן, הודיע לאוצר שהוא מוכן להיכנס למו"מ על הצעה זו אם אמנם יבטיח הדבר את משכורות העובדים.

סופרת "דבר" מעירה, כי נוכח החלטת הממשלה להפסיק את מעורבותה וגם לצמצם את הסקטור הציבורי – הצעה של פקידי האוצר לעובדי מד"א היא תמוהה מאוד.

ההסכמה העקרונית שהושגה בשבוע שעבר על תוכנית הבראת מד"א והבטחת תשלום משכורות לעובדים, בין משרדי האוצר, הבריאות והנהלת מד"א – בוטלה למעשה נוכח התביעות החדשות שהעלה האוצר בימים האחרונים. האוצר סרב גם לסייע להנהלת מד"א בתשלום המשכורת הקרובה לעובדים. מועד התשלום חל ב־1

(המשך בעמוד 2)

פרידמן יציג היום השגותיו על דו"ח בן־שחר

עוד ב־1987 ניסה אושי פרידמן להקים חברת מימון ל'מילואות'
אולם ראשי התק"ם והקיבוץ הארצי חששו מהסתבכויות

מאת יוסי ליברוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

פרשה חדשה, שעד לא נודעה ברבים, הקשורה בתשלובת המזון 'מילואות' של קיבוצי הגליל המערבי והיא מתפרסמת כאן לראשונה, היא נסיון של מנכ"ל התשלובת לשעבר, אשר (אושי) פרידמן, להקים חברת אחזקות בשם 'אלומה' לגיוס הון בארץ ובחו"ל לצורך מימון הפעילות הפיננסית של 'מילואות'.

אושי פרידמן ניסה להוציא את רעיונו לפועל בתחילת שנת 1987, כאשר, לפי מקור בכיר באחת התנועות הקיבוציות, הוא הרגיש ש"הכובע בוער על ראשו" מאחר שלא הצליח לגייס הון, ובמיוחד כאשר הבנקים החלו להערים קשיים ולשאול שאלות נוקבות.

יש לזכור, כי אלה היו ימי התפוצצותה של פרשת דוד באלס והסתבכותה של התנועה הקיבוצית בשוק האפור. אושי פרידמן הציע לראשי התנועות הקיבוציות להקים מוסד פיננסי עצמאי, כדי שלא יהיה תלוי לא בבנקים ולא בשוק האפור. הצעותיו נדונו בכובד ראש הן בקיבוצי הגליל המערבי והן בין ראשי התנועות הקיבוציות.

מקור בתנועות הקיבוציות הוסיף, כי פרידמן לחץ במיוחד על הקמת 'אלומה', למרות שכבר ידע כי ימיו ב'מילואות' ספורים. הוא רצה, שגם אחרי לכתו יזכרו אותו לטובה למרות מצבה הכספי הקשה של התשלובת.

סערת רוחות

ההצעה עוררה סערת רוחות בקרב קיבוצי הגליל המערבי. הרוב לא רצו לקבל את ההצעה, שהיתה כרוכה בהשקעה נוספת מצד הקיבוצים ב'מילואות' גם יחד; אבל אושי פרידמן, שנהנה מעוצמה רבה והקרין סמכותיות, במיוחד לאחר שהוכיח ל־27 הקיבוצים במשך שנים לא מעטות את הכושר הפיננסי והביצועי שלו, הצליח לשכנע חלק מאנשי הקיבוצים להקים את 'אלומה'.

אולם פרידמן איחר את הרכבת: בישיבה המכרעת, שבה נטלו חלק בכירים מהתנועה הקיבוצית המאוחדת ומהקיבוץ הארצי, הוחלט להפיל את ההצעה. אחרי המהלומות שספגו התנועות הקיבוציות בשוק האפור הוחלט באופן חד־משמעי

(המשך בעמוד 2)

מירון גורדון טלפן ממוסקווה אל בית אמו שבנצרת־עילית

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

ראש המשלחת הקונסולארית של ישראל במוסקווה, מירון גורדון, התקשר טלפונית בסוף השבוע לבית אמו בנצרת־עילית וסיפר, כי נפגש עם קרובי משפחתו המתגוררים בבירה הרוסית וכי „הם נראים שונה משנראו כאשר עזבנו את מוסקווה", כפי שסיפר לאמו ולאשתו.

מירון גורדון היה משך שנות נעוריו ובגרותו תושב נצרת־עילית, אליה הגיע עם הוריו לאחר שעלה ארצה מברה"מ. אמו של גורדון, רחל, היתה פעילה המערך בעיר, מנהלת המתנ"ס בעירייה ומזכירתם של ראשי העירייה מרדכי אלון ומנחם אריאב. מירון גורדון עלה לארץ בגיל עשר ולמד בבית הספר „תרמון" בעיר.

רחל גורדון סיפרה בסוף השבוע, כי לא ידעה את נפשה מרוב התרגשות כשנודע לה שבנה יעמוד בראש המשלחת הקונסולארית של ישראל בבירה הסובייטית. עוד סיפרה, כי שני אחיה ואחותה המתגוררים במוסקווה, התרגשו אף הם כשנודע להם כי בן אחותם חוזר למוסקווה בתפקיד דיפלומאטי מטעם ממשלת ישראל.

קרובי המשפחה פגשו את גורדון בנמל התעופה של מוסקווה, כפי שסיפר לאשתו ואמו בסוף השבוע, והיתה זו פגישה נרגשת עד דמעות.

עובדי 'חירות' יחסמו היום הכניסות למשרדי החברה

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

יושבי העבודה בחברת „חירות" השייכת לקונצרן „סולל בונה", שוב מתריסים. עובדי החברה מתכוונים לחסום היום את הכניסות למשרדי הקונצרן ברחוב אלנבי בתל אביב ולמשרדי „חירות" ברחוב הגמל בחיפה.

העילה לפעולות המחאה היא שיגור 100 מכתבי פיטורים לעובדים ב„חירות" על ידי הנהלת „סולל בונה". יו"ר ועד העובדים בחברה, יגאל גרינשטיין, טוען שמכתבי הפיטורים נשלחו למרות שמזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד הורו להנהלת הקונצרן להקפיא את הפיטורים, עד למיצוי המשא ומתן על תנאי הפרישה של העובדים.

בשבוע שעבר „התפוצץ" המו"מ על תנאי הפרישה של המועמדים לפיטורים והסוגיה הועברה להכרעתו של חיים הברפלד. אולם בסוף השבוע שעבר קיבלו 100 העובדים את מכתבי הפיטורים, אף כי הברפלד טרם החל בבדיקה.

ועד העובדים הודיע כי יחריף את הצעדים הארגוניים נגד ההנהלה עד כדי שביתה, אם לא יושעו מכתבי הפיטורים.

תקציב הייעור של הקק"ל ל־88' הלך כולו לכיבויין של השריפות

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

יותר מחצי מיליון עצים עלו עד כה באש, בדליקות שפרצו בחודשים האחרונים ברחבי הארץ. באיזור צפת ומירון בלבד עלו באש כ־50,000 עצים.

מנהל מחוז הגליל בקק"ל עמוס הרפז, שאמר זאת, גילה עוד כי כל תקציב הייעור של קק"ל לשנת התקציב הנוכחית, הוצא על כיבוי שריפות ומניעתן. הוא סיפר, כי קק"ל תחל לנטוע בשנים הבאות עצי חורש טבעי המתחדשים מעצמם. יצויין, כי במשתלות קק"ל בצפון מטפחים כמיליון ורבע שתילים, כשמתוכם הם עצי חורש טבעי.

הרפז ציין לשבח את פועלי קק"ל בני המיעוטים, שהוכיחו את נאמנותם לארץ ולעבודתם ולא נרתעו מלסייע בכיבוי הדליקות, גם אלה שנתגלה כי נגרמו כתוצאה מהצתה. יצויין, כי העובדים הערבים בקק"ל התייצבו ביום האדמה לעבודה, למרות איומים שקיבלו.

עובדי בגד־עור יקבעו היום אם לקחת המפעל לניהולם

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר" בעמק

ביקור פתע אותו ערך בשבוע שעבר במגדל העמק שמואל פולוס, „בעל הבית" הראשון והמייסד של מפעל „בגד עור", עורר התרגשות רבה והזיק את בכוחם של 120 עובדי המפעל הסגור, שאמנם תימצא, בגמגם של [illegible] להפעלתו מחדש של מפעל ההלבשה בעל המוניטין.

פולוס, שבבעלותו עכשיו מפעלי אופנה לבגדי עור באיטליה ויוגוסלביה, שהוזעק ארצה מאיטליה על ידי מזכיר מועצת פועלי מגדל העמק הזיל דמעה, הביע את דעתו שהמפעל נכשל בגלל שהפסיק לייצר אופנה עילית ועבר לעבוד בשיטות של קונפקציה, הודיע על נכונותו „לסייע", לפתוח בשיווק התוצרת – ועזב את הארץ.

חיים ארבע, יו"ר ועד עובדי „בגד עור", אמר אמש ל„דבר", כי הוא משוכנע שאם יפסוק בית המשפט שיש למסור את המפעל לידי העובדים, אכן יעלה בידם לנהלו ולהתפרנס ממנו בכבוד. עובדי „בגד עור" יקיימו היום אסיפה כללית בה תובא להכרעה על ידי הצבעה הרעיון שהמפעל ימסר לניהולם.

ראש עיריית מגדל העמק, שאול עמור, מסר אמש ל„דבר" שנושא עתידו של „בגד עור" יועלה, ביוזמתו, ביום רביעי, בפגישה שזומנה על ידי השר שרון, בהשתתפות מנכ"ל „כלל", בה תובא האופציה של מסירת המפעל לניהול העובדים וכן הצעות נוספות של יזמים שונים, שהביעו נכונותם לחדש את העבודה ב„בגד עור" על אחריותם או בשיתוף עם העובדים.

משמרות של העובדים המושבתים ממשיכים, בינתיים, לשמור על המפעל, כדי לוודא שצו בית המשפט, לפיו אין להוציא מתוכו לא ציוד ולא סחורות, אכן לא יופר.

„אנחנו נמתין לתוצאות הדיונים המשפטיים [illegible] פתרון תוך זמן קצר, נשקול נקיטת צעדים דרסטיים יותר למימוש תביעותינו", אמר חיים ארבע.

התחדש

(המשך מעמוד 1)

באוגוסט.

בקרב עובדי מד"א קיימת תסיסה על רקע התחייבותה של הנהלת מד"א במסגרת תוכנית ההבראה, לצמצם מצבת כוח־האדם. אמש הודיע ועד העובדים להנהלת מד"א, שמתוך דאגה לציבור ניתנה הוראה לנהגי אמבולנסים לא לצאת לנסיעה בלי חובש־מלווה החל מה־1 באוגוסט. הוועד טוען, כי נהג אמבולנס אינו מסוגל גם לנהוג ברכב וגם להשגיח על החולים המועברים באמבולנסים. מהנהלת מד"א נמסר בתגובה, כי עם כל ההבנה לחשיבותו של החובש המלווה לא יכולה ההנהלה להגדיל את התקנים.

ויכוח סוער

(המשך מעמוד 1)

כל שינוי בעמדה הסובייטית.

הידיעה הופיעה במקום מוצנע בעמוד שלפני האחרון של העתון.

המשלחת הקונסולרית הישראלית ביקרה ביום ד' בבוקר באיזור הבניין שבו שכנה בעבר שגרירות ישראל, אך הם לא נכנסו לתוך הבניין עצמו. הם סיפרו למסורבים בבית־הכנסת, כי הם מקווים שבקרוב יתאפשר להם להיכנס לבניין עצמו ולבדוק את התנאים בתוכו ואולי אף יתאפשר להם לפעול מתוך הבניין עצמו.

יהודי ארה"ב: לאפשר להם לבחור

וואשינגטון (עי"ת). – יש לאפשר ליהודי ברה"מ לבחור בארץ שאליה הם מבקשים להגר ואסור לאלץ אותם להשתקע בישראל – אמרו מנהיגי ארה"ב לאחר שנפגשו ביום ו' עם שר החוץ ג'ורג' שולץ. „מזכיר המדינה ואנו מאוחדים בדעותינו בקשר עם עקרון חופש הבחירה", אמר מוריס אברם יו"ר הוועידה הלאומית לענייני יהדות ברית־המועצות.

עוד אמר אברם, בשיחה שקיים עם כתבים, „אנו מאמינים לדברי הסובייטים שזה גם רצונם".

אברם התייצב בראש קבוצה של מנהיגים יהודים שבאו להיפגש עם שולץ לדיון על בעיית ההגירה. המנהיגים היהודיים הביעו תמיכה בעמדת ממשל רייגן, הגורס כי המהגרים מברה"מ רשאים להחליט בעצמם היכן הם רוצים לחיות.

מדי חודש מאפשרים השלטונות הסובייטיים ל־1000 יהודים לעזוב את המדינה. זה מספר גדול בהרבה ממספר היהודים שהורשו להגר במהלך השנים האחרונות, לפני עלייתו לשלטון של מיכאיל גורבצ'וב.

ישראל ניסתה, ולא בהצלחה, לשכנע פקידים אמריקאים שיפעילו לחץ על ברה"מ שתדרוש שהיהודים הסובייטיים יטוסו ישירות לבוקארשט ומשם לישראל.

לפי אומדן של הארגונים היהודיים האמריקאיים כ־90 אחוז מיהודי ברה"מ המקבלים אשרות ישראליות באמצעות השגרירות ההולנדית במוסקווה, מחליטים שלא להשתקע בישראל ומעדיפים במקום זאת לחיות בארה"ב, קנדה או מדינות מערביות אחרות.

פקידים סובייטיים טוענים כי תהיה זו פגיעה בזכויות האדם, אם יאלצו את המהגרים מברה"מ להשתקע במדינה זו או אחרת.

קהלני לא קיבל דרגת אלוף והתפטר מצה"ל

מאת טלי זלינגר, הכתבת הצבאית של „דבר"

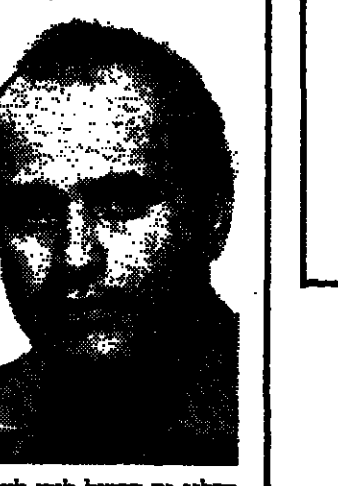

תא"ל אביגדור קהלני התפטר ביום ה' מצה"ל. הוא הודיע לרמטכ"ל, רא"ל דן שומרון, כי הוא מבקש להשתחרר מצה"ל, מאחר שלדבריו, הבטחת הרמטכ"ל לקדמו לדרגת אלוף, לא התממשה. קהלני סירב לקבל תפקיד נוסף בדרגת תת־אלוף, וביקש להשתחרר אחרי תקופת לימודים שיעשה.

תא"ל אביגדור קהלני, המכהן כסגן מפקד מפקדת חילות השדה, הוא קצין שריון ותיק ועתיר קרבות (שספרו „עוז 77" על קרבות מלחמת יום הכיפורים זכה לתהילה), ראה עצמו ראוי לדרגת אלוף. קהלני גם הפעיל לובי לצורך העניין הזה. לדבריו, הבטיח לו הרמטכ"ל, כי בסבב המינויים הקרוב, הצפוי בסתיו יקבל דרגת אלוף ויקודם בתפקיד.

נודע, כי בסבב הקרוב יקודם קצין אחר במקום קהלני, וכי שורת המינויים והדרגות לטווח הקרוב והבינוני אינה כוללת אותו.

חוסיין יסביר

(המשך מעמוד 1)

אתמול שיגר המלך חוסיין שדרים למנהיגי מדינות ערב בהם הסביר את מהות הצעדים שביצע. בנוסף לכך, נועד אתמול המלך עם ראש ממשלת מצרים עאטף צדקי המבקר בירדן ושוחח שלשום בטלפון עם הנשיא אסד. יש הסבורים שבנאומו היום יכריז המלך על צעדים נוספים להנמכת פרופיל מעורבותה של ירדן בשטחים, כגון ביטול המיניסטריון לענייני „האדמה הכבושה", שהוקם ב־1980 ופירוק הוועדה הירדנית־אש"פית, העוסקת בניתוב כספים לתושבי הגדה ועזה. כמו־כן שיגר אתמול חוסיין שדרים למנהיגי המדינות החברות הקבועות במועצת הבטחון, לשליט יפאן וליו"ר השוק האירופי המשותף, בהם קרא להם להמשיך להזרים סיוע לשטחים דרך המוסדות הפלשתיניים הנוגעים בדבר.

באשר לפיזור הפרלמנט, יש להעיר שעל פי שני תיקונים שהוכנסו בחוקה הירדנית ב־1974 וב־1976 לא חייב המלך חוסיין לערוך בחירות חדשות לפרלמנט. אם אכן לא תערכנה בחירות חדשות, משמעות הדבר שחוסיין נוקט עתה באותה מדיניות שבה נקט לאחר ועידת הפסגה הערבית שנערכה ברבאט ב־1974, שבה הוכרז אש"ף כנציגו הלגיטימי הבלעדי של העם הפלשתיני.

גם אז פיזר חוסיין את הפרלמנט הירדני ואף יצא בהכרזות קיצוניות שהגדה המערבית אינה שייכת עוד לממלכת ירדן, אולם בפועל המשיך לקיים זיקה הדוקה לגדה המערבית, וב־1984 אף כינס מחדש את הפרלמנט הישן.

לעומת זאת, אם ישנה עתה חוסיין את מדיניותו ויערוך בחירות לפרלמנט חדש רק בגדה המזרחית על פי חוק בחירות חדש, הדבר יוכל להתפרש כצעד ראשון שבו יקעקע המלך מאז 1967, של התנתקות הממלכה האשמית מהגדה המערבית.

מסופר „דבר" בארה"ב מוסר:

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – "איננו מפרשים את ההודעה של המלך חוסיין על ביטול תוכנית החומש לפיתוח בגדה־המערבית ועזה כהחלטה כלשהי בכוונת ירדן להמשיך במעורבות פעילה בתהליך השלום", אמר ביום ו' דובר משרד החוץ האמריקאי, צ'רלס רדמן.

הוא הוסיף: „כמובן אין ההודעה הירדנית משנה את כוונתנו להגיע לשיחות ישירות [illegible] הצדדים המעורבים יימשכו. בתשובה לשאלה, אמר הדובר כי לא השתנתה עמדתה של ארה"ב ביחס למשלחת ירדנית־פלשתינית משותפת במו"מ לשלום, לאור הודעת המלך. „אנו ממשיכים להאמין שהדרך הטובה ביותר עבור הפלשתינים להשתתף במו"מ היא במשלחת ירדנית־פלשתינית משותפת", אמר.

נראה שההודעה עצמה הפתיעה את הממשל הזקוק ליומן תגובה לבירור משמעותה. רדמן ציין כי מחלקת המדינה מקיימת התייעצויות עם הירדנים לגבי משמעות ההחלטה והדרכים בה תיושם. הדובר הדגיש שתימשך מדיניותה ארוכת הימים של ארה"ב של תמיכה בשיפור התנאים הכלכליים והחברתיים של התושבים הפלשתיניים בשטחים.

"אנו נמשיך בתכנית הסיוע הישיר שלנו" הוסיף. בתשובה לשאלה האם, עקב העובדה שירדן הוציאה עצמה מתמונת הסיוע לשטחים, יועברו עתה הכספים מארה"ב באמצעות אש"ף השיב הדובר "ברור שלא".

הדובר אישר כי במהלך ביקורו הקרוב של תת שר החוץ ריצ'רד מרפי באזור, יהיו הכרזות המלך חוסיין ומשמעויותיה מהנושאים המרכזיים בהם יעסוק בשיחותיו.

עוד ב־1987 ניסה

(המשך מעמוד 1)

לרדת מכל הכיוונים הרעיוניים של גיוס הון. „לא רצינו להפוך את 'מילואות' לעוד גורם קיבוצי המתחיל לגייס הון, שמי יודע לאן הוא עוד עלול להתגלגל", אמר המקור לסופר „דבר".

פרידמן יביא גירעון

בקיבוצי הגליל המערבי שוררת הבוקר דריכות, לאחר שאושי פרידמן, מייסד התשלובת ומנכ"לה במשך 27 שנה, הודיע, כי הוא סיים את הבדיקה הכלכלית של מאזני התשלובת וכי הוא יציג היום את השגותיו על מימצאיו של צוות פרופ' חיים ברשחר, שקבע כידוע, כי חוב 'מילואות' מגיע לכ־385 מיליון ש"ח. ההערכה היא, כי אושי פרידמן יציג גרעון הנמוך בכ־100 מיליון ש"ח לעומת הערכת פרופ' ברשחר.

פרידמן יציג את מימצאיו לפני פורום משותף של ההנהלה המצומצמת של 'מילואות' ושל ראשי התנועות הקיבוציות. ככל הידוע, ינסה פרידמן לשכנע את מאזיניו, שאין כל הצדקה או צורך לקבל עזרה נוספת ממשקי הגליל המערבי, כיוון שהתשלובת מסוגלת בעצמה, בעזרת תוכנית ההבראה שכבר נכנסה להילוך גבוה, להתגבר על הגרעון.

החלטה מהירה

עוד נודע, כי באסיפת משקי הגליל המערבי בסוף השבוע שעבר, התקבלה החלטה מהירה במקצת: ברוב של קול אחד החליטו בעלי התשלובת להסתיר מעצמם קטעים מדו"ח ברשחר, לאחר ששוכנעו על־ידי פרופ' ברשחר עצמו, כי הקטעים שיישארו חסויים הם בעייתיים מן הבחינה העסקית. ההחלטה, אגב, התקבלה לאחר ויכוח נוקב בין נציגי הקיבוצים.

פרופ' חיים ברשחר גילה עוד באותה אסיפה לנציגי הקיבוצים, כי 60 אחוז מן ההפסד של 'מילואות' נובע ממדיניות הממשלה, ורק 40 אחוז מקורם בניהול כושל ובמדיניות השקעות לא־נבונה.

דורש ועדת חקירה

ח"כ יגאל כהן (ליכוד) דרש אתמול להקים ועדת חקירה פרלמנטארית לחקור את נסיבות מצבה הכספי של תשלובת 'מילואות'. הוא דרש לפרסם במלואו את דו"ח ברשחר, כיוון שלדבריו קיימים חשדות כבדים באשר לממצאים שטרם פורסמו. הוא טוען, כי ב־18 החודשים האחרונים הוזרמו בצורות שונות יותר ממיליארד דולאר לקיבוצים, ואף־על־פי־כן הבזבוז והניהול הכושל נמשכים. ח"כ כהן הודיע, כי הליכוד יתנגד בוועדת הכספים של הכנסת כל בקשה של סיוע ל'מילואות' כל עוד לא תוקם ועדת חקירה ממלכתית בנושא.

אסיפות משק

לסופר „דבר" נודע עוד, כי אתמול בערב נערכו ברוב הקיבוצים בגליל המערבי אסיפות משק, ובהן מסרו רכזי המשקים לחברים פרטים מאסיפת משקי הגליל המערבי שנערכה בסוף השבוע. בחלק מהקיבוצים לא הסתירו את מורת רוחם מההחלטה להסתיר מעיניהם חלק מדו"ח ברשחר. בקרב מתנגדי ההחלטה קיימת ההרגשה, ששוב מסתירים עובדות, בעיקר בכל אותן נקודות העוסקות בסודות העיקריים של התשלובת. „שוב לא נדע איך באמת מתגלגל הכסף ב'מילואות'", אמרו המתנגדים.

בשטחים – מחר ומחרתיים שביתה כללית אחרי יומיים שקטים יחסית

צה"ל טרם הצליח לאתר את שני אנשי המילואים שהרגו נער

מאת דני רובינשטיין, אוריאל בן־עמי, טובה צימוקי, יורם לוי ודני צדקי, סופרי „דבר"

מחר (יום שני) ומחרתיים צפויה שביתה כללית בכל השטחים. שביתה היתה בגדה ובעזה גם ביום ו', והתושבים ממלאים בכך בקפדנות את הוראות כרוזי „מפקדת ההתקוממות".

בסוף השבוע היו מספר קטן יחסית של תקריות בגדה המערבית. העוצר שהיה בעיירה זהוראה הוסר ועתה קיים עוצר רק בקבאטיה שבנפת ג'נין. כמו כן יש בשעות הלילה עוצר בקלקיליה ובכפר עזון הסמוך. אתמול היו כמה תקריות ונסיונות הפגנה בג'נין ובבית־סחור. בעיירה בית־סחור ביקרה משלחת של ארגון „די לכיבוש".

צה"ל פיזר אתמול כרוזי אזהרה לתושבי יו"ש ממטוס, ובהם דרישה למחוק סיסמאות מהקירות. בכרוזים מובאת הוראה מטעם המפקד הצבאי של יו"ש המטילה אחריות על כל בעל בית או נכס, כולל מבני ציבור, שעליהם יכתבו סיסמאות מסיתות, או יונפו דגלי אש"ף. בכרוז מוזהרים התושבים כי בעלי נכסים אלה שלא ימחקו את הכתובות, צפויים לקנסות בסך 15 אלף ש"ח ולעונשי מאסר.

מקורות צבאיים אמרו ל„דבר", כי בצה"ל מתכוונים מעתה לאכוף את התקנה המופיעה כאזהרה בכרוזים.

נער מגוש קטיף נפצע בראשו

יעקב צייג, בן 16, ממושב גני טל שבגוש קטיף נפצע ביום ששי מפגיעת אבן בראשו בעת שנסע במכונית כ־2 ק"מ מדרום למחסום ארז. הוא הועבר למרכז הרפואי „ברזילי" באשקלון ומצבו הוגדר כבינוני.

במהומות שפרצו בליל שבת בעת ההפסקה בעוצר במחנה הפליטים שאטי נפצעו שלושה מתושבי המחנה ושני שוטרים של משמר הגבול. מחנה שאטי, כשכנו ג'בליה, נמצאים בעוצר מתחילת השבוע. מקורות ערביים מסרו על הפרות סדר גם במרכז הרצועה שם הרסו השלטונות שלושה בתים של חברי שלוש חוליות מחבלים שנתפסו במחנה נוצייראת ובחאן יונס. בעזה התנהל אתמול מסחר ער.

צה"ל מתקשה לאתר שני המילואימניקים שהרגו נער

יותר מעשרה ימים לאחר הריגת הנער נידאל ראבאדי בכביש ירושלים־רמאללה מתקשה צה"ל לאתר את שני המילואימניקים החשודים בהריגתו.

מקור צבאי בכיר אמר לסופר „דבר" כי אין לו שום מושג אם חיילי המילואים נקלעו לנסיעה במקרה, או אם הם תושבי האיזור שהיו בחופשה, או חיילים שנסעו לבסיס בשטחים. המקור הוסיף שאין לו מושג לאיזו יחידה בצה"ל משתייכים חיילי המילואים. כזכור, נרגם אוטובוס „אגד" ביום שלישי לפני כעשרה ימים ליד שכונת שועפט מצפון לרמאללה. נוסעי האוטובוס בקו 78 וכהם שני חיילי מילואים ירדו ממנו והחלו לירות ברובה אמ־16 לעבר מיידי האבנים. לאחר מכן עלו על האוטובוס והמשיכו בנסיעתם. הדבר אירע בצהרי היום ובאותו ערב נתברר כי נידאל ראבאדי, בן 17, נהרג מכדור אמ־16 בתקרית זו.

בצה"ל לא ידעו על התקרית יותר משבוע, עד שקצין הבטחון של „אגד" איתר את האוטובוס שנרגם. בעקבות זאת איתר מזכיר הישוב פסגות שלמה פילבר שנסע באוטובוס והוא נעצר ע"י משטרת רמאללה. הוא שוחרר בערבות לאחר ששיחזר את האירוע והמשטרה שוכנעה כי הנער נהרג מרובה אמ־16 ולא מאקדחו הפרטי של פילבר. בצה"ל שוררת מבוכה רבה עקב העובדה ששני חיילי המילואים החשודים בהרג הנער נמלטו לאחר האירוע ולא ניתן לפי שעה לאתרם.

בצה"ל מתייחסים בחומרה רבה לעובדה שחיילי המילואים שירו באותה תקרית וגרמו להרג הנער נמלטו מבלי לדווח. לפי שעה לא ברור אם חיילי המילואים פעלו כשורה. שלמה פילבר מפסגות סיפר לאחר האירוע לחבריו כי ראה מילואימניק „יורה כמו משוגע לתוך הסימטה והוא יכול היה להרוג מישהו". פילבר גם אמר שיוכל לזהות את חיילי המילואים, אך כאמור לפי שעה מתקשה צה"ל לאתרם.

כ־80 חברי תנועת „יש גבול" קיימו אתמול משמרת מחאה מול כלא מגידו, להזדהות עם הקצינים, סרן נסים קרס וסגן גרשון עשת, שנידונו למאסר על סירובם לשרת מעבר לקו הירוק.

המשמרת נועדה, לדברי המפגינים, לתמוך בחבריהם ולהזכיר, כי פעולתם היא אקט דמוקרטי אמיץ.

קבוצה של 100 חברי תנועת „די לכיבוש" נפגשה אתמול גם עם תושבי בית־סחור. צה"ל איפשר רק לעשרה מחברי הקבוצה להיפגש בבניין העירייה עם ראש העיר והתושבים, בעוד האחרים המתינו בכיכר המרכזית של העיירה תחת השגחת חיילי צה"ל. ראש העירייה הנא אל־אטרש הודה לאנשי התנועה על יוזמתם. ברובע היהודי בירושלים עצרה אתמול המשטרה פעיל של „כך" בחשד שתקף ערבי.

צה"ל חוקר מקרי המוות בשטחים

חלק ממקרי המוות בשטחים שצה"ל טוען כי אינו חוקר אותם אכן נמצאים בחקירת המשטרה הצבאית, כך מתברר מתשובת שר המשטרה חיים בר־לב לח"כ דדי צוקר.

ח"כ צוקר הפנה לבר־לב שאילתא בה ביקש לדעת מה גורלן של החקירות במותם של 15 מתושבי השטחים, לאחר שצה"ל השיב לגביהם כי לא נהרגו מאש צה"ל. מתברר כי בשלושה תיקי חקירה יש המלצה להעמיד לדין שלושה מתנחלים. תיק אחד הועבר לעיון היועץ המשפטי של יו"ש, שלושה תיקים נוספים נמצאים, כך מתברר מתשובת השר, בחקירת צה"ל. שני תיקים המליץ לסגור מחוסר הוכחות, שני תיקים אחרים בפרשת ביתא עודם בחקירה. על מקרה נוסף של נערה מבית־חנון השיב בר־לב כי אין למשטרה כל רישום על מותה.

חבר הכנסת יוסי שריד (רצ"ה) חבר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת פנה לאלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע להחזיר את המשפחה מחלחול לביתה, [illegible] בפנייתו לאלוף הפיקוד אומר שריד כי צורך מבצעי מדומה שלישית אינו יכול להצדיק עקירה מבית של אב אם וילדיהם. „מגוחך לטעון כי הבטחון הלאומי קם על בית אחד בחלחול ועליו הוא נופל. מאבק המתנהל על גבם של חפים מפשע נועד לכשלון חרוץ", אומר שריד.

תיאטרון חיפה יבחר השבוע מנכ"ל חדש

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

מועצת המנהלים של התיאטרון העירוני חיפה עומדת להתכנס השבוע לישיבה מיוחדת, כדי להחליט על בחירתו של מנכ"ל חדש לתיאטרון עם פרישתו של נועם סמל.

כפי שנודע, על התפקיד מתמודדים ארבעה מועמדים: אלי מלכה, סמנכ"ל „הבימה", ציפי פינס, מנהלת תיאטרון באר־שבע, צבי בילו, מנהל „בית צבי" ומרים עציוני מסיקה מתל־אביב.

עם המועמדים לא נמנים אנשים מרכזיים מחיפה, הממלאים תפקידי ניהול שונים, שהביעו את רצונם להתמודד על תפקיד זה. המנהל האמנותי של התיאטרון אלברטו טופאנו יחזור בראשית השבוע מחו"ל, וכפי שנמסר, הזמנתם של ארבעת המועמדים לתפקיד המנכ"ל נעשתה בתיאום עמו.

כ־30 עצורים בפרשת הסמים בגליל העליון

(ע). – יותר מ־30 צעירים מישובים שונים בגליל ובקריית־שמונה נעצרו בשבועות האחרונים בחשד למעורבות בפרשת הסמים בגליל.

בסוף שבוע נעצרו שני צעירים נוספים ממטולה וקריית־שמונה, ונמסר כי בכוונת המשטרה לבצע מעצרים נוספים. מעצרם של רוב החשודים הוארך בפקודת בית המשפט, והם יועמדו לדין לאחר פגרת בתי־המשפט בחודש ספטמבר.

מפקד משטרת קריית־שמונה, רב־פקד משה כהן, אמר, כי החקירה בפרשת הסמים לא הסתיימה. „מי שמצפה שנבלום את החקירה טועה" – הבהיר. כן צוין, שלפי [illegible] הם צעירים העוסקים [illegible] הנחקרים משתפים פעולה בחקירה.

בת 6 נהרגה בתאונה בחצר כפר גלעדי

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

רחל פורת, בת שש מקיבוץ כפר גלעדי, נהרגה אתמול אחר־הצהריים בתאונה שאירעה בחצר המשק.

התאונה אירעה, כאשר מכונית מדגם „פורד טרנזיט", נהוגה בידי חבר משק, נסעה אחורה ונהגה לא הבחין, כנראה, בילדה שרכבה על אופניה. היא נפגעה אנושות בראשה ואיבדה את הכרתה. במכונית הטרנזיט שפגעה בה, הובהלה הילדה הפגועה לתחנת מד"א בקריית שמונה, שם נעשו מאמצים להצילה, אך לשווא. רופא קבע את מותה.

הילדה שמתה היא בתם של בני המשק צפרא ויעקב פורת. הם שהו בשליחות בלונדון, והאם כבר שבה לארץ, אך האב עוד שהה אמש בלונדון. יעקב פורת שימש במשך שנים מזכיר הקיבוץ וכיו"ר פורום מזכירי הקיבוצים בגליל העליון.

הורביץ חוייב לחתום הסכם פשרה בפרשת חברות בניו

סגן נשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב, השופט ד"ר אליהו וינוגרד הוציא ביום ו' את צו איסור הפרסום על בקשתו של מפרק [illegible] ישראל קנטור, מפרק קבוצת האחים הורביץ, לחייב את השר יגאל הורביץ לחתום על הסכם פשרה לפיו יקבלו החברות של בניו למעלה מ־600,000 דולאר על מכירת חלקן בחברות אמריקאיות.

בבקשתו טען המפרק עו"ד קנטור, כי החברה לפיתוח כלכלי, שמניותיה הוחזקו בידי יואב ויונתן הורביץ, חתמה על הסכם שותפות עם מר האוורד מרגוליס וחברות אמריקאיות בשליטתו, לשם הקמת פרוייקטים חקלאיים בארה"ב.

בשנת '84 החליטה הקבוצה הישראלית לפרוש מן השותפות ולמסור להם את חלקה שעמד, לפי הסכם הפשרה שהושג בין הצדדים, על למעלה מ־600,000 דולר. הקבוצה האמריקאית התנתה את ביצוע הסכם הפשרה בחתימתו של השר הורביץ לחותמים על ההסכם.

עקב סירוב זה פנה עו"ד קנטור לבית המשפט בבקשה לזמן את הורביץ לבית המשפט, כדי שינמק [illegible] את סרובו, או להורות למפרק להגיש תביעה נגד השר, עקב סרובו הגורם נזק להליכי הפירוק.

השופט וינוגרד מציין בהחלטתו, כי הטיל חסיון על הבקשה, מאחר שהיה סבור כי פרסום הבקשה עלול לחבל בסיכויים שהחתימה תנתן, חתימה שהיתה דרושה כדי שקופת הפירוק תקבל סכום נכבד ביותר, שיגדיל את סיכויי הנושים לפרוע את חובותיהם. „מאחר והשר הורביץ הסכים לחתום על הסכם הפשרה, אני מחליט על הסרת החסיון", קבע השופט.

נערה ניצלה מרימון שהונח בפתח ביתה

(ע). – נערה בת 16 מבת ים ניצלה בנס בעת שרימון רסס צה"לי שהוצמד לדלת בית המשפחה לא התפוצץ לאחר שפתחה את הדלת וביקשה לצאת מן הדירה.

הנערה, ממשפחת סיטונה בבת־ים הבחינה בחפץ החשוד שנקשר לדלת אותה פתחה, אולם לא זיהתה כי זהו רימון. היא הזעיקה את המשטרה, ותבלך שהגיע למקום הבוחן מייד שמדובר ברימון רסס צה"לי מספר 26, וניטרל אותו. הרקע למעשה לא ברור. המשטרה פתחה בחקירה.

בנק נפרץ ברמת־אביב

(ע). – סניף בנק הפועלים ברמת אביב, נפרץ בליל יום ו'. המשטרה הוזעקה למקום לאחר שאחד מפקידי הבנק שפתח את הסניף בבוקר גילה את דבר הפריצה.

בנק ישראל

חדש

ביום ג', 2 באוגוסט 1988, (ערך יום ד' ח"י 3 באוגוסט 1988) יציע בנק ישראל סדרות מלווה קצר מועד, למכירה, על פי המפרט:

	מספר הסדרה	סכום ההנפקה	סך הכמות המוצעת במכרז	מנה למינימום „בלי הגבלת מחיר/ תשואה" (בל"מ)	תשואה מרבית (שנתית)	מועד הפדיון
		(מיליוני ש"ח)				
סדרה חדשה ל־182 ימים	0219	100	90	עד 10	14.25	1.2.89
הנפקת מכר ל־91 ימים	1118		20	עד 5	16	2.11.88

בקשות לרכישת הסדרות הנ"ל תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.
ההזמנות תוגשנה בתשואות לפדיון בשיעור שנתי אפקטיבי שלא יעלה על שיעור התשואה המירבי הנקוב לעיל.

בנק ישראל יקבל גם הזמנות לרכישה בלי הגבלת מחיר/תשואה (להלן הזמנות בל"מ).

תשואת המכרז, בכל אחת מהסדרות, תיקבע בשיעור שנתי אחיד לכל הרוכשים, על פי הכללים שלהלן:

א. הזמנות בתשואות לפדיון הנמוכות מתשואת המכרז יסופקו במלואן.
ב. הזמנות בל"מ יסופקו במלואן בתשואת המכרז. אולם, אם הכמות המבוקשת בהזמנות בל"מ תעלה על הכמות המוצעת למכירה, תוקצה הכמות לרוכשים אלה באופן יחסי לסכום הזמנתם.
ג. הזמנות בתשואת המכרז יסופקו במלואן, אולם אם עלתה הכמות המבוקשת בתשואת המכרז על הכמות המוצעת למכירה במכרז בניכוי הכמות שסופקה על פי סעיפים א' ו־ב' לעיל, תחולק היתרה בין המציעים, באופן יחסי לסכום הזמנתם.
ד. הזמנות בתשואות הגבוהות מתשואת המכרז לא תסופקנה.

הסדרות תסחרנה בבורסה ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב, במחירים הנגזרים משווין הנקוב. הסדרות תפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב בתאריכים הנקובים לעיל.

התנאים המחייבים פורסמו בתקנות מלווה קצר מועד – התשמ"ז 1987.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

קבלת מודעות 24 שעות נ דחוף

מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל'
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מרחב תכנון מקומי – ראשל"צ
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה לשנוי הקלות 151, 150, 136 בגוש 3939 רחוב צבי פרנק – משמר הגבול לפי תכנית מיתאר/תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באיזור המותר לבנות עליה בית מגורים 4 קומות 14,5 דירות.
בקשת בעלי החלקה: השלמה לדירה המש־עשרה.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך מועד של 15 יום החל מיום פרסום הודעה זו.
באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.

פ. ניצן
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה ראשון־לציון

הוצאת הקיבוץ המאוחד
אבלה על מות המשורר
יאיר הורביץ

במלאת שלושים לפטירתה של חברתנו
אסתר סיגורה ז"ל
נעלה לקברה בבית העלמין בגבעת ברנר
ביום שני י"ח אב תשמ"ח 1.8.88 בשעה 18.00.
המשפחה
ובית גבעת ברנר

דבר
DAVAR
מאוחד עם „למרחב"
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי
המו"ל – „דבר" בע"מ
מודפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
מנויים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאוויה קומה ג'
טלפון 242203, ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, ת.ד. 33106

…יין לא נסתיימה הצגת המועמדים לאימון הפועל ת"א

…ם הרומני קראוס בתמונה אבל ליוגוסלאוי יש יתרון

מאת שמואל קלינר

…ם יאמן את הפועל ת"א מאמן ז… …ה זה היוגוסלאוי מאטייץ' …שלבי ולא הרומני ג'ואל קראוס, …ם קיים אלי מילר מגעים בסוף …ע ואף יוחס לרומני, כמי הביע …הסכמתו לאמן את הקבוצה לאחר …שורלה, שערך פריז רשופורטס …בן הפועל — זו הדעה הרווחת …הלת הפועל ת"א.

…שטויות", הגיב אמש ניסן ניסנוב …עד להבחר היום לתפקיד בכיר …הלה יחד עם החברים צימר …ים מזרחי. "אם מאמן זר, זה …ין היוגוסלאוי. ואם מועמדותו …ן הפרק אז לא יהיה מאמן זר …ל, הוא אמר". לעומת זה שמענו …מאורית של חברי הנהלה …וסלאוי הוא בעל סיכויים …ים על פני עמיתו הרומני. …כל מקום, לכל מקרה של …עה רומנית הדי מעט פרטים על …בן הרומני: בן 48, בעבר שוחק …יד בוקרסט מהליגה הלאומית …שנה ומאוחר יותר מאמנה וכמו …שיחק כמקצוען בקבוצת …אבול מטורקיה.

יהיה אשר יהיה באשר למאמן הזר ברור, כי בכל מקרה יהיה שמעון (שים) בר־יהונתן עוזר המאמן. הסכומים, שישולמו למאמנים לא יחרגו מתקנון התשלומים.

במקרה של מינוי המאמן הזר יקבל שוער העבר אריה בלדנר תפקיד מאמן בקבוצת הנוער של האגודה. בישיבת ההנהלה מתכוון היום חיים צימר להגיש מועמדותו לתפקיד יו"ר ההנהלה הנראה, כי מועמדותו תאושר. כמו כן תאשר הנהלת הגג של הקבוצה הנהלה חדשה למחלקת הכדורגל.

היום בשעות הערב יכונסו השחקנים לאסיפה באולם "היכל" בחולון, שבמהלכה ישמעו דיווח על ההכנות המקצועיות לקראת העונה הקרובה. הם יעשו זאת לאחר אימון נוסף — הרביעי בסידרה — במסגרת האימונים הבלתי פורמיים שעורכים שחקני הקבוצה מזה כשבוע.

משה סיני כבר הודיע, כי ישתדל לבוא לפגישה והוא יעשה זאת יחד עם חבריו לאחר האימון בפארק הירקון. סיני ואלי כהן גם הודיעו שיבואו לאימון הפתיחה בהדרכת שמעון בר־יהונתן מחר אחה"צ, שיפתח את העונה הרשמית.

נודע, כי הכוונה של ההנהלה המורשה להתייחס בחומרה לכל מקרה ששחקנים יחרימו את האימונים הרשמיים עד כדי הצבת שחקנים ברשימת ההעברות.

"עד שלא אדע מה מעמדי בקבוצה ועד שתתברר העמדה של מועצת פועל ת"א אני לא מתערב באופן רשמי בנעשה בקבוצה ואף לא אגיע הערב לאסיפת השחקנים בחולון", אמר אמש ניסן ניסנוב המיועד להיות בצוות המוביל יחד עם צימר ואברהם מזרחי.

"אני מוכן לעשות את הכל עבור הקבוצה הזו, אבל צריך לזכור שאני עושה את העבודה הכי מלוכלכת. התפקיד שלי הוא להוריד את השכר של השחקנים לכדי שליש. זה דבר קשה, אבל יש לי מוכנות. לצורך זה אני חייב לדעת מה המעמד שלי, כי התקשורת אוהבת את השחקנים ואם המעמד שלי לא יהיה ברור הצלחתי שלי מוטלת בספק. לא אתחיל בדבר בלי שאהיה בטוח בהצלחתי", דברי ניסן ניסנוב.

סיאול – עוד 50 יום לאולימפיאדה

הלוח האלקטרוני במרכז סיאול, בירת דרום קוריאה, מודיע לתושבי העיר, כי נותרו עוד 50 יום לפתיחת המשחקים האולימפיים, ב־17 בספטמבר

חניכיו של מיכלס הנחילו תבוסה למינשנגלאדבאך 1:3

שטוטגארט היא היחידה שגמלה את כל ארבע הנקודות, בתום הסיבוב השני בליגה המערב־גרמנית בכדורגל. ביום שישי גברה שטוטגארט בביתה על האנובר בשיעור 1:2. שש קבוצות חולקות אחרי שטוטגארט, בשלכל אחת מהן שלוש נקודות.

האלופה וורדר ברמן איבדה נקודה ראשונה, כשסיימה בתיקו אפס את משחקה נגד קייזרסלאוטרן. באיירן מינכן איבדה אף היא נקודה, לאחר תיקו 2:2 עם קרלסרוהה.

גיבורת המחזור הראשון, בורוסיה מנשנגלאדבאך, שניצחה 1:4, ספגה אתמול הפסד מחניכיו של ריינוס מיכלס, בבאייר לברקוזן — 1:3.

יתר התוצאות: שטוטגארט קיקרס — איינטרכט פרנקפורט 1:2; בוכום — סט. פאולי 0:0; קלן — נירנברג 0:2; אורדינגן — מאנהיים 0:0; המבורג — דורטמונד 0:0.

נצחונה של לברקוזן הושג בזכות "משחק טוטאלי", המאפיין את ההולנדים. זו היא כמובן השפעתו של מיכלס, המתחיל כבר בשלב מוקדם לקצור פירות. אתמול הבקיעו לזכות לברקוזן הרבט והאס וכריסטיאן שרייר בדקות 10 ו־31. במחצית השניה הקטין המוליך הגם יורגן קריינס, אולם הרכש הפולני החדש, מארק לשניאק, חתם את תוצאות המשחק.

בנצחונה של שטוטגארט, הבקיע יורגן קליינסמן ("מלך השערים" אשתקד) בראשו שער ראשון לשטוטגארט בדקה ה־25. חברו קרל אלגוייר הבקיע את שער הנצחון בדקה ה־67 מן הנקודה הלבנה.

באיירן מינכן הוליכה 1:2, משערים של וולגר וולפארת (11) ואולף טון (71). אולם קרלסרוהה, הגם ששיחקה עם 10 שחקנים, לאחר הרחקתו של הרפורט, שהבקיע את השער הראשון לקבוצתו בדקה ה־56, הצליחה להשוות מרגלי מיכאל ספייס, חמש דקות מהסיום.

רלף שמרס (58) ותומאס אלופס (85) העניקו את הנצחון לקלן.

★ אוסטרייה: המוליכה אוסטריה וינה בראש עם חמש נקודות, משלושה משחקים, לאחר שאתמול גברה על אוסטריה קלגנפורט 0:3. פולסן, שניה, הביסה את וינה 1:6, בעוד וינר ספורטקלוב הביסה את לסק 2:4. יתר התוצאות: שטורם גראץ — רפיד וינה 0:0; טירול — ארמידה ואקר 0:2; וורוסט שטייר (קבוצתו של הרוסי בלוחין) — גאק 0:0.

● המערב גרמניה שטפי גראף והבולגריה קתרינה מאלייבה יפגשו בגמר טורניר הנשים בהמבורג. אתמול, בחצי הגמר, גברה גראף על על הארגנטינית בטינה פולקו 2:6, 3:6. מאלייבה ניצחה את הצ'כית רדקה זרובקובה 6:2, 1:6, 1:6.

● בבודרה, צרפת, העפיל רונלד אגנור לגמר, לאחר שהפתיע בנצחון על יאניק נואה 6:4, 2:6, 3:6. הוא יתמודד עם תומאס מוסטר, שגבר על הודסט סקוף 6:4, 4:6, 5:7.

● בהילברסום, הולנד, העפילו לגמר הארגנטיני פרדהולדן, שניצח את גוסטפסון השוודי 6:7, 6:2, 3:6 ואמיליו סאנצ'ז מספרד שגבר על מארק וודפורד מאוסטרליה 4:6, 3:6.

● נבחרות הכדורגל של נורווגיה וברזיל נפרדו בתיקו 1:1, במשחק רעים שנערך באוסלו. הברזילאי ברנרד ארמאר הציל את נבחרתו מהפסד מביש, כשהבקיע את שער המשווה, תשע דקות מהסיום. יאן פיירטופפט העניק יתרון למקומיים, ארבע דקות לאחר פתיחת המחצית השניה. נורווגיה הופיעה רק עם שישה מקצוענים בשורותיה.

משחקה השני של ברזיל, בסיורה האירופי, יהיה היום בשוודיה. המשחק האחרון במסע יערך ביום רביעי נגד אוסטריה בוינה.

● ספרד שומרת על מקומה בראש הטבלה, בתחרות שכוננה האומות בכדורמים, הנערכת בסביליה. הספרדים ניצחו אתמול את הולנד 6:11, בסיבוב המשחקים החמישי. במשחקים אחרים בסיבוב זה: ברה"מ — צרפת 7:14; יוגוסלאויה — קובה 8:11; מערב־גרמניה — אוסטרליה 8:10.

● הודו גברה על פקיסטן בשיעור 2:3 בראשון מבין חמישה משחקי מבחן לקראת המשחקים האולימפיים.

נערי ישראל נתקלו הפעם ברוסים (2:0)

ההפסד ביום שישי 2:0 לברה"מ מנע מישראל את העליה לגמר הטורניר הבינלאומי לנערים בהונגריה.

נבחרת נערים ב' שלנו היתה צריכה להשיג תיקו במשחק, אבל הרוסים האתלטים והמהירים הקשו עלינו את המשימה.

עד להפסקה שהסתיימה ללא שערים נראה היה כי אנו בדרך הנכונה, אולם שגיאה חמורה של השוער שרון כהן בדקה ה־47, שיצא בפזיזות משערו והחטיא את הכדור שהוגבה לרחבה אפשר לרוסים להשיג שער יתרון.

השער הכה בהלם את הכדורגלנים הישראלים והרוסים המהירים והזריזים ניצלו את המבוכה וכעבור שתי דקות הצליח הקיצוני שלהם לפרוץ מהאגף, למסור למרכז ולשם הגיח חלוץ רוסי ומול הגנה ושוער שקפאו על מקומם הוחדר בשנית את הכדור לרשת.

מכאן ועד לסיום ניסו הנערים הישראלים להבקיע לפחות שער כבוד אבל ללא הצלחה.

★ ישראל: שרון כהן; טלקר, שלמה, גיא כהן, פופלסקי, מללי, אלדר, זוהר, יצחק הוד, תורג'מן.

סערה בכנרת: שינו להעברות

מאת גבעתי בן יוסף

שבתאי שינו גרם לסערת רוחות בעיר הכנרת. שחקן הנשמה של הפועל טבריה הוכנס לרשימת ההעברות ומאות מאוהדי הפועל טבריה הודיעו כי הם יחרימו את משחקי הקבוצה אם שינו לא ימשיך לשחק בקבוצה.

שינו והנהלת הפועל טבריה לא הגיעו לסיכום כספי והדבר גרם להצבתו ברשימת ההעברות. בהנהלה טוענים, כי דרישותיו הכספיות מופרזות ואילו שינו טוען, כי אחד מחברי ההנהלה מעוניין בהסתלקותו.

"לא יתכן שהכושי יעשה את שלו וילך. נרד את רגלינו ממשחקי הקבוצה עד לשובו", אמרו אתמול האוהדים הסוערים בזעם.

הם עומדים לדרוש ממזכיר מועצת פועלי טבריה, יוסי כהן להתערב למען השארת אלילם בקבוצה גם בשנה הבאה.

רודין החלטי: לפטר את תדי, כהן ומילר

מאת סופר "דבר"

דיון סוער צפוי היום בישיבה מיוחדת של מזכירות מועצת פועלי ת"א, בה ידרוש חבר המזכירות ויו"ר המועצה, עמוס רודין, את הדחתם של מזכיר המועצה, תדי קאופמן, הגזבר, שרגא כהן ומחזיק תיק הפועל, אלי מילר.

עמוס רודין נשמע אמש הולכי בתביעתו להדיח את צמרת המועצה. "העובדות מדברות בעד עצמן. לאחר סיום התלונה שלי ע"י מבקר ההסתדרות התברר, שכל טענותיו היו דברי אלוהים חיים. אני לא אניח עד להסקת מסקנות אישיות".

רודין טען, כי הנימוקים להצעתו יהיו: תפקוד המועצה, המצב הכספי, המצב בהפועל והדו"ח האחרון על הנכסים. הוא הודיע, כי מעתה הוא לא מוכן לקבל דיון ומרות האם הצעתו תדחה, היא תועלה לדיון בפני מוסדות מחוז ת"א של מפלגת העבודה.

נראה, שהצעתו תוקל בהתנגדות של חלק מחברי הסיעה. רודין הבהיר אמש, כי הוא ידרוש הצבעה חשאית וניהול פרוטוקול מסודר של הישיבה.

…ין הסלים

חוזז חתם בהפועל חיפה

מאת יצחק ציבין

…כדורסלן פנחס חוזז חתם אתמול …חוזה לשנתיים בהפועל חיפה. …עשיחק בעונה החולפת …ליצור נוה דוד רמלה, שקל לשוב …זו האם שלו, הפועל ת"א.

…מאמן החיפני, יריב ורשיצקי, …לצאת היום לארה"ב כדי לתור …שני שחקני חיזוק חדשים. …זה שיוסטון וקילפטריק וולס, …לא ימשיכו לשחק בהפועל.

מכבי רמת־גן לא תשחק ב„קוראץ'"

מאת משה כהן

מכבי ר"ג לא תשחק בעונה הקרובה במשחקי גביע קוראץ'. גם ביום שישי לא נרשמה הקבוצה באיגוד הכדורסל ובכך היא הפסידה את המועד האחרון להרשמה.

מנהל הקבוצה חיים גיל אמר אמש, כי קבוצתו לא הצליחה להשיג את המימון הדרוש להרשמה ובסופו של דבר החלום על ויתור הופעה במפעל.

כעת לא ניתן לשבץ קבוצה אחרת במקום מכבי ר"ג ובשנה הבאה יופיעו רק שלוש קבוצות במפעל גביע קוראץ'.

בימים האחרונים ניסו ראשי מכבי ר"ג להשיג מימון מעיריית ר"ג להרשמה, אבל הם לא הצליחו להגיע להסדר כספי. גם מרכז מכבי לא סייע לקבוצה להרשם ולא נותר לראשי הקבוצה אלא לוותר על החלום האירופי.

ראוי לציין, שזאת לא הפעם הראשונה שמתעוררות בעיות עם מכבי ר"ג במפעלים אירופיים. לפני חמש שנים איימו ראשי הקבוצה שלא להופיע למשחק במסגרת גביע אירופה למחזיקות גביע בטענה של מצוקה כספית, אבל אז העיניין הוסדר ור"ג התייצבה בסופו של דבר למשחקים.

קורנליוס ישחק ברמלה

מאת משה כהן

גרג קורנליוס ישחק בעונה הקרובה באליצור רמלה. בסוף השבוע העבירה עיריית רמלה את הערבויות הכספיות המתאימות לחוזה הכספי עם השחקן.

בימים האחרונים ניהלו כמה קבוצות מירוץ צמוד אחרי קורנליוס. המועמדת העיקרית אחרי רמלה היתה קבוצת הפועל ירושלים, אבל לרמלה היתה עדיפות.

קורנליוס וסוכנו דרשו מרמלה ערבויות כספיות ורק בסוף השבוע הן ניתנו ובכך הוסר המכשול האחרון להצטרפותו לקבוצה.

גורן מחפש קבוצה

כוכב אליצור נתניה, אור גורן מנהל בימים האחרונים מגעים עם כמה קבוצות לאומית. הוא הודיע על רצונו לעזוב את אליצור נתניה, שלטענתו לא עשתה בחורה איתו.

גורן ניהל מגעים עם הפועל ת"א הפועל חיפה, אבל נודע כי עוד כמה קבוצות מעוניינות בשירותיו. היום גם יוודע עתידו של יהושע רוזין. נודע, כי הוא הודיע על ביטול חוזהו באליצור נתניה אם הנהלת הקבוצה לא תגיע לסיכומים עם השחקנים.

פלדה: תאמינו לי

בהפועל ת"א מקווים להגיע היום לסיכומים עם המאמן ושחקני החיזוק לעונה הקרובה. נודע כי חלק מהשחקנים חושש לחתום על חוזים בקבוצה לאור ניסיונות העבר.

מנהל הקבוצה, אברהם פלדה ביקש אמש להבהיר: "אני מתכוון לחתום רק על חוזים עם ביטוי. מה שקרה בהפועל ת"א לא יקרה יותר".

בת"א מקווים להגיע לסיכום חיובי עם הפועל חולון לגבי השאלתם של ג'יימס טרי ותומר הנוך לעונה הקרובה.

קצורין: היום ההכרעה

הנהלת מחלקת הכדורסל של מכבי ת"א עומדת להודיע היום על הולכה לגבי המאמן, מולי קצורין.

בהפועל גליל־עליון ממתינים בקוצר רוח להחלטה. ראשי הקבוצה הזהירו, כי הם יפנו לבית המשפט אם קצורין ישיר את תוהו בקבוצה לעונה נוספת.

קצורין עצמו יושב על מוזרות והוא הודיע על כיבוד החלטת הנהלת מכבי ת"א.

פרנר העביר השתלמות

20 שופטים בכירים התכנסו ביום שישי להשתלמות מיוחדת בחוקת הכדורסל האירופית.

את ההשתלמות ניהל סגן מזכ"ל פיב"א, דיוויד פרנר. ההשתלמות נמשכה חצי יום וכבר אתמול עזב פרנר את הארץ לאחר שהספיק להפגש עם ראשי איגוד הכדורסל.

קליעה

יצחק ינאוסי מהפועל אשקלון ניצח אתמול בתחרות הליגה ברובה אויר לאחר שצבר 582 נקודות. האילד בתחרות הליגה באקדח אויר זכה עקיבא דורון מקיבוץ מעברות, שצבר 574 נקודות.

כדורגלני „מישלב" זכו להישגים נאים בדנמרק

נבחרת הכדורגל של בית הספר "מישלב" ת"א, אלופת המדינה לבתי ספר על יסודיים, חזרה בסוף השבוע לארץ לאחר שהשתתפה בטורניר לנבחרות נוער שנערך בדנמרק והגיעה להישגים נאים.

בטורניר נטלו חלק 6000 בני נוער מכל רחבי העולם: מקסיקו, ספרד, פרו, ארה"ב, איטליה, יוון, טאיוואן, סנגפור, דנמרק, שוודיה, נורווגיה, פינלנד, גרמניה וישראל.

250 נבחרות כדורגל חולקו לקבוצות של גילאי 18–17 וגילאי 18–16. באחרון נטלה חלק נבחרת "מישלב".

הישראלים סיימו ראשונים את משחקי הבית המוקדם, לאחר שגברו על כל ארבע היריבות מאותו בית. בשלב שמינית הגמר גברה נבחרת "מישלב" על קבוצה נורווגית חזקה בדו־קרב בעיטות עונשין מ־11 מ', לאחר שהתוצאה בתום הזמן החוקי של המשחק היתה 2:2.

במשחק רבע הגמר גברה נבחרת "מישלב" על יריבה מקומית בתוצאה 1:4. במשחק חצי הגמר נוצחו הישראלים בתוצאה 3:1 ע"י קבוצה נורווגית חזקה מאוד, שאף זכתה באליפות הטורניר.

משחק חצי הגמר הוכרע לאחר ההארכה, לאחר שבתום המועד החוקי היתה התוצאה 1:1. נבחרת "מישלב" זכתה במהלך הטורניר ב־6 נצחונות ונוצחה רק פעם אחת. יחס השערים היה חיובי: 8–19.

הישראלים זכו ליחס מצויין מצד הוועדה המארגנת וזכו לשבחים רבים על הופעתם המוצלחת והתנהגותם המופתית.

מבין שחקני הקבוצה ניתן לציין את השוער אליאס שביט, הבלם ה"קטן" ישראל ספיר, וסייג מומי. בראש המשלחת הישראלית עמד המורה בבי הלברשטם. המאמן יוסי מלכי ועוזר המאמן, שמואל נחמיאס.

נערות הכדורגל. שרה ריין (בת 16, משמאל) ומישל קורליי הן שתי הנערות הראשונות, שנבחרו להתאמן במועדון הלונדוני של ארסנל. השתיים יתאמנו בשנתיים הקרובות תמורת 122 דולאר לשבוע וינסו להתקבל לקבוצת הנשים הבוגרת, המואמצת ע"י מועדון ארסנל

בעקבות וילהלם טל

אילן נקש זכה אתמול בגביע המדינה בחץ וקשת, אך זהו זה אליפות צבורי

אילן נקש

מאת שמואל קלינר

יסלח לנו אילן נקש, אלוף ישראל בחץ וקשת, שלפחות לצורך כתבה זו נגזול ממנו לרגע קט את גביע המדינה הטרי, שבו זכה בתחרויות סוף השבוע בגבעתיים והעבירה אחר כבוד למשתתף אחר – אליעזר צבורי נכה צה"ל במאה אחוזים, פגוע ראש – עיוור לחלוטין בעין אחת ובעל ראייה מזערית בעין השניה, שפגע "בול" הישר בתוך לבבו, ולפחות לגבי דידנו היה המנצח האמיתי של התחרויות.

6 נכים, ובהם כאלה המרותקים לכסאות גלגלים השתתפו בשני ימי התחרויות. תחת חסותו של יורם סלומונוביץ' העושה מלאכת קודש בהתנדבות בבית הלוחם בחמש השנים האחרונות פעילים במלאכת הקשתות 17 נכים מכל סוגי הנכויות. באליפות ישראל, למשל שנערכה לפני שבועיים השתתפה בחורה נכה משותקת עד לצוואר. סיפרו לנו על קשת בריטי בן 68 שעבר ניתוח לב פתוח וזכה אצלנו באליפות אנגליה במקצה מסויים ועל קשת אחר מאוסטרליה גידם המושך את הקשתות בשיניו.

וזה בעצם סוד כוחו וקסמו הגדול של מקצוע הקשתות, שאינך צריך להיות בעל כושר גופני של אתלט שהוא עוד האינך צריך לגמור את הקריירה בגיל 30 וגם מחלה, חס וחלילה אינה צריכה לגרום לך לתלות את הקשתות ואת האשפות ואת החיצים. ואתם יודעים מה? הצבנו ואולי נפגענו בעצמנו.

כבר בתחילה עשה לנו חשק כל העניין. כבואנו למשטח המדושא המצויין של בית שרת בגבעתיים ביקשנו להתוודע לדב אלון יו"ר וועדת הקשתות, ששמו התגוסס כחוסה לאליפות. נושא בידו האצות מיכל מים כדי להרוות את המתחרים, התתיר האדריכל הת"א רושם של אפסנאי בקבוצת כדורגל מחוזית. בלי גינונים ביותרים ועם הרבה רוח ספורטיבית. נקודת זכות מס' 2.

בדאורי ג'י, שופט בינלאומי היחידי במדינה, כפי שהוא בעצמו "משודיך", ניהל את התחרות עם צופר צורמני, שהזכיר את נמל יפו הישן. אפשר היה לשמוע הרבה דוברי אנגלית ולרגע קט חשבנו שאנו נמצאים במגרש הגולף בקיסריה. בעצם אותה אווירה, אלא מה: פחות סנובים. שופט, שהיה מעונב ולבוש לפי מיטב האופנה (איך אפשר בחום כזה?) הפר את השיגרה העממית באומרה: "אני השופט הבינלאומי היחיד בארץ. עברתי מבחן באנגליה והייתי בין 3 מתוך 40 נבחנים שעברו את הבחינה". ואחר כך הרכנו גבה כשנתברר, שהמשתתפים הולכים לבד לאחר כל ירי לבדוק ולרשום את הפגיעות ושאלנו, כבו בינינו לבין עצמנו, אם הכל הולך על אמון בשביל מה צריך את השופטים?

כל משתתף יורה 3 חיצים בזמן קבוע של 2.5 דקות ואחר כך הולך להחזיר את החיצים. הרגבנו נכבדו כשקלטנו בזוית העין את הקשת העיוור, שחיפש ללא לאות את החץ האבוד שהלך לו לאיבוד על משטח הדשא מאחורי המטרה.

בהתחלה כמו לזושם הקנה יורים פעמיים. 4 טווחים: שני הטווחים הראשונים ל־90 ול־70 מ' כבר נורו ביום שישי ובשבת השלמו הירויות ל־50 ול־30 מ'. הבעייה העיקרית: נזקקים למשקפת משוכללת כדי להבחין בפגיעות. כמילא כמעט ולא מבחינים במהירות הגוף הטס בבמהירה שלא תאמין כמש כמו...חץ מקשת.

עכשיו אנו מבינים מדוע אין בו, בספורט האינטליגנטי הזה משום מוקד משיכה לצופים. מדובר בתענוג זהה לאוהדים המבקשים לחזות בדייג תת־מימי באילת תוך צפייה במשקפת מגג בית המלון אביה שנסטה.

לא ספרנו, אבל נאמר לנו, שכל משתתף ירה בסך הכל בשני ימי התחרויות 144 חיצים שהיו עשויים להקנות במקרה הטוב 1440 נקודות (דוק לזה שלא כחמיץ אפילו פעם). אך אל דאגה, אפילו מנצח התחרויות אילן נקש קלע פחות מזה. השאיפה כמובן לקלוע "בול" במרכז המטרה.

בעיגול הצהוב: זה מקנה 10 נקודות לפגיעה "בול". לעומת זה פגיעה בעיגול הקיצוני (מתוך 10 עיגולים) מקנה נקודה אחת. ובסך הכל צריך רוח ספורטיבי. בהחלט כדורבר בלא יותר מתחום ספורטיבי המתלבש למשפחה כבו כמפה ליד.

הנה כי כן, אומר לנו יהודה יעקובוביץ' — שהחל בפעילות בענף ב־1967 והיה במשך שנים יו"ר הוועדה ועתה מאמן הנבחרת הלאומית בקשתות — כי כל הסיפור מתמצת בראייה תקינה, בקואורדינציה של העין – יד ותכונות של ריכוז ברמה הגבוהה ביותר, כשהאימונים הזרי מספרים את תכונות הריכוז. כדוגמא הוא מביא את המקרה הפרטי של אילן נקש בן 22 שהחל בפעילות בבית ברבור. כילד סכונות לפני יותר ב־10 שנים ובאו הוא משתפר והולך ואף זכה בגבה הישגים חשובים בתחרויות באירופה. עתה הוא ניצב בכדורית מזהירה בצמרת הבקשית.

כמעט שכחנו את העיקר, שבכורה הנסיבות הפך בכתבתנו לשולי ובשני: בגביע זכה אילן נקש מהפועל גבעתיים שצבר 1232 נקודות. הוא התקרב מאוד לשיאו האישי שעומד על 1247 נקודות. במקום השני זכה גיורא ליפשיץ מהפועל ירושלים (1178 נקודות) ושלישי סיים שמשון זאבי מבית זית (1051 נקודות). בביקום הראשון בין הנוער זכה מאיר פוגנש מהפועל גבעתיים עם הישג של 106 נקודות.

אז שבכלל לא תתפלאו אם גם אלוף הבוגרים וגם אלוף הנוער הם בני גבעתיים. גבעתיים על המפה בזכות הקשתות כבו שראשל"צ על המפה בזכות הכדוריד. ועם סיום הכתבה נודע לנו, כי הוועדון בגבעתיים נתן את חסותו לילדי בית ספר לילדים מוכים. "עלוכים" בבשר שבא שבאים למשטה בגבעתיים ומרגישים טוב ועושים תוצאות טובות בקשתות. אורחות לבחונת וגם רוח ספורט שהולכים בכוונה הרא. ללמוד שאפי גם אפשר אחרת.

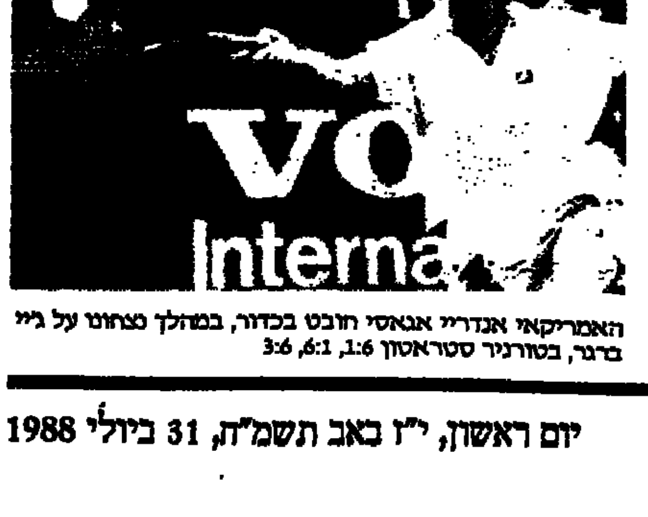

האמריקאי אנדריי אגאסי חובט בכדור, במהלך נצחונו על ג'יי ברנר, בטורניר סטראטון 1:6, 6:1, 3:6

האמריקאי קקפרדו זכה בטורניר הטניס

משחקי האליצוריה

טניסאי קקפרדו

מאת ברוך דגון

…ריק קקפרדו בן ה־18, המדורג …ון בגילו בארה"ב, זכה …טורניר הטניס של האליצוריה …ר שגבר בגמר תוך 80 דקות …בן ארצנו, גיל סיטנסקי – 2:6, …

…אליפות הנערות הוכתרה גבי …מההכשרה הצעירה, לאחר …ה בגמר על אחותה, טרייסי – …5:7. שאול רוזניק מההכשרה …ירה גבר בגמר לגילאי 16 על …בלאן מאנגליה 2:6, 6:3, 0:6.

● אליצור אלקנה ומכבי ר"ג …בתחרויות הג'ודו, כשנטלו …ש מדליות זהב כל אחת. …בלטיינים בתחרות היו אסף שיף …לקנה ודוד ביבי מר"ג.

● אליצור חולון הוכתרה כאלופת …ערות בכדורסל, לאחר נצחון …ר על אליצור קרית אונו 56:59.

● באליפות הנערים בכדוריד …ה אליצור הרצליה, לאחר נצחון …אליצור בני תקוה 15:20. בגמר …הנער מיוחד גברה קבוצת …שפרינג מגרמניה על אליצור …גלית 8:11.

● …גיא בסיס מהפועל עמק חפר …באליפות בטניס שולחן, לאחר …ות בגמר על גדי ויוולד ממכבי …ביה 1:2.

…בגמר הנערות ניצחה פנינה …הס מאליצור ראשל"צ את מיכל …וסברג ממכבי נתניה 0:2.

שחיינית פרוכטנגרטן 7 מדליות זהב

כדורמים

גבעת חיים זכתה באליפות הפועל

קבוצת הכדורמים של הפועל גבעת חיים זכתה אמש באליפות …על לאחר שגברה על הפועל גוש …לון 6:15.

גבעת חיים הוליכה בכל שלבי …משחק והצטיינו בה רמי פריזר עם …שלושה שערים, טל סגנית עם …שלושה שערים, אודי הדר הארנון …2 שערים כל אחד.

…לגוש חולון הרבו להבקיע אלון …זב – 3 שערים.

במקום השלישי דורגה הפועל …ית טבעון, שגברה על הפועל עמק …פקים 5:7. האליפות נערכה …ימים.

صورة عن الاصل

אין עילת תביעה נגד קבוצה בטביעה

בית המשפט אינו כתובת לשחקנים בעלי חוזים כפולים המבקשים לתבוע את קבוצותיהם השרויות במצוקה כספית ■ בהיעדר שינויים ל"חוק הספורט" יש להעדיף בוררות מוסכמת בין הצדדים

מאת שמואל קלינר

אימרה רוסית מגדירה את הגנב בצורה המקורית ביותר: "גנב" איננו בכלל זה שגנב, אלא זה שנתפס בגניבה. על חם. כשכל תאוותו בידו. זה נשמע מקורי כשאומרים זאת ברוסית. בעברית צריך להיות ציניקן אמיתי כדי לומר שגנב או רמאי, במקצוע הכדורגל, למשל, הוא זה שמוצאים אצלו חוזים כפולים, האחד לצורך החוק – חוק הכלוף, והשני כדי להבטיח את הכסף שיקבל ביד. נטו. רמאות נטו.

אתה יושב עם מחשב כיס קטן ועוקב בשימה עצורה אחרי פעולות סיכום המספרים כפי שמשתקף בדו"ח חקירת "מודיעין אזרחי" אודות חוזים כפולים של עשרה שחקנים מבכירי השחקנים במדינה ואינך יכול להאמין למראה עיניך.

עשרה שחקנים בכירים, שבמקרה או שלא במקרה, נמנים עם קבוצה אחת בליגה הלאומית משתכרים לפי חוזים שחתמו עם הנהלת קבוצותיהם 2,012,450 שקלים חדשים נטו ולמען הסר ספק נרשום את הסכום במלים (שני מליון, שנים עשר אלף וארבע מאות וחמישים ש"ח). השוקים הנוגעים בדבר חתומים גם על נספחים שהועברו לנאמן בהתאחדות לכדורגל ששם המלה נטו בכלל לא מוזכרת ובמקומה מדובר על סכומים אחרים.

שוב ניקח את המחשב ונעשה חשבון. 385,140 שקלים ברוטו. זהו הסכום המוצהר. לא תצטרכו לקחת רואה חשבון כדי שיאמר לכם, כי לאחר ניכויי המסים השונים, לרבות ניכוי מס הכנסה במקור וביטוח לאומי, יוותר בידי עשרה השחקנים פחות מחמישים אחוז. לצורך העניין בואו נרשום 192,500 שקלים, שהם כ־120,000 דולר לפי שער יציג.

סקפ: היוצא מהאמור במסמכים המתועדים במשרדי ההתאחדות לכדורגל, שהשחקן היקר ביותר במדינה משתכר נטו כ־15,000 דולר נטו לעונה אחת, בעוד שלמעשה משתכר לפי חוזה אחר חתום ע"י אותו שחקן (ובין אותם צדדים ובשוני אחד בלבד: שההתאחדות לא אמורה להיות מודעת לחוזה "האחר") סך של כ־125,000 דולר נטו שהם 200,000 שקלים.

אז הבה נמשיך להשתעשע במחשב. בהנחה שמנהלי הקבוצה היו אנשים ישרים כלפי שלטונות המס וצריכים לשלם את המס לפי חוזים החתומים ה"אחרים" הרי אם ההתחייבויות לתשלום ב"נטו" מגיעות לכדי מעט יותר משני מיליון שקלים, הרי בתוספת קבועה של חמישים אחוז לפחות עבור מסים היינו מגיעים (ולצורך זה איננו זקוקים אף למחשב) למספר המבהיל של יותר מ־3,000,000 מיליון שקלים שהם כ־1,875,000 דולר לפי שער יציג וזאת רק עבור משכורות של עשרה שחקנים שלא לדבר על הוצאות תפעול אחרות של קבוצה בליגה הלאומית בכדורגל.

עכשיו אנו מתעניינים, כפי שנציב המס רבינוביץ' מתעניין בוודאי, במספרים. כמה כספי העלימו ורק באופן משני מה הם אחוזי ההעלמה.

גם בעניין הזה אפשר להעזר בשרותי המחשב. אם בפועל, לפי חוזים חתומים, מרוויחים עשרה כדורגלנים בישראל כ־240,000 דולר ברוטו. ואם לפי המשתמע מחוזים חתומים אחרים משתכרים אותם שחקנים כ־1,875,000 דולר הרי המשמעות היא, שהעלימו מההתאחדות לכדורגל עבירה ברורה על תקנון התשלומים המסתכם ב־1,635,000 מיליון דולר בעונה אחת.

אבל, לא בשביל להלאות אתכם במספרים (שרק עיון בהם יכול לגרום למועקה כבדה) כתבנו כתבה זו. העניין הוא יותר ... בתחום המשפט עסקינן, בתחום ... שינויים לחוק הספורט שנתקבל בקריאה שלישית לפני זמן קצר? מדוע אין בו בחוק הוראות המחייבות את שר החינוך או מי מטעמו להכנס לתוך הספרים של קבוצות כאלה המעסיקות שחקנים כאלה החותמים עם מנהלים כאלה על חוזים כפולים כאלה, שאחד מהם אמור לשכון כבוד במשרדי ההתאחדות והשני צריך להיות חבוי במקום אפלולי הרחק מהישג ידו של פקיד השומה, רחמנא ליצלן או בכספת במקום שמור במשרד עו"ד?

"הנהלת הקבוצה שלי לא תשלם את חובות השחקנים, אלא רק לפי החוזים המופקדים בהתאחדות לכדורגל", שח לי בסוף השבוע עסקן אחת הקבוצות הבכירות בארץ. "תוב לשחקנים", המשיך ואמר "איננו בדיוק זה מה שכתוב בחוזה, אלא מה שצריכה הקבוצה לשלם לפי החוק". הנה כי כן, לא החוזה קובע, אלא החוק. ואז נזכרנו באימרה הרוסית (אודות הגנב, זוכרים?), אך הפעם, לשם שינוי, עם קונוטציה חיובית.

הוא ידע, שבכך חשף את הנהלת קבוצתו ללחצים מצד שחקנים ואולי גם להגשת תביעות אזרחיות בסדר דין מקוצר בהיותם נשענים על הסכמים חתומים. הוא ידע כי בצדק (שלהם) יכולים שחקנים לראות בדברים, בדיעבד משום הולכת שולל, שהרי לא זו היתה כוונת הצדדים מלכתחילה שעה, שחתמו על חוזים כפולים. לא להונות איש את רעהו התכוונו כשהשתמשו בשקר מוסכם: ההתאחדות לכדורגל היתה צריכה להיות הקורבן. עליה נתבקש הצורך ל"עבור".

לדידנו נעשה כאן, בראש ובראשונה, נסיון חיובי, אף כי נעשה מחוסר ברירה, כשאתה ניצב עם הגב אל הקיר ונאלץ להתמודד עם הבעייה באומץ לב אזרחי. מדובר בנסיון להכניס סדר במערכת, שהשחיתות פשתה בה ולא הותירה בה חלקה טובה, שכן לא רק בנסים ובהשמטות הכנסות ובהצהרות כוזבות – מדובר, אלא במחלה חולה, שאפילו שרותי בריאות תקינים לא יתנו לה מזור ובה לא יכול להתפתח ספורט תקין, והכדורגל בכלל זה.

לא רבותי! צריכה להיות תשובה לשחקנים התובעים לקבל את הסכום הגבוה הנקוב בזה מבין צמד החוזים. לא לבית המשפט – צריכה להיות הפנייה ההו־משמעית. ובהזדמנות חגיגית זו היינו גם שולחים אותם לרחוב המסגר 44 בת"א – שם יוכו לטיפול הולם במחלקה מיוחדת של הנציב רבינוביץ' ויצטרכו שם להסביר את ההבדל בין נטו לברוטו. לא רק העונה, בכל העונות. ואז אולי יתברר גם להם, כי מי שמנסים להסתיר דמי ירושה ישלמו בסופו של דבר דמי קבורה.

"מקילה בת עולה לא תצמח שום זכות תביעה" – אומר כלל משפטי המהווה יסוד מוסד של המשפט בישראל. ואם מתקיני חוק הספורט לא היו נבונים דיים כדי להעניק בידי השר נבון גם סמכויות עם שיניים לטפל בסוגייה ממין הסוגיות שבה עוסקת כתבה זו, נראה לנו כי דיונן של תביעות שחקנים לכבד עימם האמור בהסכמים כפולים – להידחות על פי הכלל האמור (שתמציתה: תנאי להגשת תביעה שהתובע יבוא בידיים נקיות ועם כוונות טהורות).

פסק זמן

עם: אהרן להב

הספורט הייצוגי לניהול מקצועי

ממשלת ההסתדרות (הוועדה המרכזת) עומדת לקבל הבוקר החלטה, אם יצליח מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר לשכנע את חבריו, שמועצות הפועלים מתנתקות כליל מקבוצות הייצוג קרי: הקבוצות המקצועניות בכדורגל, כדורסל, כדוריד וכדורעף. קבוצות אלה חייבות להרשם כעמותות האחראיות הכוללות להפעלתן מעתה ואילך – אירגונית ומקצועית – צריכה לחול על מרכז הפועל.

במשך שנים, עוד לפני שכרסם השלב של הגרעונות החל להתגלגל ברוב מועצות הפועלים שפיתנוס ספורט מקצועני, החזיק חלק מחברי מזכירות מרכז הפועל ואיתם המזכ"ל יצחק אופק, בקונספציה שמועצות הפועלים והעומדים בראשן אינם מסוגלים להנהיג ספורט מקצועני מבחינה כלכלית ומקצועית כאחת והוא חייב להתנהל על־ידי הפועל. היסטורית, נכון עד אמצע שנות ה־60, היה מרכז הפועל אחראי על כל סניפי הפועל בארץ, כולל הצוות האירגוני של הסניף, למרות שאת המשכורת של הצוות שילמה מועצת הפועלים. צוות גרוע פחות, בלי התערבות מזכיר המועצה. אז לא דובר בספורט מקצועני אלא בספורט הובבני לשמו. שחקנים קיבלו החזר הוצאות נסיעה ולעתים גם זה לא והכולם היו בשלום עם המסגרת.

המיפנה בא כאשר הוצי־מקצוענות הזלה זוחלת אל תוך השורות: מהוצאות נסיעה – לתשלום הפסד ימי עבודה, איש מקום עבודה בלי לעבוד (המודל הסובייטי), דיור חינם, הענקת מכונית ואחר כך מקצוענות מלאה עם חוזים ותנאים ופרמיות אבל בלי תמורה של יכולת ומאמץ מצד השחקנים במגרש.

באמצע התהליך הזה, כאשר שלטונות־המס החלו לדרוש את חלקן בתגיגה המתפתחת, התגלו אי סדרים חמורים בסניפי הפועל, כאשר המזכירים ופרנסי הסניפים ניהלו את העניינים בביזיות ופתקים וקבלות ורישומים בכיסיהם. לא היתה הנהלת חשבונות מסודרת, כל בעל זכות חתימה חילק ופיזר כסף בלי רישומים תקינים וכיוצא באלה. השלטונות מצד אחד וועדת הביקורת המרכזית דרשו להכניס סדר בבלאגן ונתקבלה ההחלטה להעביר את האחריות הציבורית והאירגונית (רישומים, תקציבים הנהלת חשבונות) לידי מועצות הפועלים ולהשאיר את הפיקוח המקצועי בידי מרכז הפועל, שגם תיקצב את הסניפים מתקציבים ישירים שניתנו לספורט מגופים שונים.

מזכירי מועצות הפועלים השתוקקו לדבש הזה. הם ראו בספורט הייצוגי מכשיר ומנוף לקידום אישי ולהאדרת המפלגה וההסתדרות במקומותיהם. עד מהרה איבד מרכז הפועל את השליטה וההשפעה בבחירות ומינוי מזכיר הסניף והנהלתו. במקום הכוונה של המרכז המציאו את "מחזיק התיק", מינוי פוליטי של מזכיר מועצת הפועלים, שהפך להיות האיש הכל יכול. הוא היה המרציא והמביא, המפטר והמקבל, חותם החוזים ומשחרר השחקנים והמאמן. יחד עם המזכיר היו ממנים את ההנהלות, שברוב המקרים באו מתוך העלית של גרעין האוהדים. הללו אהבו כדורגל ו/או כדורסל של יום חול או שבת וזה הספיק כדי להיות מנהל, ומשם להידרדר להנהלות ההתאחדויות הכדורגל והכדורסל. אבל כשהיו באים ימי מגריד – הרימו רגליים, נטשו משמרתם, השאירו שוקת שבורה, הפילו את כל התיקים על מועצת הפועלים וראשיה. אלה הרימו כל זעקה אצל מרכז הפועל וראשי ההסתדרות, תבעו כיסוי הגרעונות, טענו להרס התשתית ההסתדרותית והמפלגתית. בהסתדרות היו נבהלים, נעים ומכסים וחוזר חלילה עד לעצם ימים אלה כאשר יחד עם גרעונות העתק בספורט התמוטטו גם "הפרות החולבות" במשק ההסתדרותי.

במשך כל השנים האלה תבע מרכז הפועל וחזר ותבע להחזיר לו את השליטה על הסניפים. אז עוד אפשר היה להחזיר הכל הביתה ולהתמודד גם עם הגרעונות, כי אלה היו בגדר חביות ולא אוקיאנוס. אולם מזכירי ההסתדרות – ירוחם משל וישראל קיסר – סברו בעקשנות, כי מועצות הפועלים הם בכל זאת הרע במיעוטו מול עסקנות הספורט במרכז הפועל. מה ששינה את דעתם של ישראל קיסר ושל מחזיק תיק הפועל יעקב ישי ושל ראש אגף האירגון גדעון בן־ישראל היו סיבות פרוזאיות מאד: גרעונות ענק, תביעות כספיות, שלטונות מס־הכנסה ומשפטים, כונסי נכסים ומפרקים. סניפי הפועל עומדים למשוך למצולות את מועצות הפועלים, כאשר רוב רובם של מזכירי המועצות מבקשים־מתחננים לגאול אותם מן הבעצוע הזה שהפך לערפד־מוצץ־כסף חסר גבולות ומעצורים. גם הסכר שניסו לשים לו עם הקמת תאגידים, שכאילו צריכים היו להטיל אחריות אישית על חורגים מתקציבים, לא הועילו. הצהרת המזכ"ל קיסר כי "לא נסייע לקבוצות הייצוג מכספי המס האחיד הנגבה מפועלים" – שמה קץ לתקוות "שולמן ישלם".

★ ★ ★

היום עומדת להכרעה הצעתו של המזכ"ל קיסר להוציא, כאמור, את הספורט הייצוגי מרשות מועצת הפועלים ולהעבירו לאחריות מרכז הפועל באמצעות העמותות. במועצות ישארו סניפי הפועל עם הספורט התחרותי־אישי והספורט העממי. לדעתנו זה יום גדול וחשוב למרכז הפועל, שיחזור לנגנן כינור ראשון בהנהגת הספורט הקבוצתי. כמו במגזרי חיים חברתיים וכלכליים אחרים – חייב גם מרכז הפועל להתארגן לעידנים חדשים. הספורט הפך מקצועי והדרכה מקומות בעולם עסק כלכלי מכבים. מיליונרים ואנשי־עסקים נכנסו ונכנסים לעסק שעשועים זה ומחזיקים קבוצות מקצועיות בהצלחה לא מבוטלת. בישראל מחזיק הכדורגל את כל הספורט באמצעות המועצה להימורים בספורט. מרכז הפועל לא צריך להסתפק רק בחצי העוגה. דרישת הפועל חייבת להיות – העברת סניפי הפועל במלואם לאחריות מרכז הפועל. לשם כך הוקם מרכז זה ועם התארגנות מתאימה, ולא יקרה, יכול המנגנון הקיים לחזור ולחלוש על הסניפים כמו בימים עברו. הדברים לא בשמיים. צריכים חזון ונחישות החלטה. לקבל ולבצע.

מזכ"ל הפועל יצחק אופק צריך להציב היום לממשלת ההסתדרות שתי נקודות עקרוניות: הפועל מקבל בזרוה לחוקי את הספורט הייצוגי וידאג להפעילו על פי תכנית מעשית שתותווה עם ההינתקות ממועצות הפועלים. הפועל מוכן שההעברה תיתבצע לאלתר עוד בעונה הנוכחית, אולם זאת בתנאי אחד בל יעבור – מרכז הפועל והעמותות הרשות שיוקמו, לא יהיו אחראים לגרעון החובות הקיימים. החובות שייכים למועצות הפועלים ואחריות אישית מוטלת על מי שעשו חובות אלה. ממשלת ההסתדרות, יחד עם מועצות הפועלים, צריכות להקים "קבוצת עבודה" שתרכז בידיה את נתוני החובות, תמצא מקורות מימון בנקאיים בפריסה של מספר שנים, בערבות מתאימה, ותביא לחיסול החובות בהדרגה.

בארץ התגברו על משברים פיננסיים גדולים יותר מאשר עשרה מיליון שקלים (כשבעה מיליון דולר). אולם כדי שכרסום השלב הזה לא ימשיך להתגלגל, יצבור ריבית והצמדות, יוציא שם רע להפועל ולהסתדרות ומפי מי ישוחרו, צריך לעשות את הניתוח לאלתר:

● הספורט הייצוגי חייב לעבור מיד לידי מרכז הפועל באמצעות רשות או מינהל לספורט ייצוגי ועמותות.

● החובות לקונסולידאציה באחריות בלעדית של מועצות הפועלים והתאגידים, תוך הרחקה מפעילות של כל אלה שהיו אחראים למחדלים.

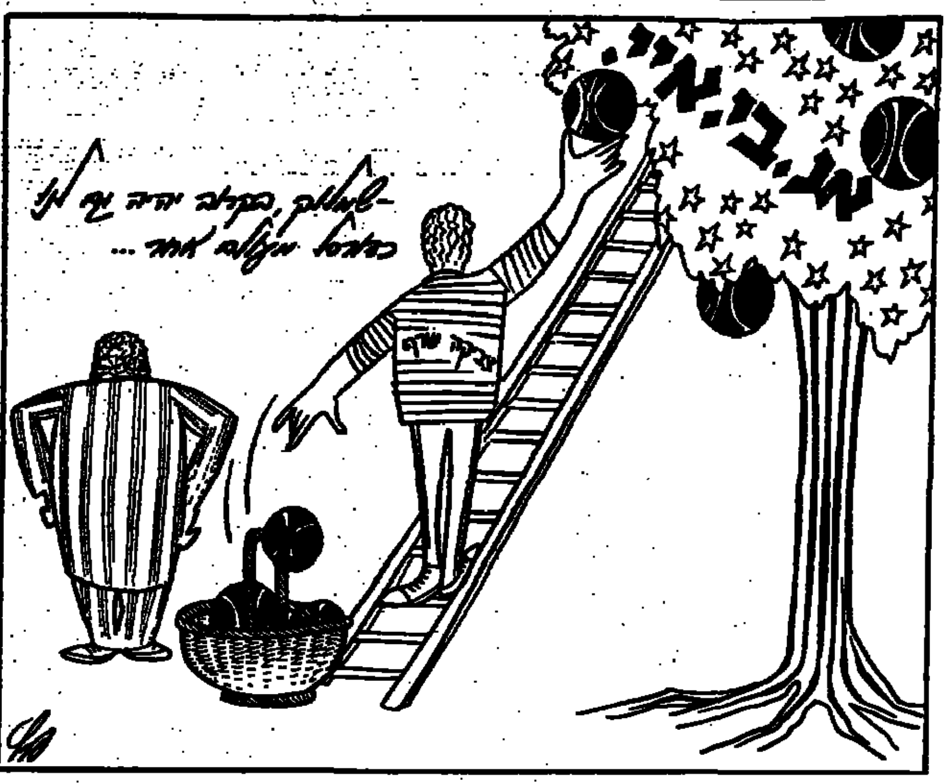

במשלחת מזרח גרמניה לסיאול רק מועמדים לזכייה במדליות

המטרה סיאול

מאת שמואל טל

המזרח־גרמני גרד ווסיגג הוא אלוף אולימפי בקפיצה לגובה (1980) ושיאן ארצו במקצוע זה. הוא זכה לפני כחודש פעם נוספת בתואר האלוף. בארצו, סוון מאתאוס, צעיר בן 18, זכה באליפות בריצת 100 מ' עם הישג של 10.18 שניות, המהווה שיא אירופי לנוער. אולם הישגים אלה עדיין לא מבטיחים לשניים, כמו לכמה מחבריהם מקום בטוח במשלחת המזרח־גרמנית למשחקים האולימפיים בסיאול.

שכן, ראשי הספורט המזרח גרמניים אינם מתרשמים מאימרתו של הברון דה־קוברטן, שלא חשוב הנצחון אלא ההשתתפות עצמה. הם גם אינם מתרשמים משיאים לאומיים או אירופיים. אמת־המידה שלהם, לקביעת המשלחת האולימפית, היא יכולתם של הספורטאים לזכות במדליה. מי שלא עומד בקריטריון זה ישאר בבית.

לכן גם מובן מדוע ישארו, ככל הנראה, ווסיגג ומתאאוס בביתם, כאשר חבריהם יצאו למזרח הרחוק. ווסיגג קבע השנה הישג של 2.27 מ'. עם הישג כזה אין לו סיכוי להשתלב בצמרת ... וגם ראשי הנבחרת. ווסיגג עצמו מבנה: "אני בשלבי השנים, אוהיה כמובן שמח לנסוע, אבל אין בכך כל הגיון לנסוע דרך כל כך ארוכה כדי לטוף במוקדמות. זה מיותר".

שיטת הבחירה של המזרח־גרמנים מצדיקה את עצמה. לפני 12 שנים, במונטריאול, באולימפיאדה האחרונה בה השתתפו מזרח ומערב, הם זכו ב־40 מדליות זהב, ארבע יותר מאשר ארה"ב הגדולה. גם השנה מצפים הגרמנים למנה דומה. בעיקר הם תולים תקוות באולסים, או ליתר דיוק באתלטיות. התחזית המזרח־גרמנית – 16 מדליות זהב, מהן 12 לנשים.

המשלחת הגרמנית לסיאול תכלול בין 250 ל־300 משתתפים.

הייקה דרשלר מועמדת למדליות זהב

אחד מראשי הספורט המזרח־גרמנים אמר השבוע: "איננו מאמינים בתיירות של ספורטאים".

כמו בעבר, גם הפעם, הנשים הן החלק הדומיננטי של המשלחת. בעיקר אמורים הדברים לגבי ענפי האתלטיקה והשחיה, שם יש לנשים שליטה כמעט מוחלטת. הסיבה לכך, לדעת האצנית קורנליה אושקנט: "הנשים מתאמנות הרבה יותר חזק מהגברים".

היהלום שבכתר משלחת האתלטים המזרח גרמנית היא כמובן הייקה דרשלר, הצעירה בת ה־23, הנחשבת כאחת האצניות והקופצות למרחק הטובות בעולם. פעם חלמה דרשלר לשחזר את הישגו של קרל לואיס ולזכות בארבע מדליות זהב. אולם לאחר הנסיון ליטול חלק בחמישה אירועים בתחרות אחת, שהסתיים בפציעה ובהישגים חלשים, במסגרת אליפות העולם אשתקד, החליטה דרשלר לא לדרוש מעצמה יותר מדי. בסיאול היא לא רוצה ארבע מדליות זהב. "אחת או שתיים יספיקו לי", היא אומרת.

היא טרם החליטה באיזה מקצועות תשתתף. העדיפות אצלה לקפיצה למרחק, הגם שהישגה הטוב ביותר השנה הוא רק 7.20 מ', רחוק מאד מהשיא העולמי של הסובייטית גליסטיאקובה (7.52). בריצות ל־100 ול־200 מ' היא קבעה את השיגי השנה, עד שבאו האמריקאיות באינדיאנאפוליס והיוו אותה מהכבודה.

העובדה שלגרמנים יש אצניות מעולות מלבדה, סילקה מולר ומרליס גאהר הוותיקה, המתרשת את ימיה, תגרום קרוב לוודאי לדרשלר להתרכז בקפיצה למרחק.

מכל מקום, המשלחת הגרמנית תוחזר באוקטובר מסיאול עם שלל כבד, כי הרי הם משגרים אל בירת דרום־קוריאה רק ספורטאים המועמדים למדליות.

הם יטלו חלק ב־237 אירועים. בחלק מהמקצועות, כמו קפיצה במוט, 100 מ' גברים, ריצות המשוכות ו־1500 מ', לא יהיו להם כלל נציגים. כל היוצאים, הם מועמדים למדליות, או במקרה הגרוע מועמדים לתפוס את אחד משמונה המקומות הראשונים במקצועות שלהם.

האחים אבאגנאלה הם תקוות איטליה למדלית זהב בסיאול

קארמין (מימין) וג'וזפה עם החגאי, במהלך אימון לקראת סיאול

מאת שמואל טל

להוציא את מדינות הגוש המזרחי, בהן הספורטאים מוחזקים ע"י המדינה, מרבית תותרי הצמרת הם חובבים, הצריכים לדאוג לעצמם. כאלה הם גם האחים לבית אבאגנאלה, ג'וספה בן ה־28 וקארמין בן ה־26, אלופי איטליה מזה שנים, בתחירה זוגית עם הגאי.

מזה שנים, בשעות הבוקר המוקדמות, כשהעיר נאפולי רק מתחילה להתעורר לקראת יום חדש, יוצאים השניים מבית הוריהם לאימוניהם. גשם או שמש, חום או קור לא מנעים מהשניים את סדר יומם.

עבור האחים השיגרה הזו לא משעממת. גם העובדה, שרבים מחבריהם מצביעים עליהם כמשוגעים, לא מרפה את ידיהם. מכונית מירוץ, שפגעה בג'וספה במהלך אחת מריצות האימון שלו, גם היא לא קטעה את רצף האימונים.

צריך הרבה יותר מאשר סתם תאונת דרכים כדי לעצור את האחים, הנושאים עיניהם למדליית זהב אולימפית, בעוד פחות מחודשיים בסיאול, במקצוע הדורש ידיים חזקות.

תחירה בזוגות עם הגאי היא מקצוע, בו כל אחד מהחותרים אוחז בידו משוט אחד והגאי יושב בחזית הסירה, כשגבו אל החותרים והוא מנווט אותם ומכוון אותם לעבר המטרה.

אם יזכו השניים בסיאול, זה יתוסף לארבעת התארים העולמיים ולשתי מדליות הזהב, בהם זכו ערכבה. זה גם יחזק את שליטתם במקצוע, כמו קודמיהם המזרח גרמנים התאומים, יורג ובראנט לאנדוויג, ששלטו במקצוע זה בין השנים 80 – 74.

האחים מתאמנים במסגרת מועדון התחירה קאסטל מארה. מועדון, שכבר הוציא מתוכו חותרים מעולים – שנטלו עד־כה 46 תארים לאומיים. אולם האחים אבאגנאלה הם אלופי העולם הראשונים של המועדון ושמותם אף כמולה, כי הם הראשונים המקיימים את אימוניהם בים הפתוח ולא באגם סגור.

לאיטליה אין הרבה תקוות למדליות בסיאול. האחים, הם מה שאנו קוראים מועמדים בטוחים זאת רק שנה אחרי שרצו להניח את המשוט מידיהם ולפרוש, מאחר ולא קיבלו סיוע כלכלי ולא מצאו עבודה. פרסום סיפורם בעיתונות עזר. ג'וספה קיבל משרה בבנק ואחיו עובד בחברת בניה ממשלתית.

העבודה ועיסוקם הספורטיבי, לא מותירים להם הרבה זמן חופשי לבלות. מיד עם תום העבודה, הם ממהרים למועדון, שם מצפה להם ההגאי הקבוע ועיד המיבורים, ג'וספה די־קפואה בן ה־29, ודודם, מאמנם ד"ר ג'וספה להמורה.

הם עושים כל יום עשרות מיילים ימיים באימון. בבוקר זה מסתכם בכ־20 מייל ואחר הצהריים, לאחר שעתיים במכון הכושר, הם שוב חותרים לים כדי להשלים יום עבודה מלא.

השניים נולדו לאב העוסק בגידול פרחים ובילדותם סייעו לאביהם בחווה. אולם, בגיל 15 גלגל ג'וספה ברשת התחירה ואחיו הורה אחריו, כעבור שנה. ב־1980 נטלו חלק לראשונה באליפות איטליה וזכו בתואר לגילאי 23. מאז אותה תחרות, לא נוצחו בארצם.

לפני שנתיים התמודדו באליפות העולם נגד הבריטים אנדי הולמס וסטיב רדגרייב בלוצרן, שוויץ, וניצחו. שנה לאחר מכן חזרו לקופנהגן לאליפות העולם, גמלו לבריטים הזכיה, כי הם הטובים מכולם.

עבור בני הבגנאלה צברה התחירה עד מהרה למחלה משפחתית. האח הצעיר, אוגוסטינו בן ה־21, חבר בנבחרת האיטלקית לרביעיות, יחד עם בן דודו, קרמין.

כמו בארץ, גם באיטליה, סובלת התחירה ממחסור בעתונות, להוציא כמובן את עירם של האחים, שעם זכייתם באליפות העולם, קידמה את פניהם בקרנבל גדול. ב־84, לאחר שנטלו מדלית זהב אולימפית, היתה התגובה גדולה עוד יותר, כמעט כמו זכייתה הראשונה של נאפולי באליפות הכדורגל. אם יחזרו האחים מסיאול עם מדלית זהב נוספת, יתכן ששמם יגיע גם לחלקי איטליה האחרים.

בסון עלול לא לצאת לבלגיה

מאת עידו גרונר

הנהלת מחלקת הכדורגל של הפועל ירושלים סיכמה עם רוב שחקני הקבוצה את החוזים לקראת העונה הקרובה. רק עם יואב בסון טרם הגיעה הפועל ירושלים לסיכום.

גורע, כי הפערים בין שני הצדדים עדיין עמוקים ובסון לא יצא כנראה בשבוע הבא למחנה האימון של הקבוצה בבלגיה.

בינתיים, נמשכים המגעים עם שחקני רכש. המועמדים העיקריים הם אלי יאני ומשה בן הרוש. בירושלים מקווים להגיע לסיכומים עד ליציאה לבלגיה.

טניס

ערן שורץ היכל מלקטר הוליכו את נבחרת הטניס של ישראל בגילאי 14 לנצחון על פורטוריקו 3:6, 0:6, באליפות אירופה לזוגות טניס, הנערכת במערב גרמניה.

נבחרת הנערות, בהרכב גלית וינגר ולימור גבאי, נוצחה ע"י מערב גרמניה 6:2, 6:1.

בקרית שמונה הוכתרו אתמול אלופי הסניורים בטניס בתום שלושה ימי אליפות בהם השתתפו 70 טניסאים, כשליש מהם מהתיישבות העובדת.

בגילאי 35 זכה מיקי זורדרי, שגבר על משה ויינרך 4:6, 6:3, 5:7. בגיל 45 זכה יואש גיב מקיבוץ מעוז חיים שגבר על יצחק טיאנקו מקיבוץ שמיר 3:6, 4:6.

לגילאי 55 זכה ליאון זילברמן שגבר על אברהם גלייכמן מקיבוץ דן 2:6, 6:4, 3:6 ובין הנשים זכתה רליה אליאב שגברה על אביה פרקים 3:6, 4:6.

שחיה

שלושה שיאי גילאים הושגו אתמול באליפות ישראל למשחים ארוכים, שנערכה במכון וינגייט בהשתתפות 220 שחיינים.

טל יופה ממכבי קרית אונו שיפר את שיא גילאי 13 ב־400 מ' מעורב אישי, בשקבע זמן של 5:20.19 דקות. הרס ברכה שיפרה את שיא גילאי 12, כשהיתה ראשונה במשחה השליחים ב־200 מ' חופשי 2:22.48 דקות.

קבוצת מכבי קרית אונו שיפרה את השיא הקבוצתי במשחה שליחים ל־200 מ' חופשי לגילאי 14 – 9:08.10 דקות.

ואלה המנצחים: 1500 מ': ערן הירש (18) 18:04.15 דקות; גיל 16: מיידר – 16:08.58 דקות; גיל 15: גל מנחם – 17:59.60 דקות.

בנות: 800 מ': עינת גבאי (18) 9:48.80 דקות; גיל 16: מיכל אמין – 9:32.88 דקות; גיל 15: רביטל וילנאי – 9:53.54 דקות.

800 מ' חופשי אמיר הגרוני (14) 9:29.41 דקות; גיל 13: רן סיין – 9:44.73 דקות; גיל 12: אביב אשר – 10:15.04 דקות; גיל 11: שגיב לבנטן – 10:50.44 דקות.

בנות: ענבל הגרוני (גיל 14) 10:07.74 דקות; גיל 13: רחל דורון – 10:09.06 דקות; גיל 12: הדס ברכה – 10:02.87 דקות; גיל 11: יעל הגרוני – 10:47.49 דקות.

בין הסלים

משה כהן

חולון רוצה את גמר הפליי־אוף

מאיר מאור · מישקה לפרדון

"אנו מקווים להיות נושאי הדגל של קבוצות הפועל בליגה הלאומית", אומר בגאווה יו"ר מחלקת הכדורסל של הפועל חולון, מאיר מאור, המקווה שקבוצתו תעשה השנה הסטוריה ותצליח לפלס את דרכה למשחקי גמר הפליי־אוף.

בחולון תמיד הלכו על בטוח. ראשי הקבוצה, בשיטות ניהול מסוג ארה"ב, הצליחו עד־כה לצאת נקיים מהמשבר הכספי הפוקד את רוב קבוצות הליגה הלאומית בכדורסל. אומנם, ידידים נוהגים לפקפק בחשבונות החולונים והעלו השערות שונות ומשונות, אך כנראה שהמציאות חזקה יותר מכל ולמאיר מאור יש קבלות על מצבה הכספי האיתן של קבוצתו.

מנהלים רבים, מקבוצות אחרות, ניסו השנה ללכת בדרכו של מאור ולהשיג מאמצים "שמנים" לקבוצה. ההערכה היא, כי מאור גייס יותר מ־100,000 דולאר מחוזי פרסום עם חברות שונות.

בשנים האחרונות השקיעו ראשי הקבוצה מאות אלפי דולארים ברכש שמות נוצצים, אבל השמורות לא נפרעו. כולנו עדיין זוכרים את "חית השעשועים", קני באניסטר, שהשנה כיכב בליגת האנ.בי.איי.

בחולון לא הססו להסיק מסקנות. גם השנה הוחלפו השחקנים הזרים ונרכשו שני שחקנים ידועים, שלפחות לגבי אחד מהם יש חילוקי דעות. מדובר בארל ויליאמס, שבגיל 37 פותח קריירה חדשה במדים החולונים. מאיר מאור לא חושש מויליאמס: "הבאנו אותו כי הוא אחד מה"סנטרים" הטובים ביותר בארץ. הוא נתן שנה טובה ברמלה וכבר כיום ניתן לומר שויליאמס טוב יותר משחקן הזר הקודם שלנו. צריך לזכור שמדובר במקצוען ואם הוא יקבל את כספו בזמן – לא תהיה איתו שום בעיה. אנו מתכוונים לשלם לו בזמן מתוך תקווה שגם הוא יעמוד בהתחייבויותיו. צריך גם לזכור שויליאמס הוא שחקן אטרקטיבי, שמסוגל למשוך צופים רבים".

ההעברה הישראלית השניה היתה הרבה יותר סוערת. יונתן ... נזקק להסדר בורר כדי לשחק השנה בחולון. בהפועל ת"א כעסו על ראשי חולון וטענו שהם ניהלו עם דלול מגעים, עוד לפני משחקי הפליי־אוף. כיום בהפועל ת"א ממש מתחננים בפני החולונים לפתור בהשאלה את ג'יימס טרי ותומר חנוך. מאיר מאור לא חש נקיפות מצפון על הפגיעה באגודת התל־אביבית: לפני שנתיים הם לקחו בערמומיות את חיים זלוטיקמן ומה שעשינו מקובל בספורט. כל אנו מקווים לעזור להפועל ת"א ורוצים שתהיה לה קבוצה ... יותר חלשה מחולון".

מאור מודה שלא רק אהבת אחים מנחה את חברי ההנהלה החולונית: "יש לנו אינטרס שלהפועל ת"א תהיה קבוצה חזקה. כי ההכנסות שלנו יגדלו. חלק מתחזית המשחקים המכניסים מבוסס על המשחקים מול הפועל ת"א".

מאור מציין בגאווה את העובדה שכיום יש להפועל חולון ... חמישיות מעולות. מדובר בישראל אלימלך, שמואל זיסמן, ... דלול, דייוויד פרמוט, ניב בגון, אבי מאור, ג'יימס טרי, תומר ... ושני שחקנים זרים שיגיעו לחולון עד לפתיחת האימונים ... באוגוסט.

המצב מחייב את חולון להשאיל חלק מהשחקנים ואכן ... קבוצות מכוונות מגעים על קבלת טרי וחנוך. חולון דורשת ... 50,000 דולאר לעונה ומאור מודה שלהפועל ת"א יש עדיפות.

ההכנות האירגוניות לקראת פתיחת העונה כמעט הושלמו. ... שני מגרשי כדורסל לילדים החותים עם כל השחקנים ... נחתמו. גם עם השחקנים הזרים יהיה לחולון מה לומר ומאור ... לנו הפתעה מעניינת.

מרוין קסלר, השוהה בחופשה בארה"ב, עומד למסור כשבוע ... לראשי הקבוצה פרטים על שחקני הרכש הזרים. קסלר יצא בסבב קסלן, שיהיה ממונה גם על הניהול המקצועי של בית הספר לכדורסל, בו רשומים 500 ילדים ולמעשה הוא מכונה את המגמה החולונית.

למאיר מאור אין אשליות לגבי אלופת המדינה בעונה הקודמת: "מכבי ת"א היא המועמדת העיקרית. אין לנו אמצעים להשקיע מאות אלפי דולארים בשחקני רכש, אבל אני מבטיח שחולון לא תרים ידיים ותעשה צרות למכבי". אמר מאור.

פרייזר לא תסלח לעולם

מאת שבח בן־גבריאל

היא הושעתה ל־10 שנים בגלל בגדיים נועז ✓ היא האשמה בגניבת הדגל היפאני בטוקיו ✓ היא גרמה למות אמה ✓ היא התגרשה אחרי 3 שנות נישואין ✓ היא הועזבה ממקום עבודתה ✓ ועתה בגיל 50 נבחרתה לספורטאית מס. 1 של אוסטרליה בכל הזמנים ✓ דאון פרייזר, אלופה אולימפית ושיאנית עולם בשחייה

לדאון פרייזר היה "תקל" נוסף בטוקיו. היא נעצרה על־ידי המשטרה, בהאשמה שהיא ושניים מן המשלחת האוסטרלית הורידו את הדגל היפאני מארמון הקיסר וגנבו אותו למזכרת. המשטרה היפאנית ערכה חיפוש במחותה בכפר האולימפי ומצאו שם רק מדליות אולימפיות, בעוד שהדגל נתגלה רק לפני כמה חודשים. שחקן הוקי אוסטרלי החליט לפתע לגלות את הסוד הגדול. הוא סיפר לנציגי התקשורת, כי הוא זה שהוריד את הדגל היפאני למזכרת.

דאון פרייזר סיפרה, שהיא שהודתה מיד ואף הסיעו אותה למלון בו התאכסנה. למחרת בבוקר הופתעה, כאשר הקיסר הירוהיטו שיגר בידי שליח מיוחד דגל יפאני שקוממות פרחים. כל המעשה הזה היה מתוך משר אמרה.

דאון, בת צעירה למשפחה אמללה בת שמונה ילדים, הואשמה בגיל 12 במקצוענות. והוקעה על־כך לשנה וחצי. רק כעבור שלוש שנים גיונה אותה התאחדות בקבלתה שנגשה לבית המשפט. עורך דין שהיה שחיין מבוגר, גת בגיל 15 מסרה הודעה ... אמה סבלה מהתקפי לב, בעוד שאביה חלה בבה.

בראשית שנת 1964 אירע לה אסון. מכוניתה, שבה הסיעה את אמה ואחותה מאירוע קרב, התהפכה במשאית. אמה מתה, בעוד שהיא, אושפזה כמה חודשים בבית חולים בשל כאבים בגפיה ובגבה.

הכל היו בטוחים, שדאון פרייזר סיימה את הקריירה, אבל היא חשבה אחרת. היא שבה לקדמת הבמה ... בודדים ולפני היציאה לבירת יפאן שם ... בפעם השלישית במדלית הזהב האולימפית השלישית בריצה ב־100 מטר חופשי, כשקבעה 59.5 שניות. השחיינית המהוללה לא נוצחה במקצוע זה בשום תחרות אולימפית או בינלאומית הנוכחים מהפרים.

בשאיפה של פרייזר הסתיימו כעבור שלוש שנים. היא הפסיקה לשחות ב־1968, אחרי־כך קיימה חתונה שהיה ועסקה במלון בעיר הולדתה באלמיין ... הדרס, אולם ב־1983 קרתה לה תאונה במקום עבודתה והיא נאלצה לפרוש. גם מכך יצאה בחוסר לאחר ... שנים. היא הוזמנה לפני שנתיים לקברה לחגיגה באליפות העולם לוותיקים וסולה גם שם את מדלית הזהב.

"עתה, יש לי יותר זמן לחשוב על העבירות השנתיים והאמרנות הנהדרות ועל שמחת ... העולם שהצבתני בקריירה שלי", אמר הגולה ... היא נבחרה כגדולת ספורטאי אוסטרליה בכל הזמנים והוענק לה אות הכבוד "חברה באימפריה הבריטית" (אי.בי.אי.), עבור שירותה ... הבמילה.

ועתה בגיל 50 נבחרה לייצג את עירה ... בפרלמנט של מדינת "ניו סאות ויילס" ... סידני. אמנם יש לה קשר עם השחייה, אבל ... אוסטרליות.

בגיל 50 הודה השחיינית הגדולה של אוסטרליה בכל הזמנים, דאון פרייזר, ל"רויטר", לא לבריכה שחיינית התחירה הראשונה. שידרה מתחום הדקה ב־100 מטר אינה יכולה לשכוח את מה שעוללו לה אנשי התאחדות השחייה האוסטרלית ועל־כך לא תסלח־להם לעולם.

זה נשמע מוזר מאד, כיצד מוסלים כהבכת גדולה על דבר פעוט חוסר כל ערך. דאון פרייזר לבשה בטקס פתיחת המשחקים האולימפיים בטוקיו 1964, בגד־ים לא רשמי, ועל־כך שילמה בהשעייה ל־10 שנים.

דאון פרייזר מציינת כי היתה אז בת 26 ושברה 27 שיאי עולם והיתה מסוגלת אפילו לשפרם. העונש שספגה חיסל, למעשה, את הקריירה העשירה שלה מבלי שתינתן לה ההזדמנות להשמיע את קולה.

השחיינית המפלאה מסרה לכלי התקשורת, כי לא ידעה על־כך, אלא רק כששבה מירת הדבש. למרות שכתובתה היתה ידועה לאנשי ההתאחדות, הם החליטו לשגר את הבשורה לכתובת אחיה. והוא שהודיע לה. קשה להאמין, אבל כך זה היה. הגם הנהלת ההתאחדות האוסטרלית היתה אז, למעשה, "ישראל" מרי או טימשה מרי.

בגלל בגד־ים לא רשמי משעים שחיינית דגולה, שהביאה כבוד למולדתה ועושים עוד את זאת למעשה בהשאר.

דאון נזכרת: "כרומתי, כאילו סמכתי נוק־אאוט. איני אדם שמתן וגם לא מיהאש. והמשך הוא הכבוד, אבל פעולתה של ההתאחדות עודרה בי בחילה. מה עוד, שלא העניקו לי את הזכות להגיב".

הלם משם בכל אוסטרליה. קשה היה לעכל זאת. אנשים פשוט לא האמינו למשמע אוזניהם. השעיה בבגדיים לא רשמי גרמה להשעייה לתקופה כה ארוכה ולסיום קריירה מזהירה.

התקדמות לקראת המו"מ באו"ם; עיראק: יצאנו מ־3 ערים כבושות

אבו־דאבי (רויטר וא.פ.). – התקדמות משמעותית התגבשה בסוף השבוע לקראת השגת הפסקת אש במלחמת המפרץ, הן בזירה המדינית הן באזורי הלחימה. סגן שר החוץ האיראני מוחמד עלי בשראתי הודיע אתמול בערב באבו־דאבי, כי איראן מוכנה לנהל משא ומתן ישיר ללא כל תנאים כדרישת עיראק, ואילו עיראק הודיעה מצידה, כי כוחותיה פינו שלוש ערים שנכבשו בעומק איראן במהלך השבוע שחלף וכי בדעתה להשלים את פינוי כל כוחותיה משטחי איראן עד סוף השבוע.

רמז ראשון בדבר ריכוך כלשהו בעמדת איראן ניתן בניו־יורק ביום ו', שם הודיע שר החוץ האיראני עלי אכבר ולאיתי, כי למרות שהוא דבק בהתנגדותו לקיום משא ומתן ישיר בשלב זה, הוא יהיה מוכן לכך לאחר שתופסק הלחימה, יופרדו הכוחות וייערכו חילופי שבויים. אתמול הסיר, כאמור, סגנו גם הסתייגות אחרונה זו. כשהתבקש על־ידי כתבים להתייחס במפורש לתנאי שהשמיע הממונה עליו אך שעות ספורות קודם לכן במרכז האו"ם, אמר בשראתי: "בתוקף תפקידי כסגן שר החוץ של איראן הריני מכריז רשמית, שאין עוד שום מכשול או בעיה המונעים שיחות ישירות עם עיראק".

בשראתי אמר להלן, כי כשם שבמשך שמונה שנים היה העולם עד למלחמתם של האיראנים להגנת ארצם, כך ייווכח עתה במאמצים שיעשו למען השלום. כשנשאל, אם איראן חזרה בה ממדיניותה המוצהרת, שלפיה לא תפסיק את הלחימה בטרם יבוא השלטון העיראקי על עונשו, הוא השיב: "אין כל שינוי בעמדתנו. אנו סבורים עדיין, כי הענשת התוקפן היא תנאי מוקדם לשלום באזור". עם זאת הודה, שבקבלת החלטת או"ם מספר 598 חזרה בה איראן מתביעתה להענשת התוקפן כתנאי מוקדם לכל הפסקת אש.

מזכ"ל או"ם חאוויאר פרז דה־קויאר הגדיר אתמול עוד קודם לפרסום הודעת בשראתי את הקשיים שנותרו עדיין על דרך המשא ומתן להפסקת האש כ"קשיים נוהליים אחרים" ולא מכשולים בלתי עבירים. הוא נועד עם שר החוץ האיראני ולאיתי בשעות הבוקר המאוחרות והיה אמור להיוועד עם שר החוץ העיראקי אחר־כך. "אני מקיים לחץ מתמיד על כל הגורמים במגמה לצאת במהירות האפשרית מן הקפאון הנוכחי", הוא הסביר לכתבים בלשכתו במרכז האו"ם. הוא הביע "תקווה מסוימת" שיוכל להודיע במהלך השבוע על מועד הכנסתה לתוקף של הפסקת האש.

בבגדאד שב אתמול שר המדינה לענייני חוץ סעדון חמאדי על עמדת עיראק, שלפיה שיחות ישירות בין נציגי שתי המדינות היא הצעד הראשון במשא ומתן לשלום. הוא ציין, שעיראק מבקשת לכבד את החלטת מועצת הבטחון של האו"ם בדבר הפסקת האש, שהתקבלה זה לא מכבר על־ידי איראן, אלא שהיא גורסת, שאת ההחלטה יש לממש על־פי סדר סעיפיה ושהצעד הראשון, כמו גם הדרך הקצרה ביותר, להבטחת שלום מלא ובר קיימא הוא במשא ומתן ישיר.

סעודיה לחצה על עיראק

בבוודיין הביעה אתמול ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר סיפוק רב מהמהלכים המדיניים האחרונים ואמרה, שבכוונת בריטניה לקרוא לכינוס חמש החברות הקבועות במועצת הבטחון, כדי לסייע בהאצת תהליך השלום. מקורות דיפלומטיים אמרו אתמול, כי סעודיה, המממנת העיקרית של עיראק במלחמה, מפעילה אף היא את השפעתה על בגדאד שלא להכשיל מימוש מהיר של יוזמת האו"ם להפסקת האש. דה־קויאר נמנע מלהגיב על דיווחים אלה, אך ציין ששגריר סעודיה בארה"ב באנדר בין סולטאן בין עבדול עזיז ביטא את תמיכת ארצו ביוזמת האו"ם ושהוא נהנה מתמיכת סעודיה בעניין זה.

עוד שימוש בנשק כימי

דובר צבאי עיראקי זיהה אתמול את שלוש הערים שפינה הצבא העיראקי בדרום הזירה המרכזית כקאסר אשירין, סומאר ועמיראבאד. בהודעה מוקדמת יותר הבטיחה עיראק לפנות גם עיר רביעית, סר איסול אי־זאהב, אך לפי שעה לא ידוע אם גם היא פונתה כבר. בטהראן נמסר לעומת זאת, כי צבא עיראק ערך בסוף השבוע התקפה חדשה מדרום לאזור זה, בסביבות העיר מהראן. לדברי רדיו טהראן נמשכו עוד אתמול בערב קרבות עזים באזור זה, והכוח העיראקי החל כבר לסגת ממנו. האיראנים טענו עוד, שעיראק שוב הפעילה כבר בנשק כימי ושעשרה אזרחים נהרגו כתוצאה מהפגזה זו.

הנציג האיראני הגיע

מזכ"ל או"ם חאוויאר פרז דה־קויאר (משמאל) מקבל את פני שר החוץ האיראני עלי אכבר ולאיתי במרכז או"ם ביום ו'. (צילום: א.פ.)

עוגה לבגין

(יורם לוי).– ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין שיגר בסוף השבוע איגרת תודה לראש עיריית ירושלים טדי קולק על החלטת העירייה לנטוע 75 עצים ביער קק"ל בהרי ירושלים לרגל יום הולדתו ה־75. באיגרתו לקולק כותב בגין "אדוני ראש העיר היקר, קבל נא תודתי מקרב לב ומסור אותה לכל חברי מועצת העירייה על החלטתם האצילה. גרמתם לי שמחה רבה בהחלטתכם זו. כולנו גאים בכך כי שיבת ציון מראשיתה ועד ימים אלה לוותה בהפיכת ארץ־ישראל לארץ ירוקה ועשירה בצמחייתה. כזאת בוודאי תהיה לעולמים, ושוב אני רוצה להודות לך ולהבריך על המתנה הנפלאה הזו". את המכתב מסיים בגין בחתימתו. ראש הממשלה יצחק שמיר בא ביום ו' לביתו של בגין ברחוב צמח וברכו לרגל יום הולדתו. השניים שוחחו כחצי שעה, ושמיר סיפר בצאתו, כי הוא שמע את דעתו של בגין גם בענייני דיומא. קדוש, השף של מלון פלאזה, הביא לבגין, זו השנה ה־11 ברציפות, עוגת יום הולדת מקושטת. אנשי מלון "המלך דוד" צירפו לעוגה ששלחו גם זר פרחים. (צילום: יצחק הררי)

בחירות 88 ○ בחירות 88 ○ בחירות 88

זעם במערך, צער בליכוד – על ביטול שידור עימות וייצמן־ארנס

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

ביטול שידורו של העימות הטלוויזיוני המוקלט, בין ראשי מטות הבחירות של הליכוד ו"העבודה", ארנס וייצמן, בליל־שבת, עורר בשתי המפלגות תגובות שונות: ב"עבודה" הובע זעם רב על מנכ"ל רשות השידור, ואילו בליכוד הובע צער בלבד.

במפלגת העבודה העלו את האפשרות שאורי פורת ראה כי וייצמן הופיע בעימות טוב יותר מארנס, ולכן נזכר בתקנה האוסרת שידור דברי פוליטיקאים 150 יום לפני הבחירות. בליכוד אמרו, שביטול השידור "הציל את וייצמן מכשלון טלוויזיוני".

היוזמה לעימות הטלוויזיוני באה מן הטלוויזיה. וייצמן, שביקש לדחותו בשבוע בגלל תוכניתו לבקר בכפרי הדרוזים ביום ו' שעבר, עמד בפני "אולטימטום": להקליט ביום ו' החולף או כלל לא. גם משה ארנס התכוון לעימות ברצינות. שני המתעמתים הגיעו לאולפן הטלוויזיה בתל־אביב בבוקר יום ו' וההקלטה נמשכה כפליים מהזמן שיועד לשידור.

בצהריים החליט אורי פורת, מנכ"ל הרשות, לפסול את השידור. ארנס ניסה לשכנעו להימנע מצעד זה בטענה שבעקבותיה נכונה "יקוד" האיסור את התקנה. פורת לא שוכנע.

דוברת מפלגת העבודה, מיכל כהן, החברה במליאת רשות השידור, פנתה במברק אל יו"ר הרשות, אהרן הראל, וכינתה את החלטת פורת שערורייה. היא תובעת מהראל לקיים לאלתר בירור איך קרה שהעימות המוקלט לא שודר ולמצות את הדין עם האחראי לכך.

נחמקין: הממשלה גרמה ביודעין לנפילת מפעלים יצרניים רבים

דוד מרשיוב, סופר "דבר" לענייני חקלאות

הממשלה, ביודעין אם כי לא בכוונה, גרמה לנפילה של מפעלים יצרניים רבים כמו המגזר החקלאי – דברים אלה אמר בסוף השבוע שר החקלאות אריק נחמקין.

"מדוע אנו שמחים לאידה של תשלובת מילואות" שאל נחמקין. "אילו היינו בודקים את מצבה של התשלובת לפני התוכנית הכלכלית היינו רואים, כי מצבה מצוין. כך היה גם מצבה של 'כור', עם עודף כספי גדול, וכך מפעלים יצרניים רבים אחרים ואז באנו אנו, שרי ממשלת ישראל, והתגברנו על האינפלציה, אך במחיר הנורא של קריסת המגזר היצרני" – הוסיף שר החקלאות.

לדבריו, החקלאים רוצים מחיקה של חוב של 2 מיליארד ש"ח, אשר נוצר בגלל רבית, שאין לה אח ורע בעולם. לטענתו, החקלאים עוד יתגעגעו לתקופה זו של החקלאות, בה נעשה רבות לקידום נושאי חקלאות רבים. עובדה זו נכונה, פרט להתמוטטות הפיננסית, שקשה מאוד לפותרה. נחמקין אמר, כי סדרי הגודל של הקריסה הם גדולים מאוד, כך שגם מפעלים לייצור שטיחים, אשר קיבלו את ההגנה הגדולה ביותר נגד יבוא מתחרה, נמצאים היום בקשיים רציניים.

לדבריו, שרת הבריאות נלחמת על סכום של פחות מ־100 מיליון ש"ח, ואילו הוא צריך להילחם על 2 מיליארד ש"ח, בעיה שנוצרה אך ורק בגלל מדיניות הממשלה שהוא חבר בה.

נחמקין הביע תקווה, כי הממשלה הבאה תשכיל לקיים את המגזר היצרני, משום שללא מגזר זה אין סיכוי למדינת ישראל. אפשר בהחלט, אמר נחמקין, לחיות עם האינתיפאדה המרגיזה והמטרידה, שאינה מהווה איום על המדינה, אולם אי־אפשר יהיה לחיות ללא המגזר היצרני.

93 ימים לבחירות

שרה שמר תצטרף למטה של ר"צ

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

ד"ר שרה שמר, שהתפרסמה במהימנות סקריה, מצטרפת למטה הבחירות של ר"צ.

ד"ר שמר תהיה מעורבת בקביעת האסטרטגיה של מערכת הבחירות של ר"צ, ותייעץ לה בנושאי הסברה וארגון, גם ברמה של תדרוך הסניפים. היא לא תהיה אחראית לסקרים של ר"צ.

יצויין, כי הליכוד ניהל משא־ומתן ממושך עם ד"ר שמר, שכבר עבדה אתו במערכות בחירות קודמות, אך המו"מ לא בשל להתקשרות.

עימות סנה־נתניהו בחודש נובמבר

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

עימות פומבי בין אפרים סנה ("העבודה") ובין בנימין נתניהו (ליכוד) מתוכנן לראשית חודש נובמבר בבית־לסין.

הנהלת בית־לסין הציעה לאפרים סנה לבחור לו יריב לעימות פומבי, והוא הציע את בנימין נתניהו.

על־פי התכנון הראשון נועד העימות לתחילת אוגוסט, אך לנתניהו היו התחייבויות קודמות לכל חודש אוגוסט. לפיכך, הוצע מועד בתחילת ספטמבר, לנוחותו של נתניהו.

שחל: סרבנות שמיר תביא להחמצת השלום

מאת כתבנו המדיני של "דבר"

שר האנרגיה משה שחל שב ותקף את ראש הממשלה יצחק שמיר. בהרצאה אתמול בכנס מודדי הנכסאות כינה השר שחל את יצחק שמיר "סרבן שלום".

"סרבנותו למו"מ לשלום" ציין שר האנרגיה, "תביאה להחמצה הגדולה ביותר לשלום בדורנו. כל עוד נמשכה מלחמת איראן־עיראק היה מובן חלק מן העולם הערבי למתן יחסו לישראל. היום קבוצה של מנהיגים ערבים שהיתה מוכנה להכנס למו"מ עם ישראל ולסיים את מצב המלחמה. בראשה עמד המלך חוסיין שנהנה מגיבוי רוב של מדינות ערב ממארוקו ועד ערב הסעודית. עתה, עם סיום המלחמה במפרץ והתחזקות האיום העיראקי על ירדן, אין זה מקרה שהמלך חוסיין משמיע דברים שונים מאלה שאמר לפני שנה."

מחקר ממליץ לתת ליותר חיילות תפקידים טכניים יוקרתיים בצבא

חיילות בעלות [illegible] בתפקידים חדשניים בעלי מעמד גבוה, מסתגלות בהתלהבות ומרוצות יותר מאשר חיילות במעמד נמוך יותר בתפקידים מסורתיים – קובע מחקר ראשון בסוגו שנערך באוניברסיטה העברית בירושלים ואשר תומך בפתיחת תפקידים 'גבריים' בצה"ל לפני חיילות.

המחקר בוצע בידי אתה אשכול במסגרת עבודתה לקבלת תואר מוסמך בפסיכולוגיה, ובהדרכת פרופ' עמיה ליבליך ופרופ' רבקה בר־יוסף, והוא הקיף 219 חיילות בדרגת רב"ט וסמל, אשר ייצגו ארבעה סוגי תפקידים בשירותן בצה"ל: תפקידים מסורתיים במעמד נמוך, כמו פקידות וכתבנות, והתפקידים החדשניים, שבוצעו עד כה בידי חיילים גברים, בעיקר בתחומי מיומנות מכאנית וטכנית, וכן תפקידים מסורתיים במעמד גבוה כמו פיקוד על חיילות, או תפקידים חדשניים בתחום זה כמו פיקוד על חיילים־גברים.

המחקר נערך במטרה לבדוק את רמת הסתגלותן ושביעות רצונן של חיילות באשר לתפקידן הצבאי לאור השינויים שחלו לאחרונה בצה"ל, כאשר תפקידים שהיו מאויישים על־ידי חיילים־גברים נפתחו גם לפני חיילות.

נמצא, כי חיילות צה"ל בעלות הקבע המתאים, אשר משרתות בתפקידים חדשניים בעלי מעמד גבוה, מסתגלות יותר טוב ומרוצות יותר מאשר החיילות בתפקידים במעמד נמוך, בכל ארבעת התפקידים שנחקרו.

המחקר גילה גם, שחיילות בתפקידים טכניים ופיקודיים גילו נטייה "אנדרוגנית", תכונות־מין, ולא הציגו עמדות גבריות או נשיות במיוחד, לגבי תפקידי המינים. לחיילות בתפקידים המסורתיים בפקידות וכתבנות, היתה נטיה לעמדות נשיות יותר. אולם במקרים רבים נמצא שהנטייה הגבוהה ביותר בכיוון הגבריות היתה אצל חיילות שפיקדו במישרין על חיילים־גברים, לעומת נטיות נשיות יותר בקרב חיילות בתפקידים המסורתיים ושאינם פיקודיים.

בתוצאות ניתוח ממצאי המחקר, סבורות החוקרות כי יש לתמוך במגמה לפתוח לפני החיילות תפקידים חדשניים בעלי מעמד גבוה שאוישו עד כה בידי חיילים־גברים בלבד.

ישראלי שחמק ממאסר על סמים במצרים ביקר בדהב ונעצר שם

משפחת רוני אברהם דואגת לבנה – שתלוי נגדו מאסר 3.5 שנים

בני משפחתו וחבריו של ישראלי בן 30, אשר נאסר כנראה במצרים לשלושה וחצי שנים על החזקת חשיש, מוטרדים כי הקשר עמו נותק זה יותר מחודש, וכל נסיונותיהם לבקרו או לברר מה עלה בגורלו – נכשלו. בני המשפחה הביעו דאגה חמורה לשלומו.

הצעיר רוני אברהם תושב הרצליה נעצר בחודש יוני בכפר הבדווי דהב בסיני. זוהי הפעם השנייה שהוא נעצר בידי המשטרה המצרית. לטענת ידידתו, שכינסה ביום ו' מסיבת עיתונאים בתל־אביב כדי לספר על פרטי הפרשה, נעצר אברהם בראשונה לפני שלוש שנים בדהב. עצר אותו קצין משטרה מצרי, לאחר שתפס ברשותו כמות קטנה של חשיש.

רוני נלקח למעצר ושוחרר מיד על־ידי קציני משטרה מצרים. דרכונו הוחזר לו והוא חזר לארץ דרך מעבר הגבול בטאבה. חבריו, שביקשו לשמור על עילום שמותיהם סיפרו לעיתונאים ביום ו', כי רוני אברהם שב לטייל בסיני לפני יותר מחודש, ב־29.6.88. במהלך טיולו נסע במונית בדרכו לדהב, כאשר בין הנוסעים היה גם קצין משטרה מצרי לבוש אזרחית. לפתע פנה הקצין לרוני, הזדהה וביקש ממנו להתלוות אליו למשטרת דהב. הסתבר שהקצין המצרי היה זה שעצר אותו לפני שלוש שנים והכיר את תווי פניו של רוני.

רוני, שהיה בחברת ידיד ישראלי התלווה לקצין והשלושה נסעו לתחנת המשטרה בדהב. שם נלקח רוני לחקירה, והחבר המתין לו בחדר הקבלה. משבושש לשוב התעניין החבר על גורלו ונאמר לו על־ידי אחד המצרים: "רוני עצור והוא יילקח למשפט באל־עריש". רוני הצליח להגניב פתק לחברו בו נאמר: "נראה כי הסתבכתי, חזור לארץ וספר לשלטונות על המעצר".

החבר אכן סיפר על כך לקצין במשטרת אילת, שבדק את פרטי הסיפור בקונסוליה המצרית. התברר לו כי רוני אברהם נשפט עוד בשנת 1985 ונידון שלא בפניו למאסר שלוש שנים באשמת החזקת שבעה גראם חשיש, ועוד חצי שנה על בריחה ממצרים.

אות החיים היחיד עד עתה שקיבלה המשפחה מבנה האסיר היה דרך הקונסול הישראלי במצרים, יצחק עשר, אליו פנתה המשפחה לבקשת עזרה. עשר סיפר להם כי פנה לעורך דין מצרי מהעיר סואץ, שביקר את רוני בכלאו באל־עריש והודיע כי שלומו טוב.

יצויין, כי למשפחה הגיע גם מכתב רשמי ממצרים המאשר את דבר מעצרו. בשבוע שעבר נסע בן משפחה לבית־המעצר באל־עריש ושם נמסר לו להדהמתו כי רוני אברהם שוחרר מהמעצר וגורש ממצרים.

בני המשפחה כעסו ביום שישי, כי ידיעה זו התבררה כלא נכונה וכי רוני עדיין עצור באל־עריש. נמסר, כי השבוע יבקר אצלו הקונסול הישראלי במצרים יצחק עשר.

ערבים הותקפו ע"י חבורת חיילים בקריית־ים – ואחד נפצע בסכין

מאת יוסי ליבוביץ,

במשטרת זבולון מנהלת זה עשרה ימים חקירה על תקיפת שלושה ערבים שהיו בדרכם לביתם בידי קבוצת חיילי צה"ל. החיילים איימו על השלושה ברימון צה"לי והפליאו בהם את מכותיהם. הם דקרו את אחד הערבים באחוריו, והוא אושפז בבית־החולים "רמב"ם" למשך יומיים. עד כה לא נעצר איש.

המקרה אירע ביום ו' לפני עשרה ימים, כאשר תאופיק דקואה, בן 20, מהכפר פסוטה בגליל המערבי חזר יחד עם שניים מחבריו מהתחנה בחיפה לכפר.

מספר דקואה: "ברמזורים ליד התחנה המרכזית בחיפה עצרה לידינו טראנזיט שכור מלא חיילים וחיילות. חלקם לבשו מדי צה"ל חלקם לא. הרדיו במכונית שלי שידר שירים בערבית, והם גם הבחינו בצלב שאני עונד על הצוואר. כששמעו את השירים וראו שאני ערבי, החלו החיילים לקלל אותנו. אחד החיילים אמר: 'עכשיו חזרנו מהשטחים. דפקנו ערבים ועכשיו נדפוק אתכם', הם גם קראו לנו 'ערבים מלוכלכים' ועוד כל מיני כינויים כאלה. כשהתחלף הרמזור נסעתי מהר. ליד בית־דגן הרמזור שוב היה אדום, והטראנזיט נעצר לידינו. אחד החיילים הראה לנו רימון, ואמר: 'אתם רואים, בזה נפוצץ אתכם'. פחדנו מהם נורא".

דקואה המשיך וסיפר, שהטראנזיט המשיך לדלוק אחריהם, וביציאה מחיפה החל הנהג לאותת באורות גבוהים ולעצור. "בשלב מסויים חשבנו שאיבדנו אותם. ראינו הבהוב חשבנו שזו ניידת. כבר חשבתי לעצור, אבל שני חברי הבחינו שזה הטראנזיט, ואז המשכנו לברוח".

דקואה לא הכיר היטב את השטח. הוא נסע לאיזור קריית־ים, הסתבך בכבישים, עד שנכנס לכביש ללא מוצא. הטראנזיט חסם את דרכם. לדבריו, חיילת ירדה מהטראנזיט וצעקה לעברם: "תיזהרו, אל תסתבכו אתם". היא גם ביקשה מהחיילים שיעזבו את נוסעי המכונית לנפשם. "אז ירד חייל עם גופיה לבנה ומכנסיים ונעליים צבאיות והתחיל להרביץ לי. הצלחתי לברוח ממנו, אחריו ירד חייל נוסף, הוציא סכין קומנדו ורצה לדקור אותי בבטן. הסתובבתי וקיבלתי את הסכין בגבי. המשכתי לברוח, הם רדפו אחרי כדי להרוג אותי".

חיילים נוספים ירדו מהטראנזיט, הוציאו את שני הערבים האחרים מהמכונית, והפליאו בהם את מכותיהם, לא לפני ששברו שמשה והתיזו צמיג במכונית. למזלם של הערבים, שכנים התעוררו מהרעש והחלו לצאת החוצה. מישהו הזעיק משטרה, אבל החיילים מיהרו להיכנס לטראנזיט ולהימלט. דקואה הוחש לבית־החולים רמב"ם, ושם אובחן אצלו חתך בעומק של חמישה ס"מ באחוריו. "המזל שלנו הוא, שלא כל החיילים השתתפו במעשה. חלק מהם ניסה לבלום את התוקפים. היו שם גם חיילים בסדר".

סגן מפקד משטרת זבולון, רפ"ק דני קפלן, אישר בתגובה את דבר האירוע, ואמר, כי שני הנהגים קנטרו זה את זה ואז התפתח הריב.

כבוד שר החקלאות, מר אריק נחמקין!

המטה הציבורי הארצי למען מגדלי הפרחים מברך על החלטתך להורות למועצת הפרחים ולחברת אגרקסקו להוזיל את עלויות שיווק הפרחים לעונת 88/89 ואילך.

המטה פונה ליו"ר הנהלת מועצת הפרחים מר אריה זייף לכנס מידית את הנהלת מועצת הפרחים, כדי שתחליט ליישם את החלטות שר החקלאות בפגישתנו עם המטה הארצי למען מגדלי הפרחים ואיגוד מגדלי הפרחים.

אנו קוראים לכבוד שר החקלאות, לעשות כל מאמץ לשמור על שלמות ענף הפרחים היקר לנו כל כך.

בכבוד רב

המטה הציבורי הארצי
למען מגדלי הפרחים בישראל

מנדט יוניפי"ל בלבנון הוארך בשישה חודשים

מרכז או"ם (עסט"א). – מועצת הבטחון של האו"ם אישרה ביום ו' פה אחד החלטה המאריכה את מנדט יוניפי"ל, כוח האו"ם בלבנון, לתקופה נוספת של שישה חודשים.

המנדט הנוכחי של הכוח, המונה 5,844 אנשי צבא, יפוג ב־31 ביולי.

יוניפי"ל הוקם על־ידי מועצת הבטחון ב־1978, כדי להבטיח את השלום בדרום לבנון.

בדו"ח למועצת הבטחון אמר מזכיר האו"ם פרז דה־קויאר, כי יוניפי"ל ממשיך למלא תפקיד חשוב "בפיקוח על רמת האלימות באיזור".

לדבריו, ללא יוניפי"ל עלול המצב להידרדר במהירות לסכסוך בעל היקף נרחב.

3 מארגון אבו־נידאל נעצרו בהגיעם לפרו

וינה (ע"צ). – משטרת פרו עצרה שלושה טרוריסטים זרים – לבנוני, אלג'ירי ומצרי – חברי ארגונו של אבו־נידאל – הודיע אתמול שר החוץ של פרו.

טרוריסטים אלה הגיעו לפרו, כדי לשתף פעולה עם הטרוריסטים של "הנתיב הזוהר". בהודעה רשמית שפורסמה בלימה נאמר, כי טרוריסטים אלה התכוונו לתקוף יחד עם חברי "הנתיב הזוהר" מוסדות ישראליים וצפון אמריקניים, כולל משרדי חברות תעופה ומשרדי חברות להובלה ימית מקומית ובין־לאומית.

אחד מבין שלושת הטרוריסטים, הוצ'ין בוזידיף, או עלי עיסא אל בסמי, המכונה "סאמיר", בן 36 בעל אזרחות אלג'ירית, מתואר כ"מנהיג בכיר של ארגוני הטרור הבין־לאומיים".

ממשלת פרו מציינת, כי הוא חבר בוועד המרכזי של ארגון אבו־נידאל. שני הטרוריסטים האחרים הם אחמד אסאד מוחמד, או סאלם עבדל עזיז, המכונה "סאלם", בן 19 בעל אזרחות לבנונית, ומוחמד עבדל רחמן או מואסטין קאסאם, המכונה "מואסאם", בן 19 בעל אזרחות מצרית.

11 קלטות ותשלילים הוחרמו מעובדת של רדיו אוסטריה בלוד

וינה (ע"ד). – שלטונות ישראל החרימו ביום ו' קלטות ותשלילי סרטים של עובדת רדיו אוסטריה – על כך דיווחה אתמול רשת הטלוויזיה והרדיו של אוסטריה.

בהודעת הרשת נאמר, כי 11 קלטות ותשלילים הוחרמו מעובדת של הרשת שעה שהיא עמדה להמריא משדה התעופה בן־גוריון.

הרשת פנתה אל שר החוץ האוסטרי אלואיז מוק בבקשה שיגיש מחאה רשמית, בציינה, כי מדובר כאן ב"פגיעה בחופש אמצעי התקשורת".

מסע התעוררות

המטיף ג'ימי סוואגרט בכנסיית גן הקבר בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

השופט האיטלקי סיקה:

גירסת חטיפת ואנונו מרומא מבצע הטעיה

רומא (ע"צ). – הגירסה של חטיפת הטכנאי הגרעיני הישראלי מרדכי ואנונו ברומא ב־30 לספטמבר 1986, אינה אלא "מבצע של הטעיה מאורגן כהלכה" – אמר השופט הבכיר דומניקו סיקה, שהחליט ב־26 ביוני על ביטול האשמה בפרשה זו.

בשיחה טלפונית שקיים השופט עם כתב סוכנות הידיעות הצרפתית, אמר סיקה, כי "הגרסה כולה כוללת היבטים משונים וסותרים". עוד אמר, כי "גירסת החטיפה" זו נועדה להחדיר מידע, שהוא, כפי הנראה, כוזב או מעוות.

קדאפי מבקש להתפייס עם הממשלה באיטליה

מאת מיכל פלג, סופרת "דבר"

רומא (מיוחד ל"דבר"). – מנהיג לוב, הקולונל מועמר קדאפי שלח בסוף השבוע מסר של פיוס לכיוון איטליה.

שנתיים לאחר התקפת הטילים על למפדוזה אמר שלושם נציגו של המנהיג הלובי, סגן מזכיר הקונגרס העממי אבו זואם: "אנו מוכנים לפתוח אופקים חדשים ביחסינו עם איטליה". זואם ביקר באיטליה ביוני השנה ושלושם גילה כי במסגרת הביקור הציע למנהיגים האיטלקים לחתום על "הסכם אי־התקפה" עם טריפולי.

כעת מדובר על ביקור אפשרי של שר החוץ האיטלקי אנדראוטי בלוב בנובמבר. פתרון ל"סכסוך ההיסטורי" בין שתי המדינות יאלץ לכלול גם תשובה לדרישה הלובית לפיצויים על נזקי תקופת השלטון הקולוניאליסטי האיטלקי בלוב, והנזק האיטלקי לדרישה להחזר כ־400 מיליון דולאר שהשקיעו חברות נפט איטלקיות, אשר עסקיהן בלוב הולאמו בזמנו על־ידי קדאפי.

כתב האישום נגד השופט בר־דיין יוגש למחוזי בהמלצתו של שמגר

(ע). – כתב האישום נגד שופט העבודה מתל־אביב יעקב בר־דיין, המייחס לו שתי עבירות של קבלת שוחד, יוגש בימים הקרובים לבית המשפט המחוזי בירושלים, לאחר שנשיא בית המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, יורה על העברת מקום הדיון מבית המשפט המחוזי בתל־אביב לבית המשפט המחוזי בירושלים.

בסוף השבוע ביקש היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש מהשופט שמגר להעביר את הדיון בעניינו של השופט בר־דיין מבית המשפט המחוזי בתל־אביב לבית המשפט המחוזי בירושלים, משום שאין זה הולם כי דינו של השופט בר־דיין יישפט במחוז שבו הוא מכהן. פרקליטו של השופט בר־דיין, עו"ד שמעון בן־יעקב הודיע לבית המשפט העליון, כי הוא מסכים לכך שהמשפט יתקיים בבית המשפט המחוזי בירושלים.

לבקשה, שהוגשה לנשיא בית המשפט העליון, צורף גם כתב האישום, שהוכן נגד השופט בר־דיין, אותו הכין עו"ד עוזי חסון, פרקליט מחוז ירושלים, וחתום עליו היועץ המשפטי עצמו. בכתב האישום מופיעים שני סעיפים של קבלת שוחד, עבירה שהעונש המרבי עליה הוא שבע שנות מאסר. בר־דיין מואשם שקיבל שוחד בסך 500 דולאר במזומן, כשהוקל בדינו של נהג, וכמויות של דגים מדייגים וסוחרי דגים בנמל יפו שטיפל בעניינם.

באישום הראשון נאמר, כי רפי צפרוב נתפס כשהוא נוהג ללא רשיון רכב ונידון לפני שש שנים בבית המשפט לתעבורה בתל־אביב לפסילת רשיון לשנה ושלושה חודשים. צפרוב פנה לגיסו של בר־דיין וביקש שידבר למענו עם השופט.

הגיס, השופט וצפרוב נפגשו בבית הגיס, שם שוחח צפרוב עם השופט בר־דיין כדי לגרום לביטול גזר הדין. השופט בר־דיין ענה לו, לטענת התביעה: „אני אסדר לך את העניין". הוא הפנה אותו לעו"ד צבר גזר, שביקש מצפרוב שכר טרחה של 500 דולאר.

הגיס, צפרוב ובר־דיין נפגשו פעם נוספת בתאריך בלתי־ידוע. באותו מעמד הוציא בר־דיין תיק, פתח אותו ושאל את צפרוב אם הוא הביא את הכסף שביקש עורך הדין. צפרוב השיב בחיוב והכניס לתיק המונח שהיה בידי השופט בר־דיין סכום של 300 דולאר במזומן, שאותם מסר לשופט בתמורה לטיפולו בביטול גזר הדין.

הדיון אכן התקיים בפני השופט בר־דיין, שביטל את פסילת רשיונו של הנהג והטיל עליו קנס כספי בלבד. בכתב האישום נאמר, כי השופט בר־דיין לא העביר את הכסף שקיבל מצפרוב לעורך הדין גזר, ובכך קיבל שוחד בעד פעולה הקשורה בתפקידו, בהיותו עובד ציבור.

באישום השני מואשם השופט בר־דיין, שלאחר ששפט בפברואר 1987 סוחר דגים מנמל יפו וקנס אותו ב־250 ש"ח, התעניין השופט אצל הנאשם בלעוי ברגים שהוא מוכר, ואף שאל, איך מגיעים לנמל יפו. כעבור כשבוע ימים הגיע השופט לנמל יפו ובלעוי נתן לו כשלושה ק"ג דגים ללא תמורה.

מאז, נאמר בכתב האישום, נהג השופט בר־דיין להגיע לנמל יפו אחת לשבועיים ולקבל דגים בכמות של שניים עד שלושה ק"ג מבלעוי, או מחברו סער דינב, ללא תמורה. נגד חברם של השניים, עומר סויסי, סוחר דגים בנמל, הוגש כתב־אישום של נהיגה בחוסר זהירות. בכתב האישום נטען עוד, כי כאשר הגיע השופט פעם אחת לנמל יפו כדי לקבל דגים, פנה אליו עומר וסיפר לו על כתב האישום שהוגש נגדו. עומר סיפר שמשפטו נקבע לאוקטובר 1987 בפני השופטת יניב וביקש מהשופט בר־דיין לסייע לו.

השופט בר־דיין הנחה את עומר לרשום הודעה על גבי כתב האישום ונטל עמו את ההודעה ואת ההזמנה לדיון.

בתחילת חודש אוקטובר 1987 דן השופט בר־דיין את עומר שלא בפניו לתשלום קנס. הדיון במשפטו של עומר הוקדם ב־12 יום, נאמר בכתב האישום, ובפרוטיכל הדיון רשם השופט בר־דיין, כי עומר מודה בכתב ושאין לו הרשעות קודמות. גם במעשים האלה קיבל הנאשם, לטענת היועץ המשפטי לממשלה, שוחד בהיותו עובד ציבור.

לכתב האישום צורפה רשימה של 28 עדי תביעה, ביניהם ארבעת האנשים שנתנו שוחד לבר־דיין, לטענת היועץ המשפטי, וכן מזכיר בית משפט השלום לתעבורה בתל־אביב, אברהם פלאי.

פסיפס ציפורי הועבר לירושלים

יוצג במוזיאון 3 שנים ולאחר מכן יוחזר לאתר שיהפך לגן לאומי פתוח

רצפת הפסיפס המפוארת, שנתגלתה בציפורי הועברה בימים אלה למוזיאון ישראל בירושלים. זו רצפה של טרקלין בית אמידים, אולי ארמון מושל ציפורי, מהמאה השלישית לספירה.

היא נחשבת אחת הרצפות היפות והשמורות ביותר מהתקופה הרומית שנתגלו בישראל. ארכה כ־12 מ' ורוחבה כ־12 מ' והיא כוללת תמונות צבעוניות מרהיבות מעולם המיתולוגיה היוונית. התיאורים קשורים בפולחן אל היין דיוניסוס ובו תיאורי משתה תחרות ותהלוכה; הסצינות השונות מלוות בכתובות הסבר ביוונית.

הפסיפס נתגלה בחפירות משלחת בראשות ד"ר אהוד נצר מהאוניברסיטה העברית והפרופסורים אריק וקארול מאיירס מאוניברסיטת דיוק שבארה"ב. החפירות במקום נערכות בסיוע הקרן הקיימת לישראל. הוצאת הפסיפס נעשתה בידי דודו שנהב בטכנולוגיה מיוחדת של גלגול הרצפה על תוף עץ. הפסיפס יוצג שלוש שנים במוזיאון ואחר־כך יוחזר לאתר, העתיד להפוך לגן לאומי פתוח לציבור. (צילום: זאב רדובן)

<u>ועדה משותפת לוועדות הכספים והעבודה של הכנסת, בראשותו של ז'אק אמיר, קוראת:</u>

הקפיאו הפיטורים בנגב • בלי חלופה יעזבו המפוטרים את ישובי הנגב

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

הוועדה המשותפת לוועדות הכספים והעבודה של הכנסת, בראשותו חה"כ ז'אק אמיר, מותחת ביקורת נוקבת על השיטה של קבלת עובדים חדשים למפעלים באזור הנגב באמצעות קבלני כוח אדם וקוראת להנהלות המפעלים הממלכתיים והציבוריים לא להפעיל בשיטה זו ולקלוט עובדים מהנגב ישירות למפעליהן. הוועדה פנתה לכל הנהלות המפעלים בנגב להקפיא פיטורי עובדיהם ודורשת ממשרד העבודה והרווחה לסייע למפעלים אלה על מנת למנוע פיטורי העובדים.

הוועדה קיימה באחרונה שתי ישיבות עם ראשי הרשויות המקומיות ומזכירי מועצות הפועלים בנגב, במהלכו מתחו נציגי האזור ביקורת קשה על תדלונה של הממשלה, המשלמת, לדבריהם, מס שפתיים בדבר הבאת מפעלים לישובי האזור. נציגי הנגב הזהירו את חברי הוועדה מפני המיתון ההולך וקרב וסכנת התמוטטות של מפעלים רבים בנגב. „הפיטורים הצפויים במפעלי האזור, יגרמו בהכרח לעזיבת המפוטרים את ישובי הנגב, אלא אם כן תעמוד לרשותם אלטרנטיבה כלשהי בנגב לקליטתם מחדש במקומות תעסוקה חדשים", אמרו הנציגים באזור.

בעקבות הפגישות עם נציגי הנגב, פרסמה הוועדה המשותפת לוועדת הכספים ולוועדת העבודה והרווחה של הכנסת את המלצותיה. בין היתר, קוראת הוועדה להכין תכנית חומש עם לוח זמנים תלת חודשי ושנתי, הכולל הזרמת תקציבים לנגב, בהתאם לתכנית זו. הוועדה קוראת להקצות עוד בשנת התקציב הנוכחית, בהתאם לאמור ב„חוק הנגב", 50 אחוז מתקציב הפיתוח של כל משרד לעידוד משקיעים גדולים כקטנים, המוכנים להשקיע בנגב. הוועדה קוראת להועיד במסגרת התקציב לשנת 1989 ארבעה אחוזים מכל תקציב משרד ממשלתי לפיתוח הנגב. כספים אלה יהיו מיועדים למטרה אחת – העברת התעשיה הצבאית מרמת השרון לרמת בקע בנגב.

הוועדה קוראת להעניק פטור ממס הכנסה לעובדי התע"ש שיעברו לנגב לתקופה של חמש שנים, כדי לעזור להם להתבסס בביתם החדש. עוד קוראת הוועדה לוועדת השרים לענייני כלכלה לאשר לאלתר מעמד של אזור פיתוח א' לתעשיות מתוחכמות בבאר שבע, כפי שהוכנה על ידי ראש הממשלה, ממלא מקומו, שר התעשיה והמסחר ושר הכלכלה והתכנון. כמו כן ממליצה הוועדה לאשר מעמד של אזור פיתוח א' פלוס לדימונה, לאופקים, לשדרות, לנתיבות ולערד. כולל הענקת הנחה ממס הכנסה לתושבים בישובים אלה.

נחמקין תומך בצמצום העלות של יצוא הפרחים

מאת סופרו הכללי של „דבר"

שר החקלאות תומך עקרונית בדרישתם של חברי מטה המאבק הארצי של מגדלי הפרחים לצמצם במחצית את העלויות של יצוא הפרחים.

כך טוענים המגדלים בתום פגישה שקיימו עם ראשי משרד החקלאות השבוע. ראשי מטה המאבק דרשו, שמשרד החקלאות יפעיל תוכנית להתייעלות שתפחית מעלויות המגדלים חמישה מיליון דולרים. במשרד החקלאות אומרים כי השר נחמקין אינו תומך במאבקם של מגדלים אלה אולם עניינית הוא יפעל ככל האפשר לייעול המערכת. בין היתר גילה, כי יש כוונה לבדוק הפעלת חברה לשירותי יצוא אשר תנסה לייעל את השיווק בחלופת שונות.

הזמר יהורם גאון ישיר בגוש קטיף

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

בעוד סירובם של זמרי ה„גבעתרון" להופיע ברצועת עזה מכה גלים, כפי שנודע על הימנעותם של „הגשש החיוור" להופיע בשטחים, יופיע מחר בערב הזמר הפופולארי יהורם גאון ברצועה, באירוע גדול שמארגנת המועצה האזורית „חוף עזה" באמפיתיאטרון הטבעי של המושב גני טל בגוש קטיף.

גאון יהיה הכוכב המוביל באירוע „חגיגה בקטיף" שבו יופיעו עמו החלילן עקיבא בן תורין ולהקת מחול. גופים כלכליים כמו הבנקים „לאומי" ו„מזרחי" והחברות „אוויס" ו„מוטורולה" נתנו חסותם לקיום האירוע. דובר המועצה האזורית מנחם בית הלחמי אמר כי הרעיון הוא לקיים ערב מיוחד של שירה בחולות קטיף תוך ניצול נופיו המרהיבים, במסגרת המאמץ של המועצה להגביר את מודעות הציבור לקיומו של ריכוז יהודי משגשג ברצועת עזה, בלי חשש מאינתיפאדה.

הרוג ו־9 פצועים בתאונות בסוף השבוע

מאת אמיר רוזנבליט ויוסי ליבוביץ'

אדם אחד נהרג ואחד נפצע בתאונת־דרכים שאירעה בערב שבת ליד מלון לוט באיזור ים המלח.

סמוך לשעה 21.00 התהפך רכב נהוג בידי גבר בן 23 מכסייפה, שנסע מכיוון עין־גדי לסדום. הנהג איבד את השליטה על הרכב, ירד לשולי הכביש והתהפך. כתוצאה מכך נפצע נהג הרכב באופן קל והנוסע שהיה עמו צעיר בן 19, נפצע קשה בראשו. הוא הועבר לטיפול בבית החולים 'סורוקה' בבאר שבע, שם מת מפצעיו.

בתאונת דרכים שאירעה ביום שישי סמוך לכרמיאל, בה היו מעורבים 3 כלי רכב, נפצעו 8 בני־אדם, ביניהם ילד שנפצע קשה בראשו.

התאונה אירעה כאשר רכב שנסע לכיוון כרמיאל, עקף בדרך לא פנויה והתנגש חזיתית ברכב שנסע מולו. הרכב העוקף ירד לשוליים הימניים, חזר שמאלה מטעמים שלא הובהרו והתנגש בשני כלי רכב שהיו מעורבים בתאונה החזיתית. משלוש המכוניות נפצעו 8 איש.

אלפי יוצאי איראן חגגו בפארק אשקלון

(ע). – כ־4,000 יוצאי איראן בישראל מרחבי הארץ עשו את שני ימי סוף השבוע בפארק הלאומי באשקלון. זאת, בהמשך למסורת עתיקת יומין, לפיה נהגו יהודי פרס לצאת אל חיק הטבע וליצור אווירה של שמחה לקראת „שבת נחמו", לאחר ימי האבל של ט' באב ולפניו.

רבים מהחוגגים, שומרי המסורת, הגיעו לפארק בעוד מועד ובילו את הלילה במקום.

בליל שבת התקיימה עצרת, בה דיבר בין היתר ד"ר דוד מנשרי מיוצאי פרס, על המסורת וכן על הנעשה בחזית המלחמה בין איראן לעיראק.

המתכנסים התאכזבו מעט מאחר שהאישים הבכירים שהבטיחו לבוא, לא קיימו הבטחותיהם.

במקום היו גם מפגשים נרגשים לאחר פירוד של שנים בין בני משפחה וידידים.

גופה על שפת הירקון

(ע).– גופת אלמוני התגלתה בליל־שבת על שפת נחל הירקון בתל־אביב.

אדם שטייל במקום בשעות הערב הבחין לפתע בגופה המוטלת על גדות הנחל והזעיק את המשטרה.

למקום הגיע גם אמבולנס של מד"א והרופא קבע את מותו של האיש. נסיבות המוות נחקרות ע"י המשטרה אולם כבר עתה הוברר כי המוות לא נגרם כתוצאה ממעשה פלילי. זהותו של האלמוני טרם ידועה.

מסע הצלבנים המשוחזר

שחזור מסע הצלבנים הראשון שנמשך 8 חודשים, ברכיבה על סוסים, על־ידי זוג רוכבים, זכה לקבלת פנים מסורתית שהכין עבורם מלון „מוריה" ירושלים, בכניסתם לעיר. (צילום: יצחק הררי)

הנהלת בי"ח נהריה ניתקה כל הטלפונים הישירים כדי לחסוך

מאת יוסי ליבוביץ', סופר „דבר" בגליל המערבי

על מנת לחסוך בהוצאות עד כמה שניתן, החליטה הנהלת בית החולים הממשלתי בנהריה לנתק את כל הטלפונים הישירים בבית־החולים. אפילו מנהלי מחלקות בכירים חייבים לפנות למרכזנית כדי לקבל קו חוץ.

„כשאני מספר עובדה זו לרופאים המקבילים לי, בבינוסים, הם פשוט לא מאמינים", אומר יו"ר ועד הרופאים בבית החולים ד"ר פבלו צוויבל. הוא מוסיף כי בית החולים הפך להיות „קמצן". בנושאים אלמנטריים, והדבר מפריע לשיקולי הרופאים בטיפולם בחולים. „זה מאוד מעליב שההנהלה לא סומכת על השיפוט שלנו בנושא התייעלות והצמצומים.

„כשאני נזכר שאני צריך לשמוע את המרכזנית שואלת אותי: ד"ר, זה בתפקיד? אני ניגש לטלפון מהטלפון הציבורי", אומר ד"ר צוויבל.

ועד הרופאים קובל עוד על כך, שבשום מחלקה אין מזכירה רפואית. „שמעתם על עוד בית חולים שבמחלקותיו אין מזכירות?", שואל נציג הוועד.

מהנהלת בית־החולים אישרו לסופר „דבר", שאכן אף לא רופא אחד יכול לחייג בכוחות עצמו מחוץ לבית־החולים. אולם, בעוד כחודש תותקן בבית החולים מרכזיה נוספת אשר תענה על כל צרכי מנהלי בית החולים ואז יותקנו קווי טלפון ישירים למנהלים.

באשר למזכירות המחלקתיות, נאמר על־ידי ההנהלה, כי בהסכם ארצי שנחתם עם ועד הרופאים הוחלט לוותר על מזכירות תמורת הטבות אחרות. בבית־החולים בנהריה קיימת מחלקה הנקראת „רשימות רפואיות" ומשם מנהלות המזכירות את ענייני הרישום של המחלקות. אולם, בימים אלה הוחלט לפזר את המזכירות הרפואיות בין המחלקות, כנהוג ברוב בתי־החולים בארץ.

הוצאתה דירתה של אשה מוכה

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

באשדוד הועלתה בליל שבת באש דירתה של מבוגרת תושבי, אשה מוכה ואם לשני ילדים בת 26. בל העבולנת בשריפה. בעלה של האשה יושב בן רדום, נעצר בחשד להצתה.

מבועה סיפרה לסופר „דבר" כי ביום שלישי התלוננה במשטרה כי ביום שלישי שעבר אמם אותה בעלה בדירה לפני שני ילדיה שהם בגילאי 3 ו־4. היא התלוננה על כך במשטרה אך לדבריה המשטרה לא התייחסה ברצינות לתלונתה והיא ברחה בבכי לדירתה ואת המעון לנשים מוכות של ויצ"ו בעיר, בו חסתה במשך חצי שנה, עד שעברה לפני שבעה חודשים במסגרת השיקום לדירה המעקב שהוצתה – לא התייחסו לדבריה במשטרה. בבוקר את בעלה פנתה למרילה בדול מנהלת המעון, וביקשה בו מקלט. אשר שהרבר הגיל את אחיו ואת חיי שני ילדיה. שכן, כשהוא פרצה בדירה הם היו במעון ולא בדירה. שני ילדים אחרים המתגוררים בבניין שהוצא ברובע ג' בעיר, נפגעו בשריפה, והועברו לבית"ח „קפלן" ברחובות. המצת במשטרה אשרו שאין תגובת המשטרה לטענות האשה אשר יהיה לקבל [illegible]

מכת פריצות וגניבות פוקדת את קיבוצי הנגב הצפוני

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

מכת פריצות וגניבות פוקדת באחרונה את קיבוצי הנגב הצפוני. מדובר בעיקר בקיבוצים בארי, משמר הנגב, בית קמה ושובל.

חברה בקיבוץ משמר הנגב, שנכנסה לדירתה, הופתעה לגלות בה שני פורצים, שברחו מהמקום, כשהם משמיטים מידיהם מטבע זר ותעודות זהות גנובה של חבר קיבוץ שובל. בתלונתה שהגישה במשטרה, מסרה החברה את מספר המכונית של הפורצים, אותה הספיקה לרשום בטרם נמלטו השניים מהמקום.

בחודש האחרון נגנבו מחדרי המתגוררים בקיבוץ בארי תכשיטים, פנקסי צ'קים, מצלמה וכסף מזומן. האחראים על הבטחון בקיבוץ סבורים שמדובר בכנופיה של שלושה־ארבעה אנשים, המסתובבים באזור במכונית פורד ו'סורקת' דירות בקיבוצים.

מקיבוץ בארי מדווחים גם על גניבות חקלאיות. משדה חיטה של הקיבוץ נעלמו באחרונה כ־300 קילוגרם גרעינים ומהלול נגנבו כמויות גדולות של ביצים. האחראים על הבטחון במשק, תולים את התופעה גם בארישותם של החברים.

לפנינה עמיחי

אתך באבלך הכבד

במות אביך

עובדיה ז"ל

מועצת פועלי ת"א–יפו

וחבר העובדים

למכירה פיג'ו

G.R. 305 שנת 1985

+ מזגן מקורי.

יד ראשונה במצב מעולה.

30,000 ק"מ.

לפרטים טל' 052-951-937 בשעות הערב

לשרה ועמנואל האוזמן

ברכות חמות לנשואי בתכם

דפנה עם בח"ל

חבריכם ב„דבר"

רחל בלזר

נפטרה בשיבה טובה

הלוויה תצא היום יום ראשון י"ז באב תשמ"ח 31.7.88

בשעה 11.00 לפנה"צ מבית הלוויות בסנהדריה

ירושלים להר המנוחות

חוה וצבי בוהק

אבנר, גידי ודני

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

ברוריה רוזנבלום

הלוויה תתקיים היום יום ראשון י"ז באב תשמ"ח

31.7.88 בשעה 10.00 בבוקר בבית העלמין „הדרום"

בגבול חולון בת־ים.

אוטובוס ייצא בשעה 9.15 בבוקר מרחוב מנדלי פינת

רחוב סירקין בתל־אביב ליד מועדון הפנסיונרים.

המתאבלים:

הבת: מירי מרטין וב"ב

הבן: יהודה רז וב"ב

האחות: סימה הילדסהיים וב"ב

המועצה הציונית בישראל

טקס הענקת מילגות לדרוזים ציוניים

מטעם ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית

בהשתתפות:

מר שמחה דיניץ

יו"ר ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית

מר ניסן הרפז יו"ר המועצה הציונית בישראל

יפתח: יוסף נאסר־אדין

ראש החוגים הציוניים הדרוזים

הטקס יערך היום יום א' 31.7.88 בשעה 10.30 בבוקר

בדליית אל כרמל.

במלאת שנה לפטירתו של חברנו

בנימין כהן ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין של קיבוץ כפר סאלד

ביום רביעי, כ' באב תשמ"ח, 3.8.88 בשעה 17.30

המשפחה

ובית כפר־סאלד

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי אבינו וסבנו היקר

יחזקאל ברומברג ז"ל

נקיים אזכרה וגילוי מצבה

ביום שני י"ח באב תשמ"ח 1.8.88 בשעה 17.00

בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים

נפגשים ליד השער הנדש.

המשפחה

בצער רב הננו מודיעים על פטירתה של

קטה בר ז"ל

אמה של רחל דרור

הלויה תתקיים היום יום א' 31.7.88

בשעה 16.00 בקיבוץ כברי.

המשפחה

ובית כברי

במלאת 30 יום לפטירת חברנו

יוסף אילון ז"ל

יערך טקס גלוי מצבה על קברו ביום שני י"ח באב תשמ"ח 1.8.88

בשעה 15.30 בבית העלמין, בשעה 16.00 תערך אזכרה

המשפחה

ובית אילת־השחר

פרס העבודה של ההסתדרות

ע"ש מ. נמיר

הרשמת מועמדים לשנת תשמ"ט 1989

- את המועמדים לפרס זכאים להציע ועדי עובדים, הנהלות מפעלים, מועצות ייצור, מועצות פועלים, הסתדרויות ואיגודים מקצועיים, הנהלות חברות, מוסדות ומשקי עובדים.
- מועמדים לקבלת פרס העבודה זכאים להיות עובד או צוות עובדים, ועד עובדים, מועצת ייצור והנהלה משותפת – אשר הצטיינו בהישגים בולטים בעבודה מבחינת היוזמה, יחסי העבודה, הכמות, האיכות, היעילות, החיסכון והשיכלול.

טפסים והדריך להגשת מועמדות ניתן לקבל במועצות הפועלים, באיגודים ובהסתדרויות הארציות, במפעלים ובמוסדות ארציים ובמשרדי ועדת פרס העבודה בבית הוועד הפועל של ההסתדרות (רח' ארלוזורוב 93, תל־אביב).

המועד האחרון להגשת מועמדים – 1.10.88

דבר היום

הנידונים לחיים יחדיו

חוסיין מלך ירדן יכול לדבר על ניתוק הגדה המזרחית של ממלכתו מהגדה המערבית. ישראלים מסויימים יכולים לדבר על הפניית עורף לירדן לטובת אש"ף, בזמן שאחרים יכולים לדבר על הינתקות מהפלשתינים והיצמדות בלעדית לירדן. הפלשתינים יכולים להשתעשע באשליות הינתקות מירדן ומישראל גם יחד. כולם מנסים בכך, מי בהצלחה ומי בידיעת הכשלון, להתעלם מהמציאות המדינית והלאומית של מה שהיתה ארץ־ישראל המנדטורית, על שתי גדותיה: חיים כאן שניים ואפילו שלושה עמים — הישראלי־היהודי, הפלשתיני (בישראל ובירדן) והירדני הלא־פלשתיני — שעליהם נגזרו חיים בצוותא, בקיום הדדי, בלי להיפטר זה מזה. הערבים אינם מסוגלים להשמיד את מדינת ישראל. הישראלים אינם יכולים לגרש את הערבים למרחקים, כי גם אם ישתלטו אבירי ה„טראנספר" על ירושלים וישדדו מהדורה חדשה ומוגדלת של בעיית הפליטים, יבואו מאות אלפי פלשתינים להתריס, רבים מהם בנשק, על גבולות ישראל. בין שלצד ישראל תהיה רק ישות מדינית אחת, ירדנית־פלשתינית, ובין שלשתי המדינות הקיימות עתה תיתוסף ישות פלשתינית בעלת מידה זו או אחרת של עצמאות, עובדת־יסוד זאת לא תשתנה.

לכן יש חשיבות טאקטית בלבד למהלכים מסויימים, כמו הנתק המוצהר של חוסיין מהגדה המערבית, או האיתות האמריקאי לאש"ף בעד חידוש ההידברות. אין לזלזל בטאקטיקה, אבל היא כפופה לאסטראטגיה, ובמונחים אסטראטגיים ויתרה ישראל על היוזמה והעבירה את כל־כולה למשתתפים האחרים במשחק: ארה"ב, ברה"מ, ירדן, אש"ף, סוריה ואף מצרים. בזירה הבין־ערבית עובר חוסיין לתנוחת „ברוגז" ומתנער כביכול מהמטרה הקבועה של החזרת הגדה המערבית לשליטתו, בהשאירו את עול ההכרעה על כתפיו החלקלקות של יאסר ערפאת. מימשל רייגן, הדועך במהירות, אוסף סימני דרך שאותם יוכל להוריש למימשל הבא, כמו איזכור הנכונות האמריקאית להידבר עם אש"ף לפי נוסחת יריב/שם־טוב, לערך. אפשר לראות נוסחה זו על דרך השלילה, סירוב להידברות כל עוד לא יתמלאו התנאים (הכרה בישראל, הסכמה להחלטה 242 והפסקת הטרור) ואפשר לראותה על דרך החיוב, כהידברות נצורה של המימשלים האמריקאים, מפורד־קיסינג'ר דרך קארטר ורייגן, עם אש"ף. הנצורה תיפתח לעין כל עם קבלת התנאים. עד אז ייפגשו שר החוץ, עוזריו ושגריריו עם חברי המועצה הלאומית הפלשתינית ועם פלשתינים המצהירים על אהדתם לאש"ף ותמיכתם במצעו, גם אם אינם נחשבים לחברים בארגון הגג, במוסדותיו או בארגוני הטרור המתמסרים למשמעתו הרופפת. גם בכירי ממשלת ישראל, שרי הבטחון והחוץ ולעתים אף ראשי ממשלה, נוהגים להיפגש עם פלשתינים מהסוג השני, המתגוררים בשטחים.

הליכוד התנגד להסכמי ההפרדה בסיני, שהשני שבהם זיכה את ישראל במחוייבות האמריקאית האמורה להתניית ההידברות עם אש"ף (וסלל את הדרך ליוזמת סאדאת). כעת מנסה הימין הישראלי להבהיל מפני מגעי מימשל רייגן, עצמאית ובתיווך הנשיא מובארק, עם פלשתינים. למעשה, אין במערב ואף לא בגדה המערבית המזרחית כל חדש. גם לא יהיה, עד לבחירות בישראל ובארה"ב. מיד לאחר מכן ישובו הגורמים האחראיים והמעצמתיים לעבר נוסחאות לחיים־בצוותא על פיסת ארץ זו, מוטב עם תשומה ישראלית בתהליך אך בלי להניח לסרבניה ובוחניה עליה.

חופש עתונות. ערב החלת החוק המחייב עתונאים להרשם (כדי להגביר את הפיקוח עליהם) ערכו חברי „המערכה למען חופש העתונות" הפגנות מחאה. מכיוון שגם אלה אסורות השתמשו בדרך המותרת — סביב קייפטאון עמדו איש איש לבדו עם כרזות. בינתיים הודיעה ממשלת דרום־אפריקה ל„מכון העתונות הבין־לאומי" שהיא מעכבת את החוק. צילום רדיו: אי.פי.

בזווית חדה / חגי אשד

הקונסול היורק

אולי צריך לארגן פגישה בין „מול היורקת" לבין הקונסול הבלגי היורק. לקונסולים, שריד לתקופה קולוניאלית, אין מה ללמד אותנו

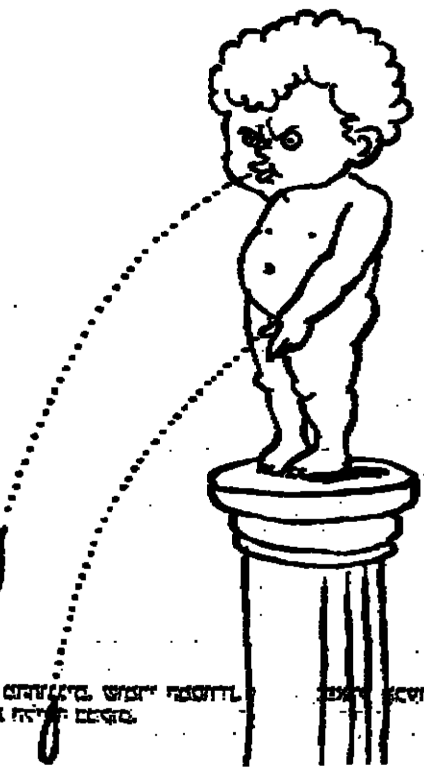

עד עכשיו היתה לנו „מול היורקת" (איפה היא? האם היא עדיין בקריית־ארבע?) עכשיו יש לנו גם „הקונסול היורק". אולי כדאי לארגן פגישה ביניהם. פגישת יורקים. הם בטח ימצאו לשון משותפת, או שפה משותפת, על־אף המרחק הרעיוני הקוטבי בין שניהם. זה יכול להיות דו־קרב (ואולי דיאלוג) מרתק בין מול היורקת שנמנתה, כזכור, עם הקיצוניים שבמתנחלים ביהודה ושומרון (ואולי היא התמתנה במקצת מאז), לבין הקונסול הבלגי היורק, שהיריקה שלו היתה מכוונת להביע את שאט־נפשו מכל מה שמול היורקת דוגלת בו.

פגישה קלאסית של קצוות. אחדות של ניגודים. אולי היא תתגבר על מחסום השפה שיש ביניהם, משום שאין ודאות שמול דוברת צרפתית, או פלמית, או אנגלית וכן ספק רב אם הקונסול הבלגי הזה יודע עברית. מצד אחר, אולי הוא יודע ערבית ואולי גם מול היורקת יודעת ערבית. כך או כך, הם יוכלו לגשר על התהום שביניהם ביריקות: מהשלב הראשון של היריקות זה על זה, הם יעברו עד־מהרה לשלב השני, שבו שניהם [illegible] לקידום שיתוף הפעולה וההבנה ההדדית בין שונאי ישראל לחובבי ערב בירושלים עיר הקודש. מכל מקום, זו תהיה התרומה הגדולה ביותר שיכול לתרום הקונסול היורק ליצירת לשון משותפת למען השלום בעיר השלום.

קשה להיזכר בתרומה חיובית אחרת שתרמו הקונסול הבלגי או קודמיו בתפקיד. לאמיתו של דבר, קשה להיזכר מה תרמו לא רק הוא ולא רק הם, אלא, אולי, הקונסולים בירושלים, גם מארצות אחרות, לקידום השלום וההבנה בין המדינות שהם מייצגים לבין מדינת ישראל. ואולי מה תרמו רק לעיר ירושלים, שהעומד בראשה, טדי קולק יכול ללמד את כל הקונסולים יחד וכל אחד מהם לחוד, כל מה שלעולם לא יספיקו ללמוד ולדעת על הנעשה בעיר לטובת כל תושביה. כל מה שנעשה בה, נעשה למרות התפקיד המסכסך והמלבה יצרים של הקונסולים הללו, שהם אולי השריד הקולוניאליסטי האחרון בירושלים מאז ימי האימפריה העותמנית.

ואלה מטיפים מוסר למי שעשה ועושה יותר מכולם יחד. הקונסול הבלגי לא הסתפק עוד בהטפת מוסר צדקנית ומתנשאת, והוסיף לכך גם יריקות. ואולי לא היתה זו יריקה ממש, אלא רק „כאילו יריקה", בנוסח הגשש החיוור? אבל מה כבר אפשר לדרוש בימים כאלה מקונסול בירושלים, שאיננו מואמן אל שום ממשלה ואל שום שלטון ממשי והוא חי בעולם דמיוני, שאין בו ריבונות ואין בו הכרח לשמור על החוק והסדר ועל בטחון הנפש והרכוש. מה כבר אפשר לדרוש מקונסול שהוא מין אימפרטור של כיס, שלעשות מעשים של ממש לטובת העיר ותושביה איננו עושה וגם כוחו באמנות המשחק איננו גדול, כנראה, אם לא הוא ולא קהל הצופים אינם יכולים להבחין בין יריקה ממש לבין „כאילו יריקה". לא נותר אלא להפגיש אותו עם „מול היורקת", לסימפוזיון של שאט־נפש, הסתה וליבוי יצרים, שבו כל אחד ייתן את מה שהוא יכול לתת ויקבל את מה שמגיע לו.

הגדרות / ד"ר עדה אהרוני

אזרח בכיר

הגיע הזמן שהגימלאים ישנו בעצמם את הגדרתם העצמית. למלה „זקן" יש קונוטאציות שליליות, המונח „אזרח בכיר" מקובל בעולם

במדינות נאורות רבות אין משתמשים עוד במונח „קשיש" אלא במונח „אזרח בכיר" (SENIOR CITIZEN). המונח הזה, כשלעצמו, כבר מכיל את הגדרת היחס כלפי האדם המבוגר — כבוד, הערכה, התחשבות. אני מציעה שנפעל להפצת המונח הזה גם בישראל. יהיה זה צעד חשוב לשיפור מעמדו של הגימלאי. הצעתי את ההצעה הזו לציבורים שונים, ובכל מקום קיבלו אותה בהתלהבות. באחד מחוגי הגימלאים התעוררה השאלה: איך נסביר לצעירים שאנו עכשיו „אזרחים בכירים" ולא „קשישים"? תשובתי היתה שכל ציבור, כמו כל אזרח, רשאי להגדיר את עצמו בהגדרה הנראית לו כמתאימה ביותר. אפילו אזרח פרטי יכול לשנות שמו בתעודת הזהות, ומדוע לא יוכל ציבור שלם לעשות כן? כיצד מפיצים את ההגדרה החדשה בציבור הרחב? יש לכתוב גלויות ומכתבים בנדון לוועד הלשון, לכל המוסדות הנוגעים בדבר ובעיקר לכל כלי התקשורת. יש להודיע להם שאנו דורשים שיקראו לגימלאים „אזרח בכיר" או „אזרחית בכירה". הגדרה זו משקפת את מפעל חיינו ואת זהותנו בעבר ובהווה.

בתקופות קדומות היתה המלה „זקנים" כינוי לראשי העם. בפרקי אבות נאמר: „משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע — לזקנים וזקנים לנביאים". לפי מלון אבן שושן „זקן רגיל" הוא „בעל נסיון רב". כיום, לדאבוננו, למונחים „זקן", „גימלאי" ו„קשיש", יש קונוטאציה של סוף הדרך. אדם כזה מצטייר כמי שהיה פעיל ובעל מעמד בחברה וכיום אין בו עוד צורך.

האמת היא, שבגלל התארכות תוחלת החיים בימינו, יוצא אדם לגימלאות כשהוא עדיין במלוא אונו. הוא מסוגל ללמוד, לעבוד, למלא תפקידים אחראיים ויצירתיים שנים רבות לאחר פרישתו מעבודתו. דוגמה טובה לכך הם ח"כ לשעבר יעקב חזן והמיליונר ארמנד האמר. שניהם כבני תשעים, פעילים מאד ותורמים לחברה, כל אחד בדרכו.

יש תחומים שבהם יכול האזרח הבכיר למלא פונקציות חיוניות באיכות גבוהה יותר ובדבקות רבה יותר משיכולים ציבורים אחרים. בתחום הערכי־אידיאולוגי, למשל. הוא יכול להנחיל לדור החדש את האוצרות האידיאולוגיים, הערכיים והתרבותיים שצבר בחייו. מובן שכל אדם יבחר את התחום שהוא בקיא בו. במכללת הגימלאים בקריית מוצקין, למשל, פעלנו במשך ארבע שנים בעיקר בנושאים הללו: טיפוח בפיתוח חיי הרוח במדינה, מתוך הכרה בכך שיש להתאים אותם למציאות החדשה, הפלורליסטית, הכוללת ערכים נאורים מהמערב והמזרח גם יחד; טיפוח אקלים השלום; ארגון גילוי־דעת נגד גל האלימות בסרטים ובטלוויזיה.

170 אזרחים בכירים במכללת הגימלאים חתמו על גילוי־הדעת. שלחנו אותו לשר החינוך והתרבות יצחק נבון, לשר התקשורת ולכל הממונים על הנושא. בגילוי־הדעת הבענו, בין היתר, את תדהמתנו על כך שהטלוויזיה, שהיא הכלי המרכזי לחינוך העם, מציגה לנו ערב ערב עולם שבמרכזו מעשי רצח, אלימות ושוד. סרטים אלה, ציינו, מעודדים תקיפת „קשישים" ומעשי שוד אכזריים. ביקשנו שהקרנתם תופסק ובמקומם יוצגו תוכניות בונות.

אם האזרח הבכיר, האחראי ובעל ההכרה, יקח על עצמו רק חלק זעיר מכלל התפקידים שהוא מסוגל למלא בחברה — קידום השלום, הפחתת האלימות ועוד — הוא ימשיך להיות חלק אינטגרלי מהנושאים־בעול בבניית המדינה. מאידך גיסא לא תתעורר לעולם השאלה כיצד ימלא את שעות הפנאי שלו, הבעיה תהיה כיצד למצוא את הפנאי לכך.

* הכותבת היא מרצה בטכניון ובמכללת הגימלאים בקריית מוצקין

זיכרון קצר / עליזה ולך

אינטרסים צרים

כשהיה שר חוץ פעל לפי אינטרסים אישיים, כראש ממשלה הוא מונחה על־ידי אינטרסים מפלגתיים. עכשיו מכין שמיר את האשמים לכשלון שלו בנושא טאבה

מי אמר „בשמרים האינטרסים של ישראל, עשינו ניסיון רציני ואני שמח"? יצחק שמיר. על מה הוא אמר את זה? על החלטת הקבינט בנושא טאבה. זה כל מה שהוא אמר? לא, הוא גם אמר: „זהו ניצחון לישראל".

מדובר בהחלטת הקבינט על הליכה לבוררות בנושא טאבה, שהתקבלה ב־13 בינואר 1986. לא בקלות הגיעו שרי הקבינט לנוסח שהיה מקובל על כולם, נציגי המערך ונציגי הליכוד. ישיבת הקבינט שדנה בנושא נמשכה כ־12 שעות. היא החלה ביום א', אחרי ישיבת הממשלה, ונמשכה עד זריחת החמה למחרת. כשנשאל שמיר האם הוא רואה במסמך ניצחון אישי לו, השיב בהצטנעות: „זהו ניצחון לישראל".

בשבוע שעבר, כשנה וחצי אחרי אותה החלטת קבינט, אמר שמיר בישיבת ועדת החוץ והביטחון: „מי שהתנגד בבוררות לא עשה זאת מתוך אינטרס ישראלי, אלא מתוך אינטרס מצרי". בצדק הגיב על כך שמעון פרס: „שמיר הצביע בעד ההסכם בעניין טאבה, והוא נושא באחריות".

כיוון שזכרונו של שמיר אינו כה חזק כמו עצביו, נרענן אותו עוד קצת. יום אחד אחרי ההחלטה בקבינט בינואר 1986 — הקובעת ש„פתרון בעיית טאבה ייעשה בהליך של בוררות ובמשך השלבים הראשונים של ההליך (כשמונה חודשים) יפעלו הבוררים בדרך של פישור" — קיבלתי ממקורבי שמיר תדרוך על מהלך הישיבה עד להחלטה. „חשוב להדגיש", אמרו לי, „ששמיר נתן את הטון בישיבת הקבינט לגבי הסעיפים שהליכוד הציע". הם אף ציינו במיוחד ש„במסגרת הבוררות נקבע שלב ברור של פישור מפורש". ואם לא היה די בהישג זה של שמיר, הוסיפו המקורבים גם: „ההישג הגדול הוא שכל שרי הליכוד היו מאוחדים והוא קבע את העמדה של הליכוד מהרגע הראשון".

כלומר, אם קבע שמיר את הטון בישיבה והמסמך המדובר על בוררות היה, כעדותו, לשביעות רצונו, האם יעלה על הדעת ששמיר שירת את האינטרס המצרי? ואם הגדיר שמיר את המסמך כ„ניצחון לישראל", הייתכן שהוא, המקמץ כל כך במלים, אמר משהו שלא התכוון אליו? וראוי לשים לב לנקודה נוספת, רלוונטית מאוד, שהדגישו מקורבי שמיר: „כל שרי הליכוד היו מאוחדים".

(המשך בעמוד 8)

מיניראיון / אסתר הרליץ

אהבה ודיפלומטיה

עם ח"כ (לשעבר) אסתר הרליץ, מותיקות שירות החוץ הישראלי, על אהבתם של הדיפלומטית הישראלית, סימונה פרנקל וכוכב הטלוויזיה ההולנדי, פונס בדה־פול

— חברת הכנסת שולמית אלוני מאשימה את משרד החוץ ב„לאומנות צרת עין ואפלייה על רקע מיני", על החלטתו להוציא את סימונה פרנקל, חברת משלחת העתונות הישראלית בשגרירות ישראל בהאג, לחופשה של שנתיים ללא תשלום, בגלל נישואיה לעיתונאי הולנדי. מנסיונך, האם דיפלומטים גברים זוכים ליחס שונה מנשים בכל הקשור לנישואין עם בן זוג מקומי?

„בתקופת שירותי בקונסול ישראל בניו־יורק, בשנות ה־50, אירעו שני מקרים שקוממו אותי. במקרה הראשון, ישראלית שעבדה בנציגות האוצר במפעל הבונדס התחתנה עם יהודי אמריקאי. כ„עונש", משרד החוץ לקח ממנה את דרכון השירות הדיפלומטי שהיה ברשותה.

„במקרה השני, סגנית הקונסול בניו־יורק התחתנה עם הבמאי והצייר יהושע ברנשטטר ז"ל, ישראלי שחי אז בארה"ב. עקב כך היא פוטרה מעבודתה בקונסוליה. באותה תקופה נכתב במפורש בתקשיר שאשה הנישאת לאיש מקומי בזמן שירותה בחו"ל, עוזבת את השירות. כיום הוראה זו לא מופיעה בתקשיר ובמקום זאת חותמים היוצאים לשירות בחו"ל על טופס האומר שבמקרה של נישואין עם בן זוג מקומי, ניתן להחזירך ארצה.

„על טופס זה חותמים גם גברים וגם נשים אבל ככל הידוע לי, העניין מיושם רק על נשים. ידוע לי על מספר חברים בשירות, שיצאו במסגרת השירות לארה"ב, התחתנו עם נשים יהודיות ולא הוחזרו ארצה. רק באחרונה קראתי על מקרה אחד או שניים בגליון רכילות פנימי של משרד החוץ. אבל הדוגמא שמנקרת לכולם את העיניים היא זו של מרדכי דרורי, שבהיותו ציר בשגרירות ישראל בפאריס, עזב את אשתו ועבר לחיות עם מזכירתו של מיטראן. כיום הוא מכהן כשגריר ישראל ברומא יחד עם אשתו, אקס־מזכירתו של מיטראן".

— האם נישואין עם בן זוג מקומי מחייבת עזיבת השירות?

„כאשר איש שירות החוץ מתחתן עם בן זוג מקומי עלולה להווצר בעיה, לא רק מטעמים בטחוניים אלא גם מטעמים של קשרי משפחה. במקרים כאלו צריך להחזיר את בני הזוג לתקופה קצרה ארצה ולשלוח אותם אחר כך למדינה אחרת. כלל זה צריך לחול לא רק על נשים המתחתנות עם גברים מקומיים אלא גם על גברים המתחתנים עם נשים מקומיות. הרושם שלי הוא שבגלל חינוך של דורות שקיבלנו, לפיו האשה היא זו שמתיישרת תמיד לפי הגבר, מיישמים כלל זה רק על נשים ולא על גברים".

— בדילמה זו שבין האהבה לדיפלומטיה, מה היית מייעצת לאותה דיפלומטית צעירה?

„הייתי אומרת לה: קחי את העיתונאי שלך, שיבקש להיות נציג של רשת הטלוויזיה שלו בישראל, ובואו לגור שנה, שנתיים, בישראל. אחר כך תחליטו מה לעשות. הייתי מציעה לה לנסות ולהשאר בשירות החוץ, אבל לא בהולנד. בעבודה בשירות החוץ יש מספיק סיפוקים ומבחנים קשים וצריך לצמצם ככל האפשר את גורמי הויכוח".

יקיר צור

יפאן / שירות „דבר"

למה דווקא יהודים

הספרות האנטישמית גואה ביפאן, אף שיש בה רק 400 יהודים. אולי בגלל חשש מהחרם הערבי, אולם בגלל התעוררות הלאומנות היפאנית. נסיון להסבר

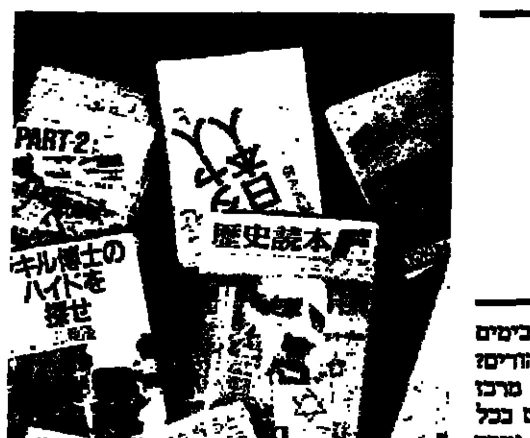

חלק מהספרים האנטישמיים המופצים ביפאן

איך להסביר את האנטישמיות הפושה בימים אלה ביפאן, מדינה שיש בה רק כ־400 יהודים? לאחרונה חזר הרב אברהם קופר, מראשי מרכז ויזנטל בלוס־אנג'לס, ממסע ביפאן. כמעט בכל חנות ספרים בטוקיו מצא על המדפים אוסף מרשים של ספרים, במחיר שווה לכל כיס, המטיחים ביהודים או ביהדות העולם כל אשמה שאפשר להעלות על הדעת, החל בקלקול טעמו של יין וכלה בנסיון חיפוי על האחראים לאסון צ'רנוביל. איך להסביר, הוא שואל, את צמיחת האנטישמיות במדינה שחורת ידע, המקדשת את ההישגיות התרבותית ומתגאה בכך שאחוז יודעי קרוא וכתוב בה הוא הגבוה בעולם — 99 אחוז?

בשנה שעברה בלבד הוקדש אחוז אחד מכלל הספרות שיצאה לאור ביפאן לנושאים אנטישמיים. אחד המצליחים שבסופרים האנטישמיים, מאסאמי אונו, מכר יותר מ־1.5 מיליון עותקים מספריו „הבן את היהודי ותבין את העולם" ו„הבן את היהודי ותבין את יפאן".

קהל היעד של ספרים אלה הוא בעיקרו שכירי חברות תעשייתיות מהדרגים הבינוניים והגבוהים. לקהל זה מגלה רב־מכר חדש, שהתעשיין היהודי ארמנד האמר הוא, למעשה, סוכן פרו־ישראלי, העומד בראש „רשת צללים" שדאגה להעלמת המידע על מלוא היקפו של אסון צ'רנוביל במקביל לגריפת רווח קל ממאניפולציה של אספקת מזון לקרבנות האסון ממקורות בין־לאומיים, שאף הם, כמובן, נשלטים בידי יהודים.

למה היהודים? אין ספק בכך שקיצונים בעולם הערבי עשו רבות להפצת המוטיבים האנטישמיים הישנים האלה, שמקורם בספרות האנטישמית הנוצרית והצאריסטית. ביפאן חוששים זה שנים מחרם נפט בהשראה ערבית. בכך יש להסביר את נכונותם של היפאנים להיכנע לדרישות החרם הערבי, אך אין בכך כדי להסביר את הפופולאריות העצומה של הנושא היהודי. כמעט לכל אחד ביפאן יש הסבר משלו לתופעה.

יש הרואים בה תוצאה של הידרדרות היחסים עם ארה"ב וביטוי ללאומנות יפאנית מתעוררת. אחרים דוחים בביטול את החששות מפני התעוררות האנטישמית ומייחסים את גל הספרות שבו מדובר לנטייתם של היפאנים להיתפס להסברים לא רציונאליים על מאורעות העבר ולחיזוי עתידני. בקרב האקדמאים ואנשי התקשורת יש המציינים, בנימה מרגיעה, שהקוראים היפאנים הם משכילים וביקורתיים, ועל־כן ידחו בבוז את הרעיונות המופיעים הללו וישליכו את הספרים לפח. לעומתם מביעים חוגים יהודיים דאגה רבה נוכח ממדי התופעה ותובעים מגורמים מימסדיים להלחם בה. „אין להתייחס בביטול להשפעתם האפשרית של ספרים אלה", מתריע אחד מחברי הקהילה היהודית של טוקיו. „יפאן היא דמוקראטיה, ואין לזלזל באפשרות, שרעיונות בעלי תפוצה רחבה ישפיעו על דעת הקהל ועל המדיניות".

הונגריה / שירות „דבר"

בפיגור של 20 שנה

40 אחוז מהמשק ההונגרי צריך לעבור לידיים פרטיות — אומר המנהיג ההונגרי החדש גרוס. ראיון ראשון לעיתון מערבי על דמוקראטיה, על גורבצ'וב, על מאורעות 1956 ועל סוציאליזם בשנת 2000

המזכיר החדש של המפלגה הקומוניסטית ההונגרית קארוי גרוס העניק לפני זמן קצר ראיון לעיתון האיטלקי „לאוניטה", ראיון ראשון עם עיתון מערבי. „דבר" מביא את עיקרי ראיון זה.

לאוניטה: הונגריה צעדה בדרך הרפורמות באופן יותר מעמיק מיתר מדינות מזרח אירופה, אם לא לפניהן. מדוע נתקלתם בקשיים העומדים בפניכם היום? משום שהרפורמות לא היו מושלמות?

גרוס: ראשית ברצוני לדבר על מה שנעשה עד כה, ואחר־כך על הרפורמה. נתחיל מהמספרים: החוב שלנו למערב הוא 11 מיליארד דולר, אף שיש לנו עודף בסחר עם המדינות הסוציאליסטיות. החוב נפער ב־1973, עם תחילת משבר הנפט והרעת שערי החליפין בעולם. אינני סבור שנכשלנו או שהרפורמה היתה מוטעית, אני סבור שעשינו שתי טעויות: האחת — לא נקטנו מדיניות כלכלית מצמצמת, השניה — לא השקענו את ההלוואות שנטלנו ביצור אלא במימון, וכסף זה איבד מערכו בגלל הרעת שערי החליפין.

עכשיו ברצוני לדבר על הרפורמה. ב־1968 התחלנו לתכנן אותה. אינני יודע אם אחרים הקדימו אותנו, אבל ברור שהיא תוכננה לתנאים של הונגריה. היא גם תוכננה למשק נטול חובות. התבססנו על מודל תיאורטי, שלא היו לו תקדימים. לאחר עשרים שנה אני סבור שהבסיס של הרפורמה היה נכון: להניע את מכאניזם השוק במשק המבוסס על בעלות ציבורית. בהונגריה של היום 95 אחוז מהכלכלה נמצא בידי המדינה. לדעתי, אסור שבעלות זו תעבור את 60 האחוז. אולם אינני יכול למחוק את העבר. היחס בין הרכוש הפרטי לממלכתי ישתנה בשנים הקרובות. בתוך עשר שנים אני סבור שנגיע ליחס של 90 ל־10 לטובת הבעלות הממלכתית. טעות נוספת שעשינו היתה העדר רפורמה פוליטית. זו היתה טעותנו הגדולה ביותר. בנושא זה השאיר אותנו הצוות של גורבצ'וב מאחור, משום שכיוון רפורמה כלכלית ופוליטית באותה עת. לנו זה לקח עשרים שנה.

לאוניטה: האם הרפורמה שלכם מגדילה את הפערים בחברה וכיצד הדבר מתקבל?

גרוס: כן, כמובן. מאז ומתמיד אומרים, שלכסף יש תכונה מיוחדת: מי שיש לו, רוצה יותר. אם אנו רוצים שהחברה שלנו תתפתח, עלינו לטפח אינטרסים אישיים וקבוצתיים, כדי להגדיל, לדוגמה, את התפוקה. בהונגריה אפשר היום לקבל הכנסה ללא עבודה. לפני 40 שנה נאבקנו נגד זאת. משך זמן רב היה לנו רק בנק אחד. בשנה שעברה העברנו חוק בדבר שינוי המערכת הבנקאית. תוך כמה דקות נולדו 13 בנקים. ואני מדבר רק על הגדולים שבהם. משך 40 שנה שם אזרח הונגרי לא שילם מסים על הכנסה. מה־1 בינואר יש לנו מערכת מיסוי חדשה. דוגמה נוספת: בספטמבר תוצג בפרלמנט הצעת חוק חברות, שיאפשר הזרמת הון ממשלתי לקואופרטיבים ולהיפך, הזרמת הון פרטי לחברות ממשלתיות ולהיפך, כולל הון זר. אנו מתכננים 11 פרוייקטים מסוג זה. האנשים מתקשים להבין מה מתרחש, זה טבעי, הם תוהים מה אנו עושים.

ניקח דוגמה נוספת — בעיית הדיור הבוערת. 5 אחוזים מהמשפחות ההונגריות לא גרות בדירות חד־משפחתיות. אין הן ישנות מתחת לגשרים, אלא עם הוריהן. עד עכשיו בנינו רק שיכונים ממשלתיים, והיום אנו עוברים לאט לשיכונים פרטיים. הממשלה מקציבה לבנייה 50 מיליארד פורינטים, כלומר 9 אחוז מהתקציב: 12 מיליארד לסובסידיה על שכר הדירה ב־850,000 הדירות הממשלתיות, 16 מיליארד סובסידיה לחברות הבנייה הפרטיות ו־22 מיליארד לחברות הבנייה הממשלתיות. אנו רוצים לקצץ את 50 המיליארד האלה. אבל שכר הדירה בדירות הממשלתיות (ש־400,000 פנסיונרים גרים בהן) יעלה פי שלושה, והזוגות הצעירים (55,000 מדי שנה) ייאלצו לשלם במלואה את הריבית על המשכנתה. על שום מה הם אמורים לאהוב את הממשלה הזאת? גם בעיני זה לא מוצא חן, גם אני לא הייתי אוהב זאת.

לאוניטה: אתם מדברים על דמוקראטיזציה, אבל במסמך של ועידת המפלגה מדובר על כך, שהמפלגה האחת תישאר הבסיס לשיטה הפוליטית ההונגרית בתוך פלוראליזם סוציאליסטי. מה פירוש המושג?

גרוס: אני משוכנע שפלוראליזם אינו תלוי רק בצורה הארגונית. לדעתי פלוראליזם הוא תנועה חופשית של רעיונות בתוך ומחוץ למפלגה. יש ליצור אקלים פוליטי־תרבותי, המעודד את ההתנגשות הבלתי־נמנעת בין הרעיונות השונים על־פי חוקים ברורים ודמוקראטיים. אינני סבור שהמפלגה היא היחידה המסוגלת לענות על דרישות העתיד. עליה להיות פתוחה לכל דעה המשרתת את הקידמה.

לאוניטה: מדברים היום, לא רק בהונגריה, על הערכה מחדש של דמותו של אימרה נג'. כיצד אתה מעריך אותו היום?

גרוס: אימרה נג' היה חבר הנהגת המפלגה משך 11 שנים, ובתקופה זו החזיק בעמדות שונות. בתחילה הוא היה מנאמניו של ראקושי, שכן אין להכחיש שנג' היה מאבות הקולקטיביזציה בכפייה. אבל היה לו גם חלק בחידוש שעברה המפלגה ב־1953, בעיקר בכל מה שנוגע לניסוח עמדות המפלגה בנושא הדרך לדמוקראטיה. והיה גם אימרה נג' שלישי, זה שלא כינס את הממשלה ואת הפרלמנט כשנטל את ההחלטה ההיסטורית להוציא את הונגריה מברית וארשה ולהכריז על נייטרליות. כמובן, יש עדיין מקום, שההיסטוריונים יעריכו מחדש את דמותו של נג'. משפטנים צריכים לקבוע, אם עונש המוות שהוטל עליו היה מוצדק. אבל בעינינו למאורעות שהתרחשו בין ה־23 באוקטובר ל־4 בנובמבר 1956 היה אופי אנטי־מהפכני, ולאימרה נג' היה תפקיד מרכזי בהם.

לאוניטה: מה אתה חושב על החלטות הוועידה המיוחדת של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית?

גרוס: אני חושב שזהו מסמך חשוב מאוד. המשפט החשוב ביותר בו הוא זה האומר, כי הפרסטרויקה יצרה מצב חדש בחברה ובפוליטיקה, כי תהליך זה חייב להימשך, אבל מתחיל עמו גם שינוי בדרך המחשבה. זה רעיון מרכזי בעיני. מדובר במהפכה, בריענון המחשבה והרעיונות. הדבר חשוב במיוחד, משום שאומרים שהמכשול העיקרי בפני גורבצ'וב הוא הביורוקרטים. זוהי השקפה פשטנית מאוד. קו החזית נמצא בכל מקום אחר. הסתירות נמצאות בכל רבדי החברה, בדיוק כמו שהרצון לשינוי נמצא בכל רבדי החברה.

לאוניטה: שאלה אחרונה. אנו קרבים לסוף המאה. מה תהיה לדעתך דמות הסוציאליזם שנעביר לבנינו.

גרוס: במאה האחרונה נולד תינוק, הוא צמח, הוא הפך לתרבות פוליטית, אינטלקטואלית ואידיאית, שהשפיעה על העולם. אבל במה שנוגע לניהול השלטון, הוא נגוע עדיין במחלות ילדות רבות. לדעתי, ייתכן שהמודל הנוכחי של השלטון הסוציאליסטי לא ישרוד עד למאה הבאה. אבל יהיה לו תפקיד מרכזי בכתובת אידיאית ובגישה פוליטית. אני מתאר לעצמי סוציאליזם משוחרר יותר, רך יותר, המאגד בתוכו את כל הערכים האנושיים והתרבותיים שהצטברו במשך השנים, ומעניק אפשרות, ראשונה מסוגה, למימוש האדם, למימוש יכולתו ואופיו. אני מנסה להאיר לעצמי חירות אישית שאינה עומדת בניגוד לאינטרסים של הקולקטיב, על קולקטיב שאינו עושה את האדם אפור, אלא מעשיר אותו. אני חושב על דברים השונים מאוד ממה שהשגנו עד כה, אבל שונים גם ממה שהושג בחלקים אחרים בעולם.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

סיבוב שני

בין כל עיסוקיו הרבים בפרט בימים אלה מצא המלך חוסיין זמן להשיא אמש את בתו עאליה למהנדס מוחמד אנוור אל־צאלח. החתונה נערכה ברבת־עמון בהשתתפות כל אנשי הצמרת הירדנית. עאליה בת ה־32 היא בתו של המלך חוסיין מאשתו הראשונה דינה הנשואה כיום לאיש אש"ף צלאח תעאמרה. בעבר היתה נשואה לקצין צ'רקסי וילדה לו ילד.

דן אבירן

רמז דק

במושב הפתיחה החגיגי של ועידת „המשביר המרכזי" נבחר נסים זווילי, יו"ר המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית, ליו"ר הוועידה הכללית של „המשביר המרכזי". שר החקלאות אריק נחמקין הזכיר בדברי ברכתו, כי לפני שמונה שנים כיהן באותו תפקיד. אף־על־פי שזווילי אינו מועמד להיבחר לכנסת ה־12 הוא יכול, על־פי חוק יסוד הממשלה, לכהן כשר מבלי להיות ח"כ.

עידן חדש

מינהל התרבות במשרד החינוך והתרבות נכנס לעידן הפוסטרים. כדי לעודד הפצת אמנות ישראלית מקורית הדפיס 12 כרזות אמנותיות של צילומי פסלים, ציורים ורישומים של אמנים ישראלים. הסידרה משקפת את הסגנונות השונים באמנות הישראלית והיא נבחרה על־ידי האוצרת לאה אורגד. הכרזות מודפסות בארבעה צבעים, על נייר משובח ובגודל 86/48 ס"מ. המחיר לכל הסידרה 50 ש"ח. בתמונה: יצחק נבון עם הצייר אהרן גלעדי בקבלת הפנים שערך השר בלשכתו.

צילום: רוני נעמן

תערוכת רישומים של נגן הג'אז מיילס דייוויס (בתמונה) נפתחה ביום שישי בטוקיו במסגרת פסטיבל ג'אז המתקיים שם השבוע. מחיר כל אחת מ־31 העבודות המוצגות נע בין 1000 ל־9000 דולר.

הביתה

הרמטכ"ל, לשעבר, משה לוי הגיע ארצה מאנגליה בסוף השבוע. בשדה התעופה חיכו לו בני משפחתו, קציני צה"ל ובראשם האלוף יצחק מרדכי.

צילום: שמואל בכר

אישור מלמטה

ראש הממשלה יצחק שמיר שלח מברק למייקל דוקאקיס עם זכייתו במינוי המפלגה הדמוקרטית כמועמדה לנשיאות ארה"ב. במברקו ציין שמיר כי המינוי הוא „ביטוי של התהליך הדמוקרטי האמריקאי".

יוסי מלמן

ללא הצלחה

השחקנית ג'יל אירלאנד (בתמונה), אשתו בת ה־52 של צ'רלס ברונסון נאבקה לפני ארבע שנים, וללא הצלחה, למרבה הצער, עם מחלת הסרטן. במסיבת עיתונאים בבוורלי הילס, קליפורניה הודיעה כי תיאלץ לעבור שוב סדרת טיפולים בקרינה כדי למנוע את התפשטות המחלה.

ללונדון

בעקבות תרומה שהתקבלה בתיאטרון העירוני באר־שבע החליטה הנהלת התיאטרון בראשות היו"ר אליהו שפירא והמנהלת ציפי פינס על הענקת מילגת השתלמות מיוחדת לשחקנים הגיא ירדן ומרק חסמן, בעבור פועלם, מסירותם והצטיינותם בתפקידים השונים אותם גילמו במהלך עבודתם בתיאטרון. מילגת ההשתלמות הינה טיסה לאנגליה ושהות בת שבוע בלונדון במסגרתה יצפו השניים במגוון ההצגות המועלות בתיאטרון הבריטי. התורם המבקש בעקשנות לשמור על עילום שמו הינו תושב באר־שבע משנת 1952, מנהל לשעבר באחד מבתי־הספר בעיר. זוהי השנה החמישית שהוא מגיע בלווית רעייתו כדי להעניק תרומה אישית לתיאטרון.

[illegible]

נפטרה

אלין ברלין, מי שהתעלמה לפני 62 שנים מדעתה הנחרצת של החברה הגבוהה והחליטה להינשא למלחין אירווינג ברלין מתה משבץ בגיל 85. אלין מאקיי, לשעבר, יורשת משפחה קתולית, הסתכנה באבדן רכושה כאשר התאהבה במחבר שירים יהודי, בן למשפחה יהודית אורתודוכסית, המבוגר ממנה ב־15 שנה. אירווינג ברלין, שחגג את יום הולדתו ה־100 ב־11 במאי הקדיש רבים מבין שיריו לרעייתו, כולל השירים „תמיד" ו„הזמר הסתיים". במהלך חייה כתבה אלין ברלין ארבעה רומנים, סיפורים קצרים ומאמרים שראו אור בכתבי עת, והרגיזה את „החברה המהוגנת" מאחר שהביעה את דעותיה ללא כחל ושרק: היא יצאה להגן על נטיית בני דורה לבקר בקברטים ולהנות מריקוד צ'רלסטון.

אחרון מעוזי השפנפנות בארצות־הברית נסגר אתמול בלנסינג שבמישיגן במסיבה עליזה ביותר שנמשכה יומיים. השפנפנה, למי שלא יודע, הומצאה בשנת 1960 על־ידי מייסד ה„פלייבוי", יו הפנר כחלק מפילוסופית החיים ההדוניסטית שייצר ומכר, שהרי השפנים, כידוע, מרבים להזדווג.

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

שכר הרופאים והאחיות

פרופסור דוד ברזילי מבית־החולים רמב"ם בחיפה, בשיחתו שפורסמה ב„דבר" (24.7.88) מציין, בין השאר, ששכרו כפרופסור מן המניין, מנהל מחלקה עם ותק של 35 שנה, מקבל 9.37 ש"ח לשעה. לא צויין אם זהו שכר נטו או ברוטו. אפילו זה שכר נטו או הברוטו צריך להסתכם בערך ב־18–19 ש"ח לשעה. שכר נמוך מאוד. לא ייאמן. אם אין טעות בכתוב אנו מצווים לתבוע בכל מאודנו לתקן את שכר הרופאים. נאמנים עלי דברי הפרופסור הנכבד שהשביתה המתמשכת לא גרמה לפשלות בטיפול הרפואי. אולם אי־אפשר שלא לראות ולא לחוש את מצוקת החולים הזקוקים לטיפול רפואי מכל הסוגים. רב הסבל לחולים שאין בידם לשלם בעד טיפול טוב כנדרש בשוק הרפואה מחוץ לשעות העבודה של הפרסונל הרפואי. אינני מצטרף לדעה, שהתקשורת הכתובה והאלקטרונית מגזימה בתיאורה את המקרים של חולים הניזוקים מהשביתה והעיצומים.

כאמור לעיל, ראויים הרופאים והאחיות לשיפור שכרם. לדוגמה יכול אני להביא שכרו של מנהל חשבונות או רואה חשבון המסתכם ב־20 דולר לשעה, כולל בעד זמן הנסיעה לעבודה הלוך וחזור. זהו שכר ברוטו. ויש אומרים שמשלמים יותר מזה.

לאחיות השובתות ייאמר חיזקו ואימצו. אולם די לסבלכן בגין שביתתכן. שובו לשולחן המשא ומתן. עלינו להתחשב בעמדתו של שר האוצר אם אכן היא כנה ולטובת המשק. הבה נקווה, ששר האוצר ועוזריו מעוניינים בהמשך קיום נאות של הרפואה הציבורית. ואם זה כך, אפשר להבין את עמדתו הקשוחה של האוצר שמהווה סכר לפריצת רמת השכר במיגזר הציבורי. הן הוא פועל לטובת כולנו שכן, האינפלציה אם תפרוץ את המקובל עתה תשטוף ותגרור לטמיון את כל הישגי המאבקים המוצדקים לכאורה ואז ייגרם נזק בל ישוער לרופאים, לאחיות ולכולנו.

ההיגיון של מאבק הרופאים והאחיות בשל שכר נמוך ותקנים לא מספיקים ומצד שני הסבל האנושי של האחיות השובתות ושל החולים והממתינים לניתוחים מחייבים ראיה חיובית ועמדה משותפת של ההסתדרות והאוצר. הבה נקווה, שאנו עומדים על סף הסכם שירגיע את מערכת הרפואה הציבורית לזמן ארוך.

פסח אפרתי
תל יוסף
(המכתב נכתב לפני סיום שביתת האחיות)

ד"ר רפי ישי

שוב הגדלת פערים?

בקשר לידיעה תחת הכותרת: „הבכירים יקבלו 15% והשכירים רק 5%" רוצה אני לשאול: האמנם לא תימצא דרך להפסיק את ההונאה הזו של הגדלת הפערים בין עובדים לעובדים? מאין הזכויות המופרזות האלו המגיעות לאותם „בכירים" שאין לשנותן?

מקבלי שכר של אלפי ש"ח זוכים בתוספות תכופות, אך עובדים ממש בתחומים שונים בכלכלה, אינם זוכים אף להגיע למה שנקרא „שכר ממוצע" במשק, ואף לא למחציתו של אותו שכר, הצריכים לקיום משפחה אינם זוכים לתוספות.

אנא, הפסיקו לנהוג באפליה כזו הפסיקו לנקר עיניים בצורות חיים נהנתניות: הן בכירים אלה גם נהנים מהטבות מופלגות בתחומים שונים.

ד"ר יפה פיינברג
קרית חיים

הכישלון אינו יתום!

חברי הכנסת מוועדת חוץ וביטחון תקפו את המודיעין הישראלי – על שלוחותיו וענפיו – על שלא חזה את האינתיפאדה.

ברצוני להביא לידיעת הח"כים והציבור הרחב, כי בכנס של פעילי שמאל שנערך זמן רב בטרם פרוץ האינתיפאדה, הזהיר אל"מ (מיל.) ד"ר מאיר פעיל מפני המשך שלטון הכיבוש בשטחים שלדבריו עשוי לגרור אותנו למצב השורר בצפון אירלנד ובדרום אפריקה. דבריו אלה של הח"כ לשעבר צולמו והוקלטו בסרט „אומץ בקו העימות" של ויקטור שונפלד מהרשת השניה של הטלוויזיה הבריטית העצמאית.

בהחלט יתכן, כי אלמלא סירובו של אורי פורת לאפשר את הקרנת הסרט מעל מסכי הטלוויזיה הישראלית כבר במארס 1987, ראשי אמ"ן ועם ישראל לא היו מן הסתם מופתעים לנוכח מה שהחל להתרחש כעבור תשעה חודשים.

הוא שבאמור: הכישלון אינו יתום!

אהוד שפיגל
רמת גן

מכון הדסה מייעץ

ב־19.7 פירסם כתבכם חיים ביאור ידיעה תחת הכותרת „83% מהחיילים המשוחררים מתקשים בבחירת מקצוע". הייתי מבקש להביא לידיעת קוראיכם, כי לנוכח מציאות זו, פועל בשנה האחרונה מכון הדסה לייעוץ בבחירת מקצוע בירושלים במספר מישורים כדי לסייע בהתערבות להחיילים והחיילות העומדים לפני שיחרור.

בסיועו הנדיב של ארגון נשי הדסה בארה"ב מקיים המכון (שהוא מלכ"ר) את הפעולות ההתערבותיות הבאות:

א. עריכת סדנאות על־ידי יועץ תעסוקתי ליחידות צה"ל השונות. הסדנה מתקיימת אחת לשבועיים ונמשכת יום שלם. הפרוייקט הוא בשיתוף מפקדת קצין חינוך ראשי.

ב. תהליך ייעוץ והכוון אישי לחיילים וחיילות מעיירות פיתוח. אחת לשנה מקיים מכון הדסה לייעוץ דלת פתוחה לתושבי עיירת פיתוח. השנה מוזמנים חיילות וחיילים תושבי בית שמש להסתייע ביועצי התעסוקה.

ג. העברת מידע על 400 המקצועות הקיימים היום בארץ, בדרכים מגוונות, לידיעת החיילים.

יורשה לי לציין, כי מפקדת קצין חינוך ראשי, המודעת היטב לחשיבות סוגיית ההכוון טרם שיחרור, עושה למען שיתוף־פעולה עימנו, כמו עם גורמים אחרים כדי לענות על צורך בסיסי וחיוני זה של החייל המשתחרר.

אלי הכהן
דובר מועצת הדסה בישראל

דמי השכירות בפועל

בתגובה למאמרו של שלום יהד „הספר הלבן של בעלי בתים" („דבר" 19.7.88) אנו מוחים בתוקף על פרסום מאמר הסתה נגד ציבור בעלי הבתים שמהם נגזל רכושם במשך כ־45 שנים ויותר ומועבר באמצעות חוק ותקנות לדיירים. בכל המאמר לא מצא לנכון הכותב לציין את דמי השכירות המשולמים בפועל „שהועלו", כביכול, בין השנים 1988–1973 ב־1528% כאשר המדד עלה למעשה ב־1016%. בין דצמבר 1973 ודצמבר 1987 עלה המדד מ־828 נקודות ל־5,711,890 נקודות או פי כ־8000 פעם, ולכן תמוה כיצד ואיך הגיע הכותב ל־1016% בלבד.

נוח לו מאוד לצרכי ההסתה להימנע מלנקוב בדמי השכירות המשולמים בפועל. מלוח שפורסם של העלאות בדמי שכירות מוגנים החל משנת 1954 ועד לנובמבר 1987 (תאריך ההעלאה האחרונה), אפשר ללמוד שדמי השכירות המירביים האפשריים בדירה של 2 חדרים הם 38 ש"ח לחודש ולמעשה פחותים מאלה בהרבה הודות להנחות והנחות על הנחות שמקבל דייר משלם דמי מפתח במשך 18 שנים, מתחילת החוק.

בית מושכר הוא יחידה כלכלית לכל דבר. כדי לאפשר אחזקה תקינה, תיקונים ושיפוצים וכדי לשמור על הבית, צריך להבטיח שהוא ישא פירות שיאפשרו זאת. לכן זו חוצפה להגדיר התנהגות בעלי הבתים כ„[illegible]". זוהי חרפה לדמגוגים נלוזים ואינטרסנטים ישירים כגון: סוחרים עשירים הרוכבים על הגל של דיירים מסכנים.

בדירות בבעלות ציבורית כגון: של משרד השיכון, עמיגור, עמידר וכו', שבהם מתגוררים הדיירים מעוטי היכולת, הועלו דמי השכירות בשנת 1987 באלפי אחוזים.

בדירת 2 חדרים בחולות ראשון־לציון, משלם דייר כזה היום כ־125 ש"ח לחודש ועל כך לא ההסתדרות ולא „דבר" פצו פה.

נחמן לב־גורן
דובר התאחדות בעלי הבתים

לשבח אין רגליים

הסופר הצרפתי הידוע ויקטור הוגו אמר פעם: „לשבח אין רגליים, אבל לגנות יש כנפיים". גם היום, כעבור מאה שנה, אנו יכולים לעמוד על נכונותה של האימרה הזאת. כל הדבר הרע שנכתב ונאמר על הארץ בחו"ל מגיע מיד לתקשורת הישראלית הממהרת לתאר אותו בפרטי פרטים...

אלא כאשר נאמרים או נכתבים על ישראל הדברים הטובים הם לא מוצאים ביטוים בתקשורתנו – הרי ש„אין להם רגליים".

עקב כך היהודי בישראל המסתכל על המסך הטלוויזיוני או מקשיב לרדיו לא צריך להיות מופתע מה„בשורות הרעות עם כנפיים", כדאי לו לזכור שבשורות הטובות קיימות – אך הן פשוט לא מגיעות לתקשורתנו.

שפרה איינשטיין
ירושלים

לפני 60 שנה

לורד פלומר, יצא את הארץ

הנציב יצא „לורד פלומר" ורעייתו מירושלים ברכבת מיוחדת למצרים. בתחנה סודר טכס מפקד של המשטרה. הנציב נפרד מהפקידים במילים נרגשות, בהודותו על הבטחון ששרר בארץ בימי נציבותו. הנציב החדש, „סר ג'ון צ'אנסלור" יבוא בסוף חודש אוגוסט.

לורנס חוזר לעבודה פוליטית במזרח?

נמסר, כי „קולונל לורנס" המפורסם עזב לפני יותר מחצי שנה את שירותו בתור חייל פשוט, בצבא המעופפים בהודו. „לורנס" נדרש מאת הממשלה הבריטית לשוב לשדה הפוליטיקה, כדי לעזור בעד תעמולת ההתנגדות לאנגליה במזרח, המנוהלת ע"י רוסיה הסוביטית. באפריל נסע לפרס ובהשפעתו נוסח הסכם בין פרס לאנגליה. עכשיו הוא עושה בחצי אי ערב.

לפני 40 שנה

פרס תספח את איי באחריין

ממשלת פרס הודיעה רשמית לממשלה הבריטית על כוונתה לספח לארצה כליל את איי באחריין ולסלק כל השפעה עיראקית משם. ראוי לציין כי הודעה זו באה בשעה שמנהיגי הערבים דנים בכינוס ועידה לארגון לחץ על בריטניה, ארצות הברית הנוגעת בשאלת ארץ ישראל.

כפר סירקין בשרון – פורץ שוב

קרב גדול התפתח בין רמת־הכובש וכפר סירקין, במרחק 600 מטר מרמת־הכובש, השתמשו במקלעים במרגמות וברובים. נתלקח קרב פנים אל פנים. חברי המשק התגוננו והניסו את התוקפים, בגרמם להם אבידות. בשעות הצהריים הופסק הקרב, ולמקום הגיעו מפקדי אר"מ.

דם חדש וצעיר

ברידג'

מאת אירנה שמאן

סוף סוף הורם קצת דם חדש וצעיר לצמרת הברידג'. כמה פעמים אנחנו יכולים לכתוב לב, שאופל, פרידריך, הכצייס, זליגמן וכירמן. הפעם השם הוא האחים הרבסט (בני 17 ו־19) ואלה הם אלופי הארץ החדשים. שני נערים צעירים ש„בשמו" ברידג' בבית, הוותיקים שבינינו זוכרים בוודאי את סבם, פרופסור רוזיאנו מחיפה. במקום השני בירמן וליבנץ (שהובילו רוב שלבי התחרות), ובשלישי כהן–לוריא.

בתחרות הנשים זכו במקום הראשון הזוג אלבו–לוריא, בשני אנגל–שוורץ ובשלישי חייצ'יק–כהן. היד הבאה שוחקה בסיבוב האחרון בין האלופים החדשים (הרבסט־הרבסט) לבין האלופים היוצאים (פורת־הורלבן).

צפון: ♠AKxxx ♥-------- ♦10xx ♣9xxxx
מערב: ♠Jx ♥KJxxx ♦xx ♣QJ10x
מזרח: ♠Q1098 ♥Qxxx ♦Axxx ♣x
דרום: ♠xx ♥Axxx ♦KQJx ♣AKx

מחלק: דרום
פגיעים: צפון דרום
ההכרזה:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 בלי שליט	---	*2 הארט	---
2 ספייד	---	3 ספייד	---
4 ספייד	---	---	דאבל
---	---	---	

* טרנספר ל־2 ספייד

מערב הוביל במלכה קלאב, הכרוז זכה בידו, שיחק את המלך והאלוף ספייד וקלאב נוסף מהדומם, מזרח חתך, הכרוז השליך קלאב „מפסיד" מידו, מזרח המשיך בדיאמונד נמוך, הכרוז זכה, מסר לקיחה נוספת בדיאמונד ולקיחה בספייד וביצע את החוזה.

אתם חושבים בוודאי, מה החכמה, אם מערב אינו חותך, אי אפשר לבצע את החוזה, הכרוז חייב למסור 4 או 5 לקיחות (כפי שאומנם קרה בכמה שולחנות) אולם אתם טועים.

המשחק הנכון לביצוע החוזה הוא: הכרוז זוכה במלך קלאב, ממשיך בהארט שנחתך בדומם, קלאב נוסף לעבר היד, מזרח משליך הארט ואם מזרח חותך הכרוז משליך את הקלאב המפסיד והחוזה מבוצע, הכרוז זוכה בידו, וממשיך בהארט קטן שנחתך בדומם, דיאמונד מהדומם, קטן ממזרח, הכרוז זוכה בנסיך, והארט שלישי נחתך בדומם. הכרוז משחק את המלך והאלוף ספייד והמצב כזה:

צפון: ♠---- ♥---- ♦10x ♣9xx
מערב: ♠--- ♥KJ ♦x ♣QJ
מזרח: ♠Q10 ♥--- ♦Axx ♣---
דרום: ♠--- ♥A ♦KQx ♣x

הכרוז המשיך ב־10 דיאמונד מהדומם, והחוזה מבוצע, כשהכרוז מוסר לקיחה בדיאמונד ושתי לקיחות בספייד.

איחולינו לאלופים ולאלופות החדשים.

אינטרסים צרים

(המשך מעמוד 7)

הימים, למי ששכח, היו ימי היריבות הבין־אישית המתוחה ביותר ב„חירות". חודשיים לפני הוועידה, שהסתיימה בפיצוץ, לא היה זה דבר של מה בכך ללכד את כל שרי „חירות" מאחורי שמיר, שעל מנהיגותו עירער לפחות אחד מבכירי המפלגה, חבר בקבינט. לא בכדי ראה בכך שמיר הישג.

יתר על כן, לא די ש„חירות" היתה מפולגת בתוכה, מנגד עמדה לשמיר מטרה שאליה חתר: הרוטציה. וגם דבר זה אינו עניין קל ערך. שמיר שלפני הרוטציה אינו שמיר שאחרי הרוטציה. ראש הממשלה שמיר מסתייג מכמה דברים ששר החוץ שמיר סמך ידו עליהם. למשל, ההסכמה לבוררות בעניין טאבה. למשל, ההסכמה לליווי בין־לאומי למשא־ומתן לשלום.

רק חודשיים וחצי לפני שהסכים לבוררות על טאבה, בסוף אוקטובר 1985, אישרה הכנסת את הודעת ראש הממשלה שמעון פרס, שכללה את סעיף הליווי הבין־לאומי למשא־ומתן, כפי שהעלה אותו לראשונה בנאומו באו"ם קודם לכן. שמיר קרא את נאומו של פרס לפני שנשא במליאת הכנסת, בבחינת „משגיח כשרות", ולא ערער על שרבוב עניין הליווי הבין־לאומי. חברי מפלגתו הצביעו יחד עם המערך ואימצו את ההודעה. הנה, רק הוליך כסא התנער שמיר מההסכמה לוועידה הבין־לאומית. יצא איפוא, שהאינטרס האישי הצר הדריך את התנהגותו של שמיר כל עוד היה שר חוץ בהמתנה לראשות הממשלה, ועניין מפלגתי צר מדריך אותו עתה, בהתקפותיו על יריבים פוליטיים היום, שהוא חבר אליהם בעבר.

התירוץ היחיד שיכול שמיר לגייס הוא שנגרר להכרעה בעניין טאבה, כשם שנגרר לאישור הליווי הבין־לאומי למשא־ומתן לשלום. זהו הרי חסיד הסטטוס־קוו, וככל שהדברים אמורים בו יכול היה לישון בשקט עם הידרדרות היחסים עם מצרים ועם אי־קידום תהליך השלום באזורנו. אלא שכסא ראש הממשלה היה חשוב בעיניו במידה כזאת שהיה מוכן לוותר על עקרונותיו ולחבור ליריבי־שותפיו לממשלה, ובלבד שעמיתיו למפלגה יעמדו מאחוריו.

על סף הבחירות הוא מעוניין לנתק את עצמו מחבירה ליריביו הפוליטיים, גם בעיקום האמת, ובלבד שבוחריו לא יאשימוהו בחוסר דבקות בעקרונותיו. יתר על כן, כיוון שפסק הבוררות יינתן בעוד זמן קצר, ככל הנראה לפני הבחירות, הוא מכין כבר עתה נשק פוליטי למקרה שישראל תפסיד בבוררות. הוא מעוניין שבהפסד תואשם רק מפלגת העבודה, שתמכה בבוררות, בתקווה שאיש לא יזכור, שגם הוא תמך בה ו„אף נתן את הטון".

נהג, תן טרמפ לחייל!
עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום.

משחת השיניים אָלמַקס יעילה פי 3 במניעת עששת
תורנות בתי מרקחת
תל־אביב: דיזנגוף – דיזנגוף 132 – 223390; קופ"ח מכבי – בן יהודה 26 – 205492
ירושלים: פסגת זאב – שד' משה דיין 18 – 8855681
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה: פרימאום – שפרינצק 20 – 9321067
בני־ברק/רמת־גן: רמת־גן – ביאליק 51 רמת־גן – 721514
בת־ים: גבי בתיים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
אָלמַקס

שר העבודה והרווחה

הודעה על כוונה למתן צו הרחבה לפי חוק הסכמים קבוציים התשי"ז – 1957

בתוקף סמכותי לפי סעיף 26 לחוק הסכמים קבוציים, התשי"ז – 1957[1] אני מודיע על כוונתי לתת צווים לפי סעיף 25 לחוק, המרחיבים את תחולות ההסכמים הקבוציים הבאים:

1. הסכם קיבוצי כללי (7017/88) שבין לשכת התאום של הארגונים הכלכליים, לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל, האגף לאיגוד מקצועי מיום ז' בתמוז התשמ"ח (22 ביוני 1988) בדבר השתתפות המעביד בהוצאות הבראה ונופש.
2. הסכם קבוצי כללי (7016/88) שבין התאחדות התעשיינים בישראל לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל הסתדרות פועלי העץ מיום כ"א באייר התשמ"ח (8 במאי 1988).
3. הסכם קבוצי כללי (7004/88) שבין ארגון סוכני הגז בישראל לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל הסתדרות הפקידים מיום ט' בטבת התשמ"ח (30 בדצמבר 1987).

י"א באב התשמ"ח
25 ביולי 1988

משה קצב
שר העבודה והרווחה

1. ס"ח התשי"ז עמ' 63.

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־435300
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ.

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הנמל 26 קומה ג' – 04־523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

ער"ן עזרה ראשונה נפשית
תל־אביב – 03־5461111
קו לילדים ונוער – 03־261115
ירושלים – 02־227171
חיפה – 04־672222
נתניה – 053־335316
כרמיאל (גליל) – 04־988410
כפר־סבא – 052־913999
באר־שבע – 057־418111
קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־283922
קו פתוח לקשישים 02־690685
האגודה לזכויות האזרח בישראל – סניף תל־אביב – בן יהודה 146
טל: 239207 בימים א' – ה' 3 – 9

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149, 920, 910 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (1), (2) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה,
למתן הקלה בקו בניין
והיינו בניית תוספת מגורים בקו בניין 4.5 מ' במקום 5.00 מ' המותרים, בצד הדרומי של המגרש
שעל חלקה 141 בגוש 18172 רחוב שד' עגנון 4 עיר נהריה.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה המקומית בעיריית נהריה.
לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ח. לנגר
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נהריה

דו"ח מבקר ההסת

מבקר ההסתדרות נפתלי בלומנטל מתריע:

האחראים מחוסנים מפני כשלונות

שנתיים לאחר שנכנס לתפקידו מפרסם היום מבקר ההסתדרות, נפתלי בלומנטל, את הדו"ח מספר שמונה שלו, החושף ליקויים ב־14 גופים משקיים ומוסדיים של ההסתדרות.

חלק לא מבוטל מהחריגים שהתגלו בביקורת הנוכחית הם אותם חריגים שנחשפו בביקורת קודמת. בלומנטל סבור, שכדי להבטיח תיקון הליקויים, יש להעביר את הסמכות לכך מידי ההנהלות של החברות שאינן מסוגלות לבצע את התיקונים, אל מועצות המנהלים. בחלק מהמקרים, האחריות על חיסול הליקויים חייבת לעבור אל אסיפת בעלי המניות של החברות. הדבר מוצע לא רק למשק ההסתדרותי, אומר בלומנטל, אלא גם לגופים ציבוריים אחרים כמו הרשות לניירות ערך, רשות החברות הממשלתיות ועוד.

התהליך של הסקת מסקנות כלפי האחראים למחדלים ניהוליים לקוי מיסודו, מטעים מבקר ההסתדרות. למערכת ההסתדרותית — והציבורית בכלל — שיקולים שאינם רק משקיים, אלא גם פוליטיים או פוליטיים־ציבוריים. שלא כמו בישראל, שבה מהווה המגזר הציבורי מחצית מכלל המשק, במדינות המערב (למעט איטליה ואוסטריה) המגזר הציבורי תופס בין חמישה לשבעה אחוזים מכלל המשק הלאומי. לפיכך, הסקת מסקנות בארצות המערב פשוטה יותר לעומת ישראל, שבה השתייכות ארגונית של אדם "מחסנת" אותו מפני מתן הדין על כשלונות ניהוליים.

חלק ניכר מהדו"ח עב־הכרס של מבקר ההסתדרות מצביע על מקרים רבים שבהם השכר בחברות ההסתדרותיות חורג מהנורמות. בלומנטל מתריע על כך שלמעשה גם נורמות ברורות אינן לעתים בנמצא, ומן ההכרח לקבוע אותן ללא דיחוי.

מבקר ההסתדרות דוחה את הטענה לפיה הופעל עליו לחץ לדחות את פרסום הביקורת, עקב האווירה שהשתררה בחברת העובדים, על רקע פרסום הפסדיו של קונצרן "כור" ופרשת הסגירה של מפעל "אליאנס". קיסר דווקא פעל למיצוי מהיר של כל הביקורת, הוא אומר. אם יש לי לפעמים רצון לחוש גיבוי, אני פונה ללשכת המזכ"ל.

לקראת פרסום הדו"ח השנתי הסקירה, כינס בסוף השבוע שעבר מבקר ההסתדרות את הצוות הבכיר במשרדו והודיע, כי מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, עמד על כך שהליכי הביקורת השוטפת של המבקר בגופים המבוקרים תתנהל במלוא הקצב, תוך מיצוי הביקורת עד תום והוספת מחדלים — כאשר ישנם כאלה — ללא דחייה ומשוא־פנים. קיסר תבע לדאוג לכך שהביקורת תיעשה בעומק ובזמן ותפורסם ברבים, כמעוגן בחוקת המבקר. עוד דרש, שהמימצאים יכללו גם הצעות אופרטיביות לתיקון ליקויים, מעקב ביצוע ואף הסקת מסקנות מינהליות כלפי האחראים. יצויין, שבראשית השנה נכנס לתוקפו נוהל אחיד לעבודות מבקרים פנימיים בהסתדרות ובחברת העובדים. בהתאם לנוהל זה ערך משרד המבקר ביקורת ב־29 מהגופים הכלכליים והארגוניים הגדולים במשק ההסתדרותי. נושאי הבדיקה כללו: ארגון מחלקת ביקורת פנימית, תכנון תכניות הביקורת וביצוען וכן הקמתן של ועדות ביקורת ציבוריות.

כמי שכיהן, בטרם נכנס לתפקיד המבקר, כמנכ"ל ויו"ר מועצת המנהלים של "כור", מציע בלומנטל למשק ההסתדרותי להרבות בהכנסת שותפים חיצוניים — גורמים מוסדיים ואנשים פרטיים. המשק הציבורי־הסתדרותי צריך להפוך ליותר פרטי, הוא מדגיש, בעוד שהמשק הפרטי חייב להפוך ליותר ציבורי.

החומר עובד על־ידי
חיים ביאור, אבי שוברט ואריה אורד

הארגז

עבודות ללא מכרזים

הדו"חות הכספיים של תשלובת "הארגז" בשלוש השנים האחרונות מצביעים על הפסדים מצטברים, שהגיעו בסוף 1986 לכ־9 מיליון ש"ח.

דו"ח המבקר העלה, כי בשנים 1984—1985 ייצרו מפעלי נצרת 220 מונגנים בשביל לקוח בארה"ב, לפי הזמנה מיוחדת. משבוטלה ביטל הלקוח את ההזמנה והמונגנים נשארו במלאי. מאז הופחת ערך המלאי של המונגנים בספרים. בשנה הראשונה נרשם המלאי לפי מחיר העלות ובשנה השנייה נרשם ללא כל ערך כספי. בשנת 1987 הועברו המונגנים לאיחסון ב"הארגז צריפין": בספירת המלאי בסוף 1987 לא ספרו אותם ולא רשמו, לא בנצרת ולא בצריפין.

עוד מעלה הדו"ח, כי במערכת הנהלת החשבונות לא נרשמה תנועת חומרי־הגלם מהמחסנים לייצור. מדי שנה נמסרו עבודות לקבלני־משנה, במאות־אלפי ש"ח, ללא מכרזים והצעות מחיר. הביקורת מציינת עוד, כי בשנים המבוקרות, בגלל הרישום בהנהלת החשבונות והרישומים הממוחשבים, לא היה אפשר לבדוק את כדאיות המחלקות, ולכן חלק ניכר מההזמנות גרם הפסדים. כמו כן נתגלו הפרשים ניכרים במלאי בין הרישום לבין הספירה בפועל.

הביקורת במפעל "ברוס" העלתה, כי בגלל תנאי אשראי לא סבירים הועבר חוב הלקוחות, שהגיע ל־1.8 מיליון ש"ח, לחובות מסופקים. היקף החוב המסופק היה גדול מכל המכירות של שנת 1986. כן נתגלו מקרים של אובדן מוצרים בדרך, בתהליך הייצור.

במפעל "הארגז נצרת" נתגלו טעויות בחישובים, הן בשעות העבודה והן בצריכת חומרים.

ועדת מבקר ההסתדרות הגיעה למסקנה, כי על הנהלת החברה להתוות תכניות תקופתיות משוערות של הייצור, המכירות, הקניות, המלאי והתזרים, כמקובל במפעלי תעשייה דומים.

עיתונות

ליקויים גם ב"דבר"

שבט המבקר לא פסח הפעם גם על עיתון "דבר", העוסק בדרך כלל בביקורת על אחרים. צוות הביקורת אכן מצא שורה של ליקויים במישור הניהולי והמשקי ובמישור הכספי — ובעיקר בסדרי הבקרה והפקוח, וזאת בכל השלוחות. נמצאו פגמים בבקרה על העסקת עובדים, מכסות עבודה, ביצוע העבודות באמצעות גורמי חוץ, שכר סופרים וצלמים, רישום רכוש לקוי, העדר נתונים מלאים על עלויות של רכישת ציוד וביצוע עבודות. הליקויים הובאו לידיעת ההנהלה ובחלקם תוקנו במהלך הביקורת ובסיומה.

המבקר מצביע על ליקויים בפעילותו של "דפוס דבר": לא נעשו בדיקות כדאיות לגבי ביצוע עבודות, ולא בוצעו כיאות עבודות הטיפול והתחזוקה בדפוס. בתשובה לממצאים הודיעה ההנהלה, שאורגנה מחדש עבודת ההפקה וההדפסה לשינוי המצב.

המבקר קובע, כי מאמצי העתון להגדלת תפוצתו טרם הניבו התוצאות המקוות. לעומת זאת, בתחום פרסום המודעות חלה עליה בשנה המבוקרת לאחר ירידה בשנים שקדמו לה. במישור הכספי מצאה הביקורת ירידה בהכנסות החברה והרעה במצבה הכספי. הוא מביע את דעתו, כי על "דבר" מוטלים תפקידים בשליחות ההסתדרות מעבר למשימות המוטלות על עתון יומי אחר. על כן הוא סבור, כי על מוסדות ההסתדרות לשקול את האופן וההיקף של תמיכה כספית שתאפשר לעתון לעמוד במשימות המיוחדות האלה.

לדו"ח המבקר מצורפים סיכומים ומסקנות של ועדת המבקר המביעה הערכה לתכנו ולצורתו של העתון, ומציעה למצוא דרכים להבאת העתון לחברי ההסתדרות על־ידי הפצתו במחיר נמוך. עוד מביעה ועדת המבקר את דעתה, כי דפוס "דבר" צריך לפעול כיחידה כלכלית־עיסקית.

מרכזי ספורט

מסגרת נוקשה

מנהלים ב"חברה למרכזי תרבות וספורט לעובד ולמשפחתו" מתלוננים, שהם מתקשים לנהל באורח שוטף את המוקדים שתחת אחריותם, בגלל המסגרת הארגונית הנוקשה.

החברה מפעילה ארבעה מוקדי תרבות וספורט — בבאר שבע, חולון, נס ציונה וקיסריה, בעוד החמישי, ברעננה, נמצא בשלבי בנייה סופיים. לביקורת התברר, שהמבנה הארגוני של החברה ריכוזי ביותר. כל הפעילויות בתחומי הניהול הכספי, ההשקעות וכח האדם מנותבות ממרכז החברה בתל אביב, דבר שגרם לתלונותיהם של חלק מהמנהלים בשטח. המבקר מציע לשקול הענקת יתר אוטונומיה למרכזי הספורט השונים.

המבקר גילה, שרוב קרנות הנאמנות שבהן השקיעה החברה כספים, הפסידו ריאלית. יתר הקרנות הפסידו נומינאלית. מתברר גם, שבחברה אין תזרים מזומנים מסודר וממוסד. אין בחברה רישום מסודר של מצבת העובדים, והשכר המשולם בה חורג מהתקן המאושר.

מוקד הספורט של החברה בבאר־שבע סובל מירידה במספר המנויים. ההנהלה מסרה בתגובה שחלק מאוכלוסיית המנויים עזבה את באר־שבע.

יכין

רישום לא מדויק

בדיווחי מפעל אשקלון של קבוצת "יכין חקל" על כניסת פרי לייצור נמצאו הפרשים משמעותיים, בהשוואה לדיווחים על כמויות הפרי שהגיעו למפעל מבחוץ. ההפרשים הסתכמו לעתים ב־12 אחוז — קובע המבקר.

העדר סמכויות מוגדרות לגבי קביעת מחירים הביא לכך, שבמקרים מסוימים סוכמו מחירים, שברור היה מראש כי הם כרוכים במחירי הפסד. המחירים היו שונים מלקוח ללקוח וניתנו הנחות חריגות ללקוחות גדולים.

מדיניות החברה שלא לבטח את הסחר בביטוח סיכוני סחר חוץ, הביא להפסדים. במקרה אחד הפסידה החברה יותר מ־300,000 דולאר, לאחר שלקוח בצרפת לא הצליח לשלם את חובו.

הביקורת העלתה שאין ביקורת שוטפת על ניצול האשראי ללקוחות ורק אחת לחודש מופק דו"ח מעקב. עקב כך קיימות חריגות רבות. עוד העלתה הבדיקה, כי נמצאו מקרים של פיגור בתשלומים ללא חיוב בריבית.

בדו"ח מוצגים שורה של ליקויים, שכבר הועלו בביקורת שנערכה במחסני חטיבת התעשיה בשנים 1974–[illegible] ולא תוקנו מאז. במפעל השימורים [illegible] נתגלו ליקויים רבים הנוגעים לאמינות הרישומים בכרטסת המלאי ואי־התאמות בין הכרטסת השנתית, הסתמכות על תיעוד לא מסודר וסטיות בין הכמויות ברשימות לבין הכמויות שנמצאו בספירה. כמו כן נמצאו ליקויים בסדרי הניפוק, העדר החתימות ונהלים לגבי הזמנות, פיגור ברישומים, העדר שקילה של חומרים מתקבלים, צפיפות בבתי הקירור בגלל מלאי ישן וקושי באיתור תוצרת חדשה.

במפעל החברה באשקלון הושקעו 1.1 מיליון דולאר בקו התירס במטרה להגדיל את כושר הייצור. בפועל קטנו הייצור והמכירות, ולא הוחזרה את ההשקעה. במפעל "פריכור" הושקעו חצי מיליון דולאר בקו העגבניות, במטרה להגדיל את כושר הייצור. בפועל חלה ירידה בכמויות שעובדו לעומת הכמויות לפני ההשקעה.

כפר נוער

חינוך מוצלח ניהול כושל

אי סדר בתחום המינהלי, נוהל בלתי תקין, העדר הגדרת תפקידים וקביעת סמכויות וחוסר פיקוח מספיק של ההנהלה על ענפי המשק הפנימי — התגלו בביקורת בכפר הנוער "אונים" שבכפר סבא, השייך לרשת "מסער".

המחסנים הטכניים, מחסן המשק, מחסן המזון והמטבח, התנהלו בעת הביקורת בצורה בלתי מסודרת וללא שליטה ופיקוח מספיקים.

ליקויים אלה בולטים דווקא על רקע העובדה שכפר הנוער "אונים" זכה בפרס קפלן לשנת 86 עבור השגיו בחינוך ושיקום אוכלוסיות, בעיקר נוער, שנפלטו ממסגרות שונות.

בצד הפעילות העיקרית של "אונים" בתחום החינוך, מקיים המוסד מרכזי ספורט, קייטנות ואירוח של קבוצות מהארץ ומחו"ל. גם בתחומים אלה התגלו ליקויים רבים וחריגה מנוהל תקין. מבקר ההסתדרות הביע צערו שכפר הנוער "אונים", בעל הישגים מרשימים בתחום החינוך המקצועי, לוקה קשות בתחום הניהולי והמשקי. הוא קרא להנהלת "מסער" להגביר את הפיקוח על מוסדותיה.

פיצויי פרישה

שימוש חריג

השימוש בתנאי פרישה חריגים הפך לאחרונה לתופעה שלילית, המתגברת והולכת — מתריע מבקר ההסתדרות. לדבריו, התופעה פוגעת קשות באיזון העדין של הבסיס הכלכלי, שעליו מושתתים תאגידים יצרניים ושירותים שונים במשק העובדים.

לכאורה, מסודרים תנאי הפרישה של עובד במסגרת חוקי המדינה, חוקת עובדי מוסדות ההסתדרות והסכמי השכר הקיבוציים במשק העובדים. למעשה, קובע המבקר, יוצרים גופים מסויימים הסדרים החורגים מהכלל, וכל גוף פועל לפי הבנתו, תוך התעלמות מהראייה הכוללת של הבעייה.

המבקר תובע "למסמר" את הסדרי הפרישה, כדי שהמשק ההסתדרותי יוכל לעמוד בנטל וכדי למנוע אפליה בין עובד לעובד. הוא קורא להסתדרות להקים גוף פיקוח בעל סמכויות נרחבות, כולל סמכויות ענישה, שימנע תשלומי שכר והטבות כספיות חריגות.

החריגה מן העתודות הרגילות לפיצויים מסכנת את קיומן של המערכות המשקיות — מזהיר המבקר. במקרים מסויימים אף הביאה לכך שמערכות כשלו, מה שהביא לפיטורי עובדים וסגירת מפעלים, או להמשך קיומם תוך הפסדים גדלים והולכים. פיצויים חריגים בבאים לקיפוחם של עובדים ולתגמול יתר של עובדים ומנהלים דווקא במפעלים שכשלו, מוסיף המבקר.

אל על

בזבוז משפטי

40 אחוז מסך כל ההוצאות של נציגות עובדי "אל־על" הם תמורת ייעוץ משפטי, עולה מדו"ח מבקר ההסתדרות על הנציגות. ועדת המבקר מביעה דעתה, כי על מזכירות הנציגות לבחון דרכים כדי לצמצם בהוצאות המשפטיות.

ועדת מבקר ההסתדרות מציינת בהערכה את איחודם של כל עובדי "אל־על" למבנה אירגוני אחיד ומייצג במסגרת מועצת העובדים. בהתייחסה בנושא הייעוץ המשפטי קובעת הביקורת, כי ראוי שמועצת העובדים תשתמש בשירותי הייעוץ של מוסדות של ההסתדרות.

עוד מצאה הביקורת, כי כספים שהיו בידי ועדי המגזרים השונים ב"אל־על" לפני הקמת הנציגות המשותפת בדצמבר 1982, לא הועברו לקופת הנציגות המשותפת. הביקורת קובעת, כי על המועצה ומזכירות הנציגות לנקוט אמצעים מיידיים להפסיק הוצאות כספיות מחשבונות הבנק של הוועדים האלה ולהעביר את כל יתרות הכספים לקופת הנציגות הנבחרת.

אשר לקופת הנציגות עצמה העלתה הביקורת, כי אמנם נערך דו"ח כספי, אך הוא אינו מופץ בין העובדים, כפי שמחייב התקנון. הרישום בהנהלת החשבונות נערך בצורה בלתי נאותה. בכספי העובדים נעשתה פעילות כלכלית נרחבת למדי בקניית ניירות־ערך ותפ"סים במאות אלפי שקלים, והכספים אלה לא נרשמו בצורה מסודרת, נאמר בביקורת.

הביקורת אף מצאה, כי בעלי זכות־חתימה בחשבונות הבנק של הנציגות חתמו במקרים אחדים מראש על המחאות ריקות. הביקורת קובעת, על מזכירות הנציגות להבטיח רישום מסודר בהנהלת החשבונות ולאסור על מורשי החתימות לחתום על שיקים 'בלנקו'.

כור סחר

לא פרעו חובות וקיבלו סחורות

הפיצול בין יחידות סטאטוריות ליחידות תפעוליות קבוצת "כור סחר" גרם לרישומים כפולים, קובע המבקר בדו"ח. הבדיקה העלתה עוד, כי נהלי העבודה, שיטות העבודה ומערכות המידע היו שונים לא רק מחברה לחברה, אלא לעתים גם בין יחידות תפעוליות באותה חברה.

באגף הכספים בחטיבת סחר פנים לא הותקנו נהלי דיווח והתריעה. מחלקת מעקב אשראי־לקוחות בהנהלת הכספים באגף לחומרי בנין התריעה כמה פעמים על בטחונות חסרים, אך ללא תגובה הולמת של המחלקות התפעוליות. מבדיקת כרטסת לקוחות עולה, כי לקוחות שלא פרעו את חובותיהם המשיכו לקבל סחורות.

ועדת מבקר ההסתדרות דורשת מהנהלת חטיבת סחר פנים ליצור ולקיים אחידות והתייעלות בדרכי הפעילות, בריווח והבקרה של היחידות וחברות הבנות, ולשקול התקנת מערכת מחשב משולבת ומקוונת לשירותיה השונים.

כתוצאה מההפסדים של חטיבת סחר חוץ במהלך שנת 1987 הוחלט על יישומה של תכנית הבראה. הביקורת הצביעה על כך, שתכנית ההבראה עוסקת רק בצד ההתייעלות והקטנת ההוצאות, לרבות סגירת סניפים לא רווחיים וקיצוץ במספר העובדים. לדעת הביקורת יש לבצע גם שינויים מיבניים, כדי להתאים את החברה לתנאי השוק המשתנים.

תלונות

חצי מהתלונות נכונות

בשנתיים האחרונות מטפל מבקר ההסתדרות, באורח לא רשמי, גם בתלונותיהם של חברי ההסתדרות. בשנת 1986 טיפל המבקר ב־250 תלונות; בשנת 1987 הוכפל המספר — 500 תלונות. 10 אחוזים מהתלונות התקבלו בעילום שם.

49 אחוז מהתלונות נמצאו מוצדקות ולגבי חלקן תוקנו העיוותים. 12 אחוז מהתלונות בשנת 1987 לא נדונו במלואן עד תאריך כתיבתו של דו"ח המבקר הנוכחי.

תלונות שונות הוגשו כנגד שליש מבין 72 מועצות הפועלים ברחבי הארץ. הן הופנו בעיקר כלפי בעלי תפקידים, שלדעת המתלוננים לא טיפלו כראוי בבעיותיהם. כמחצית התלונות התבררו כנכונות.

קרנות הפנסיה: מבוטחים שפרשו מהקרנות, בעיקר צעירים או נשים נשואות שהפסיקו לעבוד, מתלוננים שאין הם מקבלים את מלוא כספם בחזרה. תלונות אלה התבררו כרובן כבלתי נכונות, כי המתלוננים לא הביאו בחשבון את ההלוואות שקיבלו מהקרנות ושלא נשאו ריבית והצמדה כל עוד לא הוחזרו. רבים מתלוננים שאינם מקבלים תשובות, במועד סביר, על מכתביהם לקרנות ואין נותנים להם הסבר מלא על מצב חשבונותיהם.

לשכת המס: התלונות נסבו על גביית מס אחיד. [illegible] ששילמו מס גבוה, אפילו סכום כפול משהיה עליהם לשלם, התלוננו שלא קיבלו החזרים, חרף פניותיהם.

קופת־חולים: חלק גדול מהתלונות נוגע למחסור בתרופות ולצורך להתרוצץ עד קבלתן. המבקר מציין שרבים מחברי קופת־חולים אינם מודעים לזכותם להחזר כספים בעד קבלת עזרה רפואית בלילה, פניות לרופאים חיצוניים, קניית תרופות וכיו"ב. כדי למנוע מתיחויות הוא מציע לפרסם את הדבר בלוחות המודעות.

איגודים מקצועיים: חלק מהתלונות כנגד האיגודים התייחס לקרנות ההשתלמות ולטיולים שהן עורכות בחו"ל.

ועדי עובדים

מסי חבר מופרזים

כשליש מבין 238 ועדי עובדים שבוקרו, גובים מסי חבר בסכומים העוברים את החלטות הוועדה המרכזת של ההסתדרות. החלטות אלה קובעות, שמס חבר לוועד לא יעלה על 0.4 אחוז מהשכר.

מתברר שקבוצה זו של ועדי עובדים גובה מס חבר בסכום אחיד. לרוב מס זה עולה על 0.4 אחוז משכרו של העובד, אך קיימים מקרים שבהם בעלי משכורות גבוהות נהנים מכך והמס הנגבה מהם לא מגיע לכדי 0.4 אחוז. לעומתם ישנם בעלי משכורת נמוכה, שהניכוי משכרם מגיע לשיעור של 2 אחוזים ויותר.

עוד העלתה הביקורת, כי 19 אחוז מהוועדים שבוקרו לא קיימו בחירות במועדן; ברבע מהוועדים, המייצגים מקומות עבודה המונים יותר מ־200 איש, לא הוקמו ועדות ביקורת פנימיות; חמישית מהוועדים אינם מנהלים ספרי פרוטוקולים; 9 אחוזים מהוועדים עשו שימוש בכספים שהתקבלו מהעובדים למטרות שונות בלי רישום מתאים; יותר מ־20 אחוז מהוועדים, שנהגים לתת הלוואות לעובדים, אינם עוקבים אחר תהליך החזרת ההלוואות. המבקר גילה מקרים של השמטת ההלוואות, בשלמותן או בחלקן, בגלל שיבושים בפעולת המחשב.

בתי ספר

פחות עמל

תמונת מצב קשה על רשת בתי הספר "עמל" עולה מדו"ח מעקב על הרשת שנערך בעקבות דו"ח ביקורת חמור שפורסם בספטמבר אשתקד.

הביקורת מתריעה, בדו"ח המעקב, שאם לא יינקטו מיד צעדים להפסקת פעולות גרעוניות, עלול להיגרם נזק בלתי הפיך ל"עמל", המקיפה 51,000 תלמידים ו־1,650 מורים ב־100 בתי ספר, מכללות ומרכזי הכשרה.

המבקר דורש מרשת "עמל" לפעול לאיזון תקציבי, שמשמעותו סגירת בתי ספר. הנהלת הרשת מסרה למבקר שמשרדי החינוך והעבודה אינם מכסים את מלוא העלות של ההוצאה שהיא גבוהה ב־15 אחוז לשעת ההכשרה משכר לימוד.

הסנה

ללא הערכות מקצועית

דו"ח מבקר ההסתדרות, העוסק בחברת "הסנה", דן בפעולות החברה בשנת 1986 ולא בפעולות העסקיות של 1987, שבגדרן הפסדים ניכרים. ב־1976 נכנסה חברת "הסנה" לתחום של עסקות ביטוח בינלאומיות, ללא הכנות וללא הערכות מקצועית. משום כך נגרמו לחברה הפסדים מצטברים של 52 מיליון דולאר, וצפויים לה הפסדים נוספים. החברה לא נקטה מדיניות של חלוקת סיכונים ולא היתה מודעת להיקף הסיכונים שלקחה על עצמה, יחסית להון העצמי ולהיקף הכולל של עסקיה. ועדת מבקר ההסתדרות קובעת בדו"ח, כי הדרגים האחראים לאישור עסקות אלו שגו.

בדו"ח "מצב תביעות תלויות" נמצאו מקרים, שההערכה האחרונה של תיק התביעה בהם נעשתה לפני שנה או יותר. כן נמצאו תיקים שהיו צריכים להיסגר ועוד לא נסגרו. ועוד: תשלומים בפועל בעקבות תביעות, היו לעתים גדולים מן ההערכות.

בבדיקה של מסלולי הגביה, שיקים ומזומן, שקלי דולר, נמצאו ליקויים ברישומים בהנהלת חשבונות. במערכת שירות שיקים, זיכו את חשבון הלקוח מיד עם העברת הדרישה לתשלום לבנק, ולכן קרה שבדו"ח מצב חשבון נרשמה יתרת זכות של המבוטח, אף שבפועל החזיר הבנק חיוב שנשלח לגביה. הדבר לא נרשם בגלל עיכובים באיתור השיק.

בביקורת מידגמית של פוליסות בסוף שנת 1987, בשתי מינהלות, נמצאו ליקויים שונים בטיפול המשפטי. בבדיקת ההסדרים של "הסנה" עם שלושה מוסדות גדולים, לביטוח עובדי החברות, נתגלו ליקויים שונים בביצוע הסדרים אלה. גם בדיווחים של חברות־הבת למחלקת ההשקעות במשרד הראשי נתגלו ליקויים שונים בדרך הביצוע של נוהל ההלוואות והטיפול בכתבי הערבויות הבנקאיות.

בהנהלת החשבונות נתגלתה אי־התאמה בין "הסנה" לבין הבנקים. כמו כן נתגלה פיגור ניכר בהתאמה.

במקרים רבים התברר, כי חברת "הסנה" קיבלה שירותי שמאות, משמאים שלא היו רשומים ברשימת השמאים שאישרה "ועדת השמאות" של "הסנה".

ממסקנות הדו"ח עולה, כי על החברה לשפר את תהליכי הטיפול בשיקים חוזרים ולהקפיד על תקינות הוראות הקבע, על תשלומים ועל חיוב בריבית פיגורים ובדמי אשראי.

כנות

בני זוג יחד בניהול

בני זוג משמשים בתפקידי מפתח בבית הספר החקלאי "כנות" בענייני כספים וניהול בכפיפות האחד לשני. זה אחד הליקויים החמורים בסדרי מינהל שגילה מבקר ההסתדרות במוסד זה של נעמ"ת, הנחשב מהטובים בארץ.

המבקר דורש ממרכז נעמ"ת להגביר את הפיקוח על המתרחש במוסד, גם לנוכח ממצאים אלה: לא נערך סיכום עונתי לגבי הגידולים השונים, הגנון אינו מסודר, הסכמים עם קבלנים נעשו תוך חריגה מכללי מינהל תקין, שיקים נחתמים "בלנקו" על ידי המנהל לתקופות שבהן הוא נעדר. פעולות חשבוניות נרשמות ללא מסמכים מתאימים, אין רישום מסודר של הציוד. עוד מתברר שהמבקר הפנימי של מרכז נעמ"ת כמעט שאיננו מטפל בבעיות של "כנות".

חברת העובדים / יהודה גוטהלף

אין ניגוד אינטרסים

תעמולת הליכוד מסיחה את הדעת מהתפקיד הקונסטרוקטיווי של ההסתדרות. הפתרון למצוקת חברת העובדים מצוי בהרחבת הקואופרציה

הליכוד יצא למערכה המדינית בלא תכנית ובלא הצעה לפתרון. רוב הציבור (בתוכו גם אותו ציבור מקרב אוהדי הימין) יודע, כי שלטון־קבע בשטחים המוחזקים, סטאטוס קוו שבו דוגל מוצה בליכוד ובראשו יצחק שמיר, משמעו תוספת 1.5 מיליון ערבים למיעוט הערבי הניכר בישראל. הדבר מוליך בהכרח להמשך האינתיפאדה, עד התלקחותה למלחמה מקיפה עם מדינות ערב, או לתהליך שיהפוך את המדינה היהודית, בלא מלחמה, למדינה דו־לאומית.

סקר שנערך באחרונה בארה"ב הראה, כי 18 אחוז מבוגרי בתי־הספר העל־יסודיים שם סבורים, כי ישראל היא מדינה ערבית. כל שכן "ארץ ישראל השלמה", שבמוקדם או במאוחר (בגלל מיעוט העליה, ריבוי הנשירה והירידה ובעיקר – היתרון הדמוגראפי של הערבים) תחדל להיות מדינה יהודית דמוקראטית. בגלל "סיכויי" הפתרון הזה מעתיקה תעמולת הליכוד את מרכז־הכובד שלה לענייני פנים, וכמוצאת שלל רב היא נאחזת במשבר שפקד את מפעלי ההסתדרות ואת ההתיישבות העובדת.

תעמולה זו מסיחה את דעת־הקהל מהתפקיד הציוני־הקונסטרוקטיבי שמילאה וממלאת חברת העובדים בעיר ובכפר. והרי מפעליה הם שקלטו המוני עולים, הכשירו אותם לחיי עבודה והניחו את התשתית למדינה היהודית; תפקיד זה לא תם ולא נשלם גם לאחר הקמת המדינה. תעמולת הימין מתעלמת מכך, שהמשבר הכלכלי פקד לאחרונה לא רק את מפעלי חברת העובדים, אלא גם מפעלי תעשיה של המיגזורים האחרים (הממשלתי והפרטי). מקורו של המשבר הוא המדיניות הכלכלית של שרי האוצר מטעם הליכוד, שגרמו אינפלאציה רצחנית ממש, שהעדיפו מאניפולציות פינאנסיות על־פני הייצור, שנענו לתביעות פופוליסטיות של תאבי צריכה ("תנו לחיות בארץ הזאת") במקום לעשות לקידום הצמיחה התעשייתית.

הליכוד סומך על צרות־האופקים ועל הבורות של בוחרים מעוטי־הכרה. לצערנו, התעמולה המרושעת שלו עלולה למצוא אוזנים קשובות גם בקרב פועלים, שהשיגו מקום פרנסה הודות למאבקה של תנועת הפועלים על עבודה עברית, בימים שהרוויזיוניסטים ושותפיהם מימין סייעו להתנגדות האיכרים ואחרים לעבודה העברית המאורגנת. מפליא מאוד יהיה, אם גם פועלים המועסקים במפעלי חברת העובדים יהיו טרף לדמאגוגיה של הימין. אמנם ידוע הוא, שבמלחמות היו לא פעם חיילים ששנאו את הקצינים שלהם יותר משנאו את האוייב, ואף־על־פי־כן נראה לי, שהפועל העברי בעל ההכרה יידע להבחין בין תנועת העבודה, שבזכותה הוקמו המפעלים ומקומות התעסוקה, לבין המפלגות שעסקו בתעמולת סרק ולא תרמו למעשה לטיפוחו של המפעל הציוני בעיר ובכפר.

★

יש הגורסים, שלפני הקמת המדינה מילאה ההסתדרות היטב את תפקידה הכפול – כאיגוד מקצועי וכמכוננת חברת עובדים – אך לאחר הקמתה עבר זמנו של המפעל הקונסטרוקטיבי של ההסתדרות. המדינה היא בעלת תשתית כלכלית ומגישה שירותים ציבוריים, אומרים הללו, ועל ההסתדרות רק להבטיח את זכויות העובדים באמצעות האיגוד המקצועי. לשם כך, לדעתם, אין צורך בשליטת ההסתדרות על חברת העובדים. שליטה זו מעוררת ניגודי אינטרסים, כי ההסתדרות מייצגת את העובדים ובד בבד היא בעלת המפעלים.

ראה זה פלא, מאז ומתמיד היה הימין טוען נגד תנועת העבודה הישראלית, שאינה לאומית די הצורך ושהיא מעתיקה שיטות נכריות לארץ ישראל. והרי ייחודה של ההסתדרות הוא בכך, שלא נהגה ככל הגויים. במדינות אחרות היה קיים משק של נותני העבודה והיה מעמד עובדים מנוצלים – עד שקמו הפועלים והתארגנו באיגודים מקצועיים, כדי למנוע ניצול זה. בארץ לא יכול היה העולה, הפועל העברי, לסמוך על כך שיימצא לו מקום עבודה – אלה לא היו בנמצא; גם המשק הקיים (בין רכושני ובין ממלכתי), היה סגור בפניו. משום כך הקימו הפועלים העברים, ביוזמתם, משק שיתופי בכפר ובעיר, שהיה גם מקום הכשרה ובסיס למעמד העובדים במגזור הפרטי והממלכתי.

כלום מעמד פועלים עברי, שהיה עוסק רק במלחמת מעמדות, היה עדיף מההסתדרות, ששקדה על שיפור מצבו של מעמד השכירים בכלל ועם זאת עסקה גם בהקמת מפעלים עצמיים בחקלאות ובתעשייה? מ־40 שנות קיומה של המדינה אפשר ללמוד, כי אין להסתפק ביזמה רכושנית ואף לא ביזמה ממלכתית גרידא. אדרבא, ישראל יכולה להתברך בכך שיש לה תנועת עבודה, הסתדרות עובדים, שאינה דואגת רק לרווחתם של העובדים אלא גם נותנת דעתה על הצורך בהקמת מפעלים חדשים, ובעיקר בעיירות הפיתוח.

אין ניגוד בין ייצוג העובדים במאבקם המקצועי ובין התפקיד הקונסטרוקטיבי של חברת העובדים. המפעל העצמי עשוי לשמש משענת מוסתת במאבק המקצועי ולחייב לנקיטת מדיניות מקצועית ריאליסטית (אבדי תנאי זה לא נשמר לאחרונה במפעלי חברת העובדים) במאבק על השכר, על התנאים הסוציאליים, על הפיצויים ועוד.

הליכוד, ששלל את חברת העובדים, אינו זכאי להתערב בנעשה בה, כל שכן שלא הציע שום תחליף ב"הו־נס" שלו, שסמך בענייני משק רק על המעביד הפרטי ואף מפעלים ממלכתיים להט הוא למכור לבעלי הון פרטי.

★

אולם מצבם של מפעלי חברת העובדים אינו פוטר אותנו מביקורת עצמית על הדרך, שהביאה למשבר הקשה באי־אלה מפעלים של חברת העובדים. עיקרו של המשבר נעוץ, כאמור, בנסיבות החיצוניות, במדיניות הליכוד, שהעדיף עסקות פינאנסיות על־פני תמיכה מוגברת בייצור ובייצוא. הממשלה לא זו בלבד שלא תמכה במפעלי חברת העובדים, אלא אף נמנעה בשנים האחרונות מהשקעת חלק מכספי קופות התגמולים של ציבור העובדים בצרכי הפיתוח של מפעלי "כור" ודומיהם. אלה נזקקו לכספים והסתבכו בהלוואות הכרוכות בריבית קצוצה. נעשו גם שגיאות בניהול (רכישת מפעלים בלתי־רווחיים, "אליאנס" למשל, הענקת תוספות שכר ופיצויים מעבר ליכולתם הכלכלית של המפעלים ועוד). אך היו גם תהליכים חברתיים, כנראה, שהפריעו לפועלים להזדהות עם המפעלים ולעשות לשיפור רווחיותם.

★

בשעתו קבע הסוציולוג ג'יימס בארנהאם, כי עבר זמנם של הקאפיטליזם והסוציאליזם וכי המשטר הכלכלי יתקיים להבא בסימן "מהפכת המנהלים" – עלית משקית־חברתית תנהל את העניינים בלא דמוקראטיה ובלא סוציאליזם. תפיסה זו נתבדתה גם במערב וגם במזרח.

ממשלת תאצ'ר באנגליה מבקשת לפרק את המפעלים המולאמים ולמכור, בדרך של "פריוואטיזציה", את המניות של המפעלים לכל מי שידבנו לבו. ברי, כי בסופו של דבר ירכשו שוב בעלי ההון הגדול את המניות מידי היחידים, והמפעלים המולאמים ייהפכו למפעלים רכושניים, שינוהלו בשלט־רחוק על־ידי עלית של בעלים, שרגלם אולי לא תדרוך לעולם במפעל.

המפנה שגורבאצ'וב ראה צורך לחולל במדינות הגוש הסובייטי מלמד, כי גם במפעליהם ה"סוציאליסטיים" התרחשה "מהפכת מנהלים" – ביורוקראטיה מופלגת שולטת שם, ואין לפועלים עניין אישי לשפר את פריון העבודה ולהעלות את רווחיות המפעלים.

ישראל, שבנתה את מפעלה הציוני־סוציאליסטי על יסודות דמוקראטיים, היתה עשויה להקדים את המערב והמזרח בהעמקת ההזדהות של העובדים עם המפעל שבו הם מועסקים, ובהירתמותם להגדלת רווחיותו. זה חייב מידה גדולה יותר של חינוך והסברה בקרב העובדים, וכן שיתופם באחריות, בניהול וברווחים.

★

אחת הדרכים לשיתוף מרבי של העובדים במפעל היא מגמת הקואופרציה וצמצום הריכוזיות. בספרו של יצחק גרינברג "חברת עובדים למשק עובדים" (הוצאת "פפירוס", בית ההוצאה של אוניברסיטת תל־אביב), העוסק בהתפתחות רעיון חברת העובדים בשנים 1920־1929, מציין המחבר, כי מראשית התהוותה של חברת העובדים היו שהזהירו מפני ריכוזיות בניהולה. "הריכוז משתק את עבודת האנשים, ושיתוק היזמה יהיה בעוכרינו".

חברת העובדים לא הקדישה תשומת־לב מספקת לפיתוח הקואופרציה והעדיפה מפעלים מוסדיים. "התפתחות הקואופרטיבים היתה סטיכית, ולא נסתייעה במוסדות חיצוניים. בפועל נוסד מרכז הקואופרציה לא בתחילת חברת העובדים אלא בשנת 1928. בקרב חברי המרכז גמלה ההכרה, שבארגונים המכוונים את הפעולה אין ההכרה שהפעולה הקואופרטיבית היא חלק אורגני של פעולת ההסתדרות וצריך לטפל בה. להוציא את הסקטור החקלאי, שבו התפתחה חקלאות שיתופית, קיבוצית ומושבית, הוזנחה היצירה הקואופרטיבית, המושתתת על תאים מקומיים, תוך מעורבות של החברים וניהול המבוסס על יסודות דמוקרטיים".

חברת העובדים סבלה מתחילתה מניתוק, ניכור, אדישות, ויותר מכך מהעדר תחושה של שייכות ובעלות. תופעות אלו התחזקו במשך השנים, ודומה כי הן מן הקשות והחמורות שלפניהן ניצבת חברת העובדים גם בימינו.

כשמדובר על תמורה בחברת העובדים יש לשים לב להעמקת ההזדהות (גם שיתוף על־ידי מניות המפעלים) ולפיתוח המגמה הקואופרטיבית. אבן מאסו הבונים תהיה לראש פינה. יש מפעלים רכושניים כושלים ואין סיבה שלא יימסרו – בעזרה כספית וטכנית מסויימת – לרשות העובדים עצמם. מה שקרה במפעל "אתא" אינו צריך להישנות עוד. במקום להוציא הון תועפות על פיצויים מוטב להשקיעו בהבראת המשק הכושל. אפילו בארצות רכושניות עמדו על הצורך בכך, כל שכן בישראל, הזקוקה לצמיחה, לפיתוח, ליצירת עם עובד ומתפרנס מיגיעו ולא ממשחקי בורסה.

קליטה / דני צדקוני

הרבה אחוזים, מעט אנשים

רק 200 עולים נקלטו בקיבוצים בשנים האחרונות, אף שאחוזי הקליטה גבוהים. הקיבוצים צריכים לחפש את העולים – אומר שר הקליטה

70% מהעולים שעברו את שלב קליטתם הראשון בארץ בשני מרכזי הקליטה היחידים בתנועה הקיבוצית, בגבעת־ברנר ובצרעה, נשארו בארץ. 80% מהם בקיבוצים. לכאורה הישג גדול, אבל כשמתרגמים את האחוזים לבני־אדם מתברר, כי מדובר בכ־200 איש בלבד, מתוך 15,000 העולים המגיעים לארץ בשנה. בשני המרכזים שוהות כיום עשרים משפחות. יחד עם ילדיהן הן מונות כמאה איש. זו רק מחצית מיכולת התפוסה של המרכזים.

באחת השכונות המוריקות של הקיבוץ הגדול והוותיק גבעת־ברנר, בבתים דו־קומתיים, שוכן מרכז הקליטה של הקיבוץ. הוא הוקם לפני 17 שנה ועברו בו 33 מחזורים. עמרי, מזכיר גבעת־ברנר, מספר בגאווה שאחד מבוגרי המרכז, דוד ויידמן, הוא כיום חבר מזכירות הקיבוץ. מנהלת מרכז הקליטה, הנה, אף היא עולה – מדרום־אמריקה – שנקלטה בקיבוץ. בצד הסיפוק יש לבטים – האם במצב הכלכלי הנוכחי יכול וראשי הקיבוץ לסבסד מפעל קליטה כזה, המעסיק חמישה מחבריו? לפי שעה, אומר המזכיר, השיקול הציוני גובר על כל שיקול אחר.

העולים הנמצאים במרכז רובם זוגות צעירים עם ילדים. הם שוהים במקום חמישה חודשים. שלא כבמרכזי הקליטה בערים, עוד לא קרה כאן שמישהו ישהה במקום מעבר לתקופה שנועדה ללימוד השפה העברית, להסתגלות, ולקשירת קשרים עם הקיבוץ שבו הם מעוניינים להיקלט. העולים עובדים בענפי המשק השונים משבע בבוקר עד הצהרים או מהצהרים עד ארבע אחר־הצהרים. הם מחולקים לשתי כיתות, המתחלפות ביניהן – אלה שעובדים בבוקר לומדים אחר־הצהרים וכן להיפך.

ילדיהם שטרם מלאו להם שלוש שנים נמצאים בטיפול במרכז, הגדולים יותר משתלבים במערכת הכללית של ילדי הקיבוץ. את הארוחות ואת כל השירותים האחרים הם מקבלים במסגרת הכללית של הקיבוץ. במידה מסויימת, אומר עמרי, מגשימים העולים את תורתו הנוחה של א. ד. גורדון – סוכן בורסה מניו־יורק, למשל, עבד כאן בעידור במטע. עולה אחר, מקורדובה שבארגנטינה, עובד היום במפעל הממטרות של הקיבוץ. המעבר לעבודה פיסית הוא מעין מבחן לנכונותו של העולה להיקלט בקיבוץ.

מרכז הקליטה שונה מהאולפנים הפועלים בקיבוצים. הללו מיועדים למתנדבים ולתיירים. המרכזים מיועדים לעולים המבקשים מרצונם להתנסות בחיי קיבוץ ולבדוק אם הם מתאימים לצורת חיים זו. המחזור הנוכחי במרכז הקליטה של גבעת ברנר מורכב כולו מעולים מאמריקה הלאטינית. תשע משפחות מארגנטינה ושלוש ממקסיקו, מבראזיל ומאורוגוואי. הגיל הממוצע של האנשים הוא 36 ויש בהם רופא אף־אוזן־גרון, קלינאית תקשורת, פסיכולוגית, אחות בביאוכימיה, מורה, מדריך בתיאטרון, גרפיקאי ועוד, ואף מנכ"ל ושרברב. לאחרון יהיה ודאי ביקוש רב בכל קיבוץ. בשיחה אתם הם מעלים מניעים שונים להימשכותם לקיבוץ – יש שאינם יכולים לקיים את אי־הצדק שבחברה הקפיטאליסטית ומאמינים שהחברה הקיבוצית צודקת יותר, ויש הסבורים שאת רמת החינוך שיוכלו להקנות לילדיהם בקיבוץ לא יוכלו להקנות להם בשום מקום אחר.

שר הקליטה יעקב צור, בעצמו חבר קיבוץ, סבור שאין עושים די כדי להפיץ את שמע אפשרויות הקליטה בקיבוצים. שיטת עבודתם של שליחי התנועה והעליה היא פאסיבית מדי לדעתו. הוא היה רוצה שיפעלו ביתר מרץ ותקיפות. "במקום שהיהודים יחפשו את הקיבוצים", הוא אומר, "צריכים הקיבוצים לחפש אותם ולהביא אליהם את דבר העליה ואת ייחודו של הקיבוץ בתוכה". את עיקר המאמצים הוא רואה צורך למקד בארגנטינה, שכיום היא בעלת פוטנציאל העליה הגדול ביותר. אגב, העולים מברה"מ מהסיבות ה"סוציאליסטיות" הנודעות אינם מגלים עניין באפיק הקליטה הקיבוצי. השר מציע לתנועה הקיבוצית לעשות בנדון מה שעושים ראשי העיריות של כרמיאל ומגדל העמק, המגיחים מעת לעת, לתקופות קצרות, לארצות דרום אמריקה ומגייסים שם אישית עולים לעריהם. מצבת השליחים הקבועים במקום מספיקה ואין צורך להגדילה, הוא אומר, פשוט צריך לדאוג לכך שיעודדו את הפניה לקיבוצים.

שני מרכזי הקליטה בצרעה ובגבעת ברנר ממלאים תפקיד של שדכנים בין העולים והקיבוצים. קיבוצים המעוניינים בקליטת משפחות שולחים את נציגיהם למרכזים, נפגשים עם העולים, ותוהים על קנקנם. אם יש עניין הדדי, מזמינים את העולים לסוף־שבוע לקיבוץ שמדובר בו ואחר־כך לתקופות יותר ארוכות. אם לא, מתחיל סבב־היכרות חדש.

מרכז קליטה שלישי פועל במושב השיתופי רגבה בגליל המערבי. עם העברתם מתחום האחריות של הסוכנות למשרד הקליטה, אומר השר צור שהעבודה הנעשית בהם היא עבודה ברוכה. אך, אין סיבה שהתנועה הקיבוצית תהיה מרוצה מהמצב ומציע תוכנית לקדם את הנושא

משרד הפנים / המפקח הארצי על הבחירות

הצגת תוספת לפנקס הבוחרים לכנסת לעיון הציבור

אזרח נכבד,

1. בהתאם לחוק הבחירות לכנסת השתים עשרה (הוראות שעה), התשמ"ח-1988 הוכנה תוספת לפנקס הבוחרים הכוללת כל אזרח שיום הולדתו חל בין התאריכים ט"ו באב תש"ל (18.8.1970) עד כ"א בחשון תשל"א (20.11.1970).

התוספת תוצג לעיון הציבור מיום י"ח באב תשמ"ח (1.8.88) עד כ"ד באב תשמ"ח (7.8.88) בלשכות מרשם האוכלוסין

2. אם שמך אמור להכלל בתוספת ואינו רשום או חלה טעות ברישום שמך ומענך תוכל להגיש ערר בכל אחת מהלשכות הנ"ל עד יום כ"ז באב תשמ"ח (10.8.88).

3. כל מי שהגיש ערר כאמור ולא קיבל תשובה עד יום ג' באלול תשמ"ח (16.8.88) או קיבל תשובה והוא לא מסתפק ממנה, רשאי להגיש ערעור עד יום ט' באלול תשמ"ח (22.8.88) לבית המשפט המחוזי. ערעור כזה פטור מאגרה.

לשכות מרשם האוכלוסין

ירושלים, שלומציון המלכה 1. אילת, בית סולל בונה פינת שדרות התמרים. אשקלון, מרכז נפתי (בנין העיריה). באר שבע, רח' הרמב"ם 7 פינת סרוטמפלדור. הרצליה, רח' הדר 2. חדרה, רח' הנשיא ויצמן 71. חולון, רח' לבטינסקי 11 פינת רח' ההגנה. חיפה, רח' חסן שוקרי 11. טבריה, רח' זאבי אלחדיף 27. נצרת עילית, בית הממשלה. נתניה, רח' רזיאל 34. עכו, רח' בן עמי 2 (בנין המשטרה). עפולה, רח' הרצל לוין 2. פתח תקוה, רח' ברוכוב 40. צפת, בית הממשלה. רחובות, רח' ביטון 24. רמלה, רח' הרצל 74. רמת גן, רח' ביאליק 2. תל אביב, מגדל שלום – (קומה 14), רח' הכשן 9.

הלשכות פתוחות בימי א'-ה' בשעות 08:00 עד 12:00. אל תשכח להביא את תעודת הזהות שלך.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965, כי במשרד הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל אביב ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו הופקד ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית הנקראת "תכנית מס' 1381 שנוי מס' 1 לשנת 1987 לתוכנית שכון צבורי מס' 3/01/2 ותכניות מס' 1749, 1694, 985, 85 ב' ומס' 757".

אלה השטחים הכלולים בשינוי התכנית:
חלק גושים 7321, 6338, 6337 ו־6335.
רחובות:
בית אל, הבעשט, אודי ועד, אירים, אלמגור, סודים הנוריים.
עיקרי מטרות התכנית:
לאפשר שינוי הגבלה של דירות בשטח שבין 18 מ"ר ועד 38 מ"ר בשכונת נוה־שרת בבדי לשפר את תנאי הדיור. הדירות שתורחבנה הן בנות שניים עד שלושה חדרים בבנינים טוריים־דו ארבע קומות ע"ג הקרקע, מעל קומת עמודים מלאה או חלקית וכן בבנינים בני שבע קומות ע"ג קומת עמודים – הכל כמסומן בתשריט וכמפורט בתוכנית הבינוי המצורפת – "הנוהה לפי בינוים מורחבים" המהווה חלק בלתי נפרד מהתכנית, ולשנות בהתאם לכך את תכנית ציבורי מס' 3/01/6 אשר אושרה בהתאם לחוק רישום שיכונים ציבוריים בתאריך 18.1.1978.
התכניות אשר הודעות בדבר אישורן פורסמו בילקוטי פרסומים כדלקמן:
מס' 1462 מיום 11.7.1968 לתכנית מס' 757;
מס' 2087 מיום 21.1.1976 לתכנית מס' 1749;
מס' 2097 מיום 15.5.1975 לתכנית מס' 1594;
מס' 1750 מיום 26.8.1971 לתכנית מס' 985;
מס' 2411 מיום 9.2.1978 לתכנית מס' 985 ב' על שינוייה.
כל המעונין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים הנ"ל פתוחים לקהל. כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע ע"י שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.
התנגדות לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלוויי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

מרדכי בהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון
ולבניה מחוז תל־אביב

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליו, תכנית מס' רש/565 שינוי לתכנית מיתאר 210 א':
השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: גוש 6333, חלקות: 4, 5.
רחוב: צפונה דרומה לכביש מס' 13 (צומת מורשה – צומת הכפר הירוק) ובין הרחובות שבטי ישראל, הגפן, הזית, הדר והוראו פרשת השרון.
עיקרי מטרות התכנית:
א. התוויית שבילים לשימוש חקלאי בתוך תחום האיזור החקלאי שמדרום לכביש מס' 13 (צומת מורשה – צומת הכפר הירוק).
ב. ביצוע חלוקה חדשה לפי פרק ג' סימן ז' לחוק.
ג. התויית דרכים בתחום איזור מגורים א'. אחוזי בנייה בהתאם לתוכנית מיתאר 210 א' על כל תיקוניה.
כל המעונין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.
ההתנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקה ובלוויי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

מ. בהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן (להלן – הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בבנה.
בגוש 6159 חלקה 693, 691
רח' כפר הרדופים
הרחבה אחור חלקות 691 ו־693 בגוש 6159 הלוקה לחלקות ארעיות 1, 3.
כל המעונין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתוכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. ההתנגדות צריכה להמסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

בכבוד רב
אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה רמת־גן

הועדות המקומיות לתכנון ולבניה "שרונים"
רח' סטמפר 5, נתניה
טל: 053־336573 ת.ד. 2171
הודעה
נמסרת בזה הודעה לצבור בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי הוגשה לועדתינו בקשה להרשות: שימוש חורג למסגריה באיזור מגורים גוש 7939 מגרש 27, רח' הבנים – עין יעקב, אבן יהודה.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו המנומקת בכתב, לועדה המקומית, לפי הכתובת הנקובה לעיל תוך 14 ימים מפרסום הודעה זו.
צבי וולת
יו"ר הועדה

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת ושלמה.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון לפני הועדה הנ"ל.

י. בסמי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לשמוש חורג מהנות "סקו"ט" לאולם למשחקי ביליארד וקפיטריה (מועדון חברים פרטי סגור) בקומת הקרקע, המרתף ובקומת היציע ברחוב בן יהודה מס' 177/179
גוש 6960 חלקה 55
תיק בנין 177–0025
בקשה מס' 88/0253

הלוח הכללי

וילות ובתים · **דירות למכירה** · **עסקים** · **אולמות** · **הצעות עבודה** · **מכוניות** · **רוצים לקנות** · **רהיטים** · **מקררים** · **מכונות כתיבה** · **הלוואות** · **ריפוי והרזיה** · **הכרויות** · **פוליש וניקיון** · **נרשמו לנישואין** · **שרותים** · **ירושלים**

בראשל"צ בנין־נחום קוטג' מפואר רב מפלסי 7 חדרים לפני ריצוף אפשרות בניה נפרדת לקלינקה/משרד, 02-538408, (28520) 03-996724

• MEMBERS CLUB • היוזמה המוצלחת ביותר ...
• "MEMORIES CLYB" ...
• "CLASS-X" ...
• "CHEN GIRLS" ...

[illegible]

התרופה „קופ־1" נגד טרשת נפוצה לקראת סיום הניסוי הקליני האחרון

בעוד כחודש עומד להסתיים בבית־הספר לרפואה ע"ש אלברט איינשטיין בניו־יורק ניסוי נוסף בתרופה נגד טרשת נפוצה, „קופ־1" שמה, שפותחה במכון ויצמן. ואם יתברר לאחר בדיקה שתוצאותיו חיוביות, ייעשו צעדים להוציא תרופה זו מגדר המעבדות והניסויים הקליניים ולייצרה לשימוש שגרתי לכל הנזקקים לה. דברים אלה נאמרים בכל הזהירות המתחייבת מאורכה של דרך ההתפתחות המוליכה מניסויים קליניים מצומצמים בתרופה ועד לשימוש סטנדרטי באותה תרופה, כולל האפשרות שהניסויים לא יעלו יפה.

קצת היסטוריה: „קופ־1" פותח על־ידי צוות חוקרים בראשותם של פרופ' מיכאל סלע, פרופ' רות ארנון וד"ר דבורה טייטלבוים מן המחלקה לאימונולוגיה כימית של המכון. לניסוי הנערך עתה ב־100 מתנדבים, הלוקים בטרשת נפוצה בצורתה הפרוגרסיבית קדמו ניסויים אחרים, מצומצמים יותר בבני־אדם, ולאלה קדמו, כמקובל, ניסויים בבעלי־חיים. הניסוי הראשון בבני־אדם נערך בישראל, על־ידי הנוירולוג פרופ' עודד אברמסקי ממחלקת העצבים במרכז הרפואי „הדסה" עין־כרם, בארבעה מתנדבים במצב מתקדם מאוד של המחלה. מעקב לאורך חצי שנה לימד, לפחות, שהחומר לא הזיק להם: בכל התקופה הזאת לא נתגלתה שום החמרה במצב החולים שאפשר היה לייחסה ל„קופ־1".

בהסתמך על תוצאות אלה בירושלים נערך ניסוי נוסף, הפעם על־ידי הנוירולוג פרופ' מורי בורסטיין מבית־הספר לרפואה ע"ש אלברט איינשטיין בניו־יורק, העורך גם את הניסוי הנוכחי. השתתפו בו 16 חולי טרשת נפוצה, מהם 12 שלקו במחלה בצורתה הכרונית ו־4 שסבלו מהתקפי שיתוק חוזרים ונשנים, עם תקופות של מצב בריאותי תקין יחסית ביניהם. התוצאות היו מבטיחות, אבל היה זה נסיון „פתוח": החולים ידעו, שהמדובר בתכשיר חדש, וייתכן שההטבה במצבם היתה תוצאה של תגובה חיובית על רקע נפשי ורגשי.

לכן ערך פרופ' בורסטיין ניסוי נוסף לפי „כל הכללים", כולל שיטת „סומא כפול", כלומר: הוא הרכיב שתי קבוצות של 25 מתנדבים כ"א, בני 25 עד 35, שלקו בטרשת נפוצה בצורת התקפים. החולים בקבוצה האחת קיבלו את התכשיר, החולים בקבוצה השניה – תרופת דמה, „אינבו" (פלצבו): לא החולים עצמם ולא הרופאים המטפלים בהם לא ידעו איזה מן החולים קיבל מה, והדבר נתברר רק בגמר הניסוי. כל החולים התנסו בשנתיים שקדמו לניסוי בשלושה עד ארבעה התקפים ברורים של המחלה. בכל חולה נוסתה התרופה במשך שנתיים, אבל מכיוון שלא כל המתנדבים גויסו בבת־אחת, התפרס הניסוי כולו על ארבע שנים.

סיכום הניסוי נעשה לפני כשנה. תוצאותיו כבר התפרסמו בעבר, אבל נחזור עליהן לשם תזכורת. על־פי ההיסטוריה הרפואית של 25 המתנדבים שקיבלו את התרופה היה יסוד לצפות, שבהיעדר השפעה של „קופ־1" יסבלו בתקופת הניסוי, יחד, מ־75 עד 100 התקפים. לאמיתו של דבר – ככל הנראה בזכות התרופה – נרשמו רק 16 התקפים, ואילו באנשי קבוצת הבקרה, שקיבלו תרופת דמה, נרשמו 61 התקפים, או 2.4 התקפים בממוצע לחולה. כן נמצא ש־14 מ־25 המתנדבים מקבלי התרופה, כלומר 56%, לא סבלו בתקופת הניסוי משום התקף – פי שניים ויותר מאשר בקרב המתנדבים שקיבלו תרופת דמה. ועוד: רק אחד מבין המתנדבים מקבלי התרופה, אבל יותר ממחצית המתנדבים שקיבלו תרופת דמה, חווה שלושה התקפים. וגם זאת: התברר שהתכשיר מיטיב במיוחד עם החולים שנמצאו בשלב מוקדם של המחלה.

כאמור, עתה מצפים לסיכום תוצאות הניסוי המתנהל עתה בב־100 חולים כדי להחליט על הצעדים הבאים. אם התוצאות יהיו חיוביות, ייגשו לשלב הייצור, ונמסר כי קונצרן „טבע" כבר נערך לקראת האפשרות הזאת. אבל, למרבה הצער, עדיין מוקדם לחתום על הכותרת המתבוססת מעל למאמר, שהתפרסם עתה בחוברת מטעם „מכון ויצמן", וזה לשונה „קופ־1" – התשובה הישראלית לטרשת הנפוצה".

מימין לשמאל: פרופ' מיכאל סלע, פרופ' רות ארנון ופרופ' מורי בורסטיין

מבדקי איידס לארצות המתפתחות

המבדקים לגילוי נוגדנים לאיידס אינם נקיים מדופי. אחוז מסוים, לא גבוה אמנם, מניב תוצאות של חיובי־שגוי או של שלילי־שגוי (במקרה הראשון נראה כאילו יש נוגדנים, למרות שאינם מצויים בפועל, ובמקרה השני אין מגלים את הנוגדנים למרות קיומם במציאות). לכן נוהגים, לפחות כאשר בודקים תרומות דם, לערוך ליתר בטחון שני מבדקים, ולפעמים גם מבדק שלישי, אחרי ששמים את מנת הדם החשודה באינקובטור ומאפשרים לנוגדנים לעבור תקופת דגירה במשך כמה ימים. אחרי כל אלה יש עדיין מקום לטעויות.

אם כך במדינות המפותחות – קל וחומר במדינות המתפתחות. הציוד הדרוש לבדיקה יקר, להפעלת האינקובטורים דרוש חשמל, ועל כך נוסף קושי ייחודי: תפוצת המחלות הזיהומיות, שמעוררות את מערכת החיסון לייצר נוגדנים מיוחדים למחלות אלה. נוגדנים אלה עלולים לפעול פעולת גומלין עם נוגדני האיידס ולעוות את התוצאות. נוסף על כך יש באפריקה מחסור חמור בצוות מיומן.

אולם לאחרונה פותחו מבדקים, שאינם מצריכים חשמל והניתנים לביצוע גם בידי עובדים בעלי מיומנות נמוכה. אחד המבדקים האלה, שפותח על־ידי החברה האמריקאית „רד פונט", נמשך דקות ספורות בלבד. במבדק זה, הקרוי „היוקלק" („בדיקת הי"ר", שהוא ר"ת של נגיף האיידס), מולפים טיפת דם על קרומית (ממברנה) נקבובית, הצמודה למעטפת הפנימית של קערית פלסטית. קרומית זו לוכדת רק נוגדנים למעטפת נגיף האיידס. כעבור דקות אחדות שוטפים את הדם מן הקרומית, אבל הנוגדנים נשארים צמודים אליה. בשלב הבא מטפטפים על הקרומית חומר כימי מסוים, המכיל פיגמנט של זהב. פיגמנט זה משנה את צבעו לאדום בהשפעת הנוגדנים לאיידס. הבדיקה כולה אינה נמשכת אלא חמש דקות, וכאשר השוו את תוצאותיה עם שיטות מתוחכמות יותר הנהוגות במערב, נמצא שהיא מהימנה לא פחות מהן. היא נוסתה בבית־חולים לילודות בקיגאלי, בירת רואנדה, והתוצאות היו משביעות רצון בהחלט.

שיטה אחרת מסוג זה, שפותחה על־ידי חברת „אבוט" האמריקאית, מבוססת על הצמתת תאי דם אדומים. בשיטה זו מצמידים חלבונים של נגיף האיידס לקרומיות של תאי דם אדומים. כאשר מוסיפים לכך דם נגוע בנגיפים, נצמתות קרומיות התאים לנוגדנים שבדגימת הדם. נוצרים גושים גדולים של קרומיות מוצמתות יחד, שאפשר לגלותן בעין בלתי־מזוינת, ללא צורך במיקרוסקופ. גרט לאודרים מן המכון למחלות טרופיות באנטוורפן שבבלגיה בחנה שיטה זו בדגימות דם שנלקחו מ־2,000 אנשים באפריקה התיכונה. היא מצאה, כי השיטה יעילה ומדויקת לא פחות מן השיטה המערבית, המכונה „אליסה", בתנאי שדגימת הדם לא הוקפאה והופשרה פעמים חוזרות, כפי שקורה לא פעם בבתי־החולים באפריקה. מכל מקום היא מציעה, כי במקרה של תוצאות חיוביות תיערך בדיקה נוספת של דגימת הדם במעבדה מרכזית, שם נוהגים מבדקים מתוחכמים יותר.

הצורך במבדקי דם מהימנים שאפשר לבצעם תוך דקות ספורות נובע גם מכך, שבמספר מדינות באפריקה חולפים בממוצע רק 30 דקות בין מתן מנת הדם על־ידי תורם ובין עירויה לגופו של החולה. דא עקא שאפילו מבדקים אלה, שמחירם נע בין דולר אחד לשלושה דולרים בלבד, יקרים מדי בשביל רוב המדינות המתפתחות.

חלקיקי אבק מספרים על מערכת השמש

כוכבי שביט המצויים במערכת השמש נוצרו, לפי ההשערה, בעת ובעונה אחת עם המערכת הזאת כולה, על שמשה, שמונת כוכבי־הלכת שלה, האסטרואידים וכו', כלומר לפני כארבעה וחצי מיליארד שנה. היות שהשביטים היו מרוחקים מאוד מן השמש, שרר בהם קור עז, שכמעט לא אפשר שיתרחשו בהם שינויים כימיים מאז. במלים אחרות: כאשר אתה בודק היום את הרכבו של כוכב שביט, אתה לומד על ההרכב הכימי של האבק הבין־כוכבי שמתוכו התהוו ממנו כל כוכבי־הלכת של מערכת השמש, כולל כדור־הארץ שלנו.

בדיקה כזאת נערכה בכוכב השביט המפורסם ביותר, זה הקרוי על שמו של האלי, כאשר לפני כשנתיים התקרב מאוד לכדור־הארץ. שלוש חלליות – שתיים סובייטיות מדגם „וגה" ו„ג'וטו" המערב־אירופית – כוונו אז לתוך השביט. הן נשאו מכשירים מיוחדים, פרי תכנונו של המדען הגרמני יוכן קיסל, לקליטת חלקיקי אבק מן השביט. החלקיקים פגעו בלוח מתכת, אחר – וספקטוגראף מסות הפריד באורח אוטומאטי בין יסודותיהם הכימיים השונים.

הבדיקות הטובות ביותר נתקבלו מ־79 חלקיקי האבק שפגעו במכשיר שעל סיפונה של „וגה־1". לאחרונה פרסמו קיסל ועוד שני מדענים את תוצאות הבדיקה הזאת.

בחלקיקי האבק האלה נמצאו 17 יסודות כימיים שונים, בהם ארבעת הגזים ה„בסיסיים" מימן, פחמן, חמצן וחנקן, ובראשי־התיבות באנגלית הכוללים את הסמלים הכימיים של ארבעתם – CHON. נמצא שחלקיקי השביט כוללים בממוצע כמות גדולה בהרבה של גזים אלה מאשר המטאוריטים שפגעו בתקופות שונות בכדור־הארץ, אבל היחסים הכמותיים בינם לבין עצמם היו שונים מאוד מחלקיק לחלקיק. למשל, היו שני חלקיקים שהכילו יותר מ־90% מימן; עשרה חלקיקים הכילו כ־65% פחמן; ועוד 15 חלקיקים היו מורכבים בעיקרם מחמצן. זאת ועוד: 21 מ־79 החלקיקים הכילו רק מעט יסודות CHON. חלקיקים אלה היו משני סוגים בעיקר: סוג אחד הכיל הרבה ברזל, ואילו הסוג השני – הרבה צורן ומגנזיום. אך בחישוב ממוצע של תכולת כל החלקיקים מופיעים 13 היסודות האחרים, פרט ל־CHON, בהרכב דומה מאוד לזה שנמצא בכונדריטים הפחמניים, שהם המטאוראיטים הקדומים ביותר הידועים לנו.

ההבדלים הרבים בין החלקיקים השונים אינם מלמדים על התהוותם בתנאים שונים וממקורות שונים. דייוויד יוגס מאוניברסיטת שפילד בבריטניה ממחיש את הדבר במשל: כאשר אתה נוטל דגימות קטנטנות מעוגת פירות המכילה צימוקים, אגוזים וכדומה, יש סיכוי כי בדגימות אחדות יימצאו רק צימוקים, בדגימות אחרות רק אגוזים, ובעוד דגימות אחרות – לא אלה ולא אלה. לעומת זאת, כאשר נוטלים מן העוגה דגימות גדולות כדי כפית שלמות, יש סיכוי סביר שהן יהיו דומות מאוד זו לזו בהרכבן.

מה שלא נמצא בחלקיקי השביט הם חיידקים ונגיפים בהקפאה עמוקה. למען האמת, רוב האסטרונומים כלל לא הופתעו מכך, אבל יש שני חוקרים ידועים מאוד, פרד הויל וצ'נדרה ויקרמסינג, הטוענים זה שנים בעקשנות, בניגוד לדעת רוב עמיתיהם, כי מקור החיים על־פני כדור־הארץ מצוי באבק בין־כוכבי שנחת עלינו מן החלל. הממצאים החדשים מהווים מסמר נוסף בארון המתים של תיאוריה יוצאת־דופן זו.

חומר חדש לשיכוך כאב

שניים הם הסוגים העיקריים של משככי הכאב הנהוגים היום ברפואה: הסליצילאטים וכהם אספירין, והאופיאטים, כגון מורפין (מורפיום). לכל סוג חסרונות משלו. הסליצילאטים אינם יעילים ביותר נגד כאבים עזים ובנוסף על כך הם גם עלולים לגרות את מערכת העיכול (ולכן אין נותנים, למשל, אספירין לחולי כיב קיבה או תריסריון). האופיאטים מתאפיינים בהרבה תופעות לוואי בלתי־רצויות ומלבד זאת יש בהם, כמובן, סכנה של התמכרות.

באחרונה נעשים ניסויים בסוג חדש של משכך כאב – פפטידים סינתטיים, המבוססים על הפפטיד הטבעי ברדיקינין. הברדיקינין נתגלה לראשונה בשנות ה־40, על־פי הכיווץ שהוא גורם בשרירים חלקים – השרירים הפועלים בצורה לא־רצונית (בניגוד לשרירים העקודים, שהם רצוניים) והמופעלים על־ידי מערכת העצבים העצמאית, למשל השרירים בדופנות צינור העיכול, קנה הנשימה, הסימפונות בריאות, צינורות השתן, אברי המין, כלי הדם וכלי הלימפה, כלומר בכל האברים המעורבים בפעולות חיוניות לקיום: העיכול, הנשימה, אספקת הדם, הפרשת השתן וההתרבות. החשד בדבר קיום קשר בין הברדיקינין ובין הכאב נתעורר משנמצא, כי פפטיד זה מצוי בכמויות מוגדלות ברקמות שנפגעו, וכן משום שהוא גורם כאב – וגם דלקות – כאשר מזריקים אותו לגוף. לאחרונה נתגלה כי הוא גם נושא חלק נכבד באפשרויות להופעת הסימפטומים של הצטננות.

הברדיקינין בנוי משרשרת של תשע חומצות אמיניות. ג'ון סטיוארט מבית־הספר לרפואה של אוניברסיטת קולורדו גילה לפני ארבע שנים, כי כאשר מחליפים את החומצה האמינית השביעית בשרשרת זו בחומצה אחרת, מתבטלת השפעתו של הברדיקינין, כולל תכונתו לגרום כאב. סטיוארט שיער, כי ברדיקינין „משופץ" כזה נקשר אל הקולטנים (רצפטורים) של הברדיקינין הטבעי שבתאי העצב, אך אינו מעורר גירוי עצבי, ומאידך הוא חוסם את הקולטנים בפני הברדיקינין הטבעי. עם זאת עדיין לא היה ברור, עד כמה הברדיקינין הטבעי ממלא תפקיד מפתח בגרימת כאב.

תשובה על שאלה זו מצאו עתה לרי סטרנקה מן החברה הפרמצבטית „נובה", סלומון סניידר מבית־הספר לרפואה של אוניברסיטת ג'ונס הופקינס ואחרים. הם גילו כי חולדות, שהוזרקו להן ברדיקינין „משופץ", היו פחות רגישות לגירויים עצביים מאשר [illegible] אותן רב יותר כדי [illegible] עליהן לחץ הולך וגובר. הן גם היו רגישות פחות לזריקות של גבישי מלח של חומצת השתן, הגורמים דלקת מפרקים. כן גילו החוקרים, שקולטנים לברדיקינין מצויים בעיקר על עצבים המעבירים גירויים של כאב.

על סמך שני הממצאים האלה אומר סניידר, כי זוהי העדות הראשונה לכך שהברדיקינין (הטבעי, כמובן) מעורב בדרך־כלל בגירוי הראשון היוצר כאב. ואומר סלווטורה אנה, סגן נשיא בכיר למו"פ בחברת „נובה", כי הימצאותם המרוכזת של קולטנים בחומר זה במערכת העצבים המרכזית מעידה, כי הברדיקינין פועל גם כנוירוטרנסמיטר, כלומר כחומר המעביר גירויים עצביים.

חברת „נובה" מקווה לפתוח עוד השנה בניסויים קליניים כדי לבדוק את השימוש האפשרי בחוסמי ברדיקינין לשיכוך מקומי של כאבים בכוויות, שבהן מופרשות כמויות גדולות של ברדיקינין. בינתיים כבר עורכת החברה ניסויים קליניים בחוסמי ברדיקינין למטרה אחרת לגמרי, שהקשר בינה ובין הכאבים אינו ברור כל צורכו: ריכוך הסימפטומים של ההצטננות – אותה מחלה נפוצה מאוד, אך בלתי־מזיקה ובלתי־מסוכנת, שעדיין לא נמצא לה מרפא.

מונוגמיה? לא אצל הציפורים

„אקונומיסט", מיוחד ל„דבר"

כ־90% ממיני העופות הצליחו בדרך כלשהי לטעת בלב האורניתולוגים את האמונה, כי במהלך כל חייהם הם שומרים אמונים לבני זוגם. גם משקיפי הטבע עשויים להגיע למסקנה [illegible] לגדל יחד את צאצאיהם.

לא עוד: מדענים החלו לקרוע את מסיכת המכובדות המזויפת. מתברר כי רוב הזוגות של עופות מונוגמיים כביכול נוהגים דרך קבע לחפש את מזלם גם מחוץ למסגרת המשפחה המצומצמת, ולאו דווקא מתוך להיטות אחר הרפתקת אהבים או משום שבן הזוג „אינו מבין ללבם". ד"ר טימותי בירקהד מאוניברסיטת שפילד באנגליה הראה, כי אלה הם מפגשים הדי תוצאות, דהיינו צאצאים, וכי זו היא מטרתם של אותם מפגשים אלה, ולא אהבהבים לשמם. הוא ערך את מחקריו בפרושים, ועל־פי השוואת צבעי נוצותיהם עם אלה של האבות המשוערים מצא, כי אחד מכל 14 פרושים הוא תולדה של נאופים.

החוקר סבור, כי הברירה הטבעית מעניקה יתרון לאותם זכרים ה„בוגדים" בבנות זוגם. זכרים אלה יש להם סיכויים להעמיד יותר צאצאים מאשר זכרים השומרים אמונים לבנות זוגם הקבועות, והדעת נותנת שגם צאצאיהם ינהגו באותו אופן עצמו. במוסר של דבר אין לה לנקבה הנבגדת על מה להתלונן, שכן גם היא יוצאת נשכרת מכך: ניתנת לה ההזדמנות להזדווג עם זכרים אחרים, העולים על בן זוגה בחוזקם, ולהוריש לצאצאיה גנים משופרים יותר.

אך עם כל היתרון הזה בהפצת הגנים מחוץ לתחום המשפחה, חייבים העופות להביא

זוג של פרושים בקן: כאן הזכרים הם הנואפים

בחשבון גם את היתרון הטמון בקיום יחסים של קבע עם בן/בת הזוג, שהרי שני הורים יכולים להאכיל מספר כפול של צאצאים מאשר הורה יחיד. זכר שלעולם אינו מסייע לבת זוגו במלאכה חיונית זו – סופו שיהיו לו פחות צאצאים. הדרך הבטוחה ביותר לזכר, המבקש להוריש את הגנים שלו, היא ליהנות משני העולמות: „להחזיק" בת זוג קבועה – ובה בעת להזדווג עם מספר מרבי של נקבות אחרות ולהניח להן ולבני זוגן הקבועים לגדל את הצאצאים שלו.

זכרים כאלה גם ישתדלו, כמובן, להגדיל ככל האפשר את הסיכויים, שהזדווגויות אלה [illegible] להעמדת צאצאים. ד"ר בירקהד מצא, כי [illegible] המקרים היה אביהם של הגוזלים אותו זכר שהזדווג לאחרונה עם הנקבה, לפני שהטילה את הביצים. הוא ראה פעמים רבות, כיצד פרוש זכר צופה מן הצד בזוג מזדווג, ממתין לרגע המתאים – ואז הוא בא, מסלק את הזכר השני ומזדווג עם הנקבה. אם הצליח הפרוש לדייק בעיתוי, תימצא הנקבה ב„מצב רוח של הזדווגות" – כלומר, היא לא תוכל לדחות את חיזוריו.

בעוד נקבות הפרושים אין להן כמעט ברירה אלא להיענות לנואפים אלה, הרי במינים אחרים של ציפורים דווקא הנקבות הן הנואפות. ד"ר אנדרס מולר מאוניברסיטת אופסלה בשוודיה צפה בתופעה כזאת אצל מין אחד של סנוניות, שנחשבו עד כה למונוגמיות. הללו נמשכו בעיקר אל זכרים בעלי זנבות ארוכים. כאשר קיצץ את הזנב אצל חלק מן הזכרים, חדלו הללו למשוך את הנקבות; לעומת זאת, אשר הדביק נוצות נוספות לזנבותיהם של זכרים אחרים, עלה חינם בעיני הנקבות.

קל להבין, מה היתרון הנובע מהופעה נאה ומושכת לגבי מיני עופות פוליגמיים – אבל אפשר להקשות, איזו תועלת תצמח מכך לזכרים של מין מונוגמי ביסודו, שהרי במין זה גם זכרים „מזונבים" לא יתקשו להשיג להם בנות זוג.

ד"ר מולר סבור, כי מצא הסבר חלקי לפחות לגודלם הרב של זנבות הסנוניות האלה: הוא גורם לנקבות לטעות בבחירת בן הזוג.

באותם מיני עופות, שנהוגה בהם הזדווגות גם שלא עם בני/בנות הזוג הקבועים/ות, [illegible] לכן פיתחו רובם תכסיסים מתכסיסים שונים כדי להגביר את סיכוייהם להפרות את הביצים של זוגתם. אחד התכסיסים האלה הוא להזדווג לעיתים קרובות ככל האפשר. יש מיני ציפורים המזדווגים מאות פעמים על כל תטולה של ביצים (אצל הנץ הגדול, הנפוץ באזורים הממוזגים הצפוניים של אירופה ואסיה, מגיע מספר ההזדווגויות ל־400 עד 600 הזדווגויות לכל תטולה). טקטיקה אחרת היא להישאר צמוד לנקבה: הזכר מרחף כל הזמן ליד בת זוגו בתקופת הפוריות שלה ואינו מניח לזכרים אחרים להתקרב, אם כי ייתכן שלאחר־מכן ייצא לצוד נקבות אחרות.

יש עוד ציפורים נואפות, מלבד הפרושים והסנוניות. המדענים איתרו לאחרונה תופעות של ניאוף אצל שורה שלמה של מיני עופות, בהיעזרם ב„טביעת האצבעות" של הדנ"א להשוואת הגנים אצל האבות וצאצאיהם. הזואולוג ד"ר פול הרווי מאוניברסיטת אוקספורד מרחיק לכת וטוען, כי שום מין של עופות אינו מונוגמי לחלוטין. הנה נמצא, כי „בגידות" מתרחשות אפילו אצל הירגזי הבבדי, שעד כה נחשב לנאמן שבנאמנים: 5% עד 10% מגוזלי הירגזי הם פרי אהבה אסורה.

הגששים של ד"ר כהן

עדיין יש בארץ חקלאים המשקים את גידוליהם במועדים ובכמויות קבועים מראש, אם לפי שגרות ליבם ואם לפי ההנחיות מטעם הגופים המקצועיים למיניהם, בלי להתחשב כלל בחליפות מזג־האוויר – כגון ימים אחדים רצופים של חמסין כבד. אחרים „מתקדמים" יותר, משקים „לפי הרגש": מתבוננים בעלים של הגידולים ובודקים את צבעם, את מידת התקפלותם ועוד, שהם סימנים לצמאון או לרוויה.

היום אנחנו כבר משוכללים יותר. יש חקלאים התוחבים לקרקע טנסיומטרים: מכשירים אלה משלחים זרם חשמלי, ומהירות זרימתו היא פונקציה של מידת הלחות בקרקע.

אבל, טוען ד"ר יחזקאל כהן מן המחלקה למטאורולוגיה חקלאית במנהל המחקר החקלאי (מכון וולקני), הלחות שבקרקע היא אמנם קריטריון מהימן למדי לתצרוכת המים של הצמח, אבל זוהי מדידה עקיפה. המדידה הנכונה והמדויקת ביותר היא למדוד את תצרוכת המים בתוך הצמח עצמו. הבעיה היא, שמדידה כזאת קשה הרבה יותר.

זה שנים אחדות עורך ד"ר כהן, יחד עם פרופ' מרסל פוקס, מנהל המחלקה למטאורולוגיה חקלאית, ניסויים בשיטת מדידה זו. את ניסוייהם הראשונים ערכו בעצי הדר, בשיטה שהגו אותה כבר לפני 60 שנה בגרמניה: תוחבים לתוך הגזע, זה מעל זה ובמרחק של כ־1.5 ס"מ, שני גששים. הגשש התחתון מחובר למקור של חום ומחדירים דרכו מפעם לפעם פולס של חום למשך רבע שניה. הזמן הדרוש לפולס זה להגיע אל הגשש העליון הוא אינדיקטור לכמות המים בגזע העץ. את מהימנות הבדיקה הזאת בדק החוקר בניסויים מקבילים שעשה בדרום־אפריקה במכשיר הקרוי ליזומטר, שלתוכו מכניסים עץ שלם על כל קרביו ושוקלים אותו, עד לדיוק של 100 גרם. הפרשי המשקל הם עדות לכמות המים בעץ. השוואה זו לימדה את ד"ר כהן, ששיטתו מדויקת מאוד.

אולם תצרוכת המים של עץ בודד אינם משקפים בהכרח את התצרוכת של מטע שלם. תיאורטית, הדרך הטובה ביותר היא למדוד את תצרוכת המים של כל העצים בפרדס, אבל זו, כמובן, איננה שיטה שאפשר להמליץ עליה לפרדסנים, בגלל היוקר והעבודה הכרוכים בדבר וכן משום שממילא אין להעלות על הדעת, שכל עץ במטע מסוים יושקה בנפרד בהתאם לצרכיו האינדיבידואליים. הפתרון הוא למדוד מדגם מייצג של עצים, שיהיה אינדיקטור לצריכת המים של כל הפרדס, וכן צריך – שוב מטעמי חסכון ואילוצים מעשיים – שמדגם זה יהיה קטן ככל האפשר.

ניסוי מקיף ראשון מסוג זה עורך ד"ר כהן בפרדס אשכוליות ליד צריפין. לצורך זה בנה צוות החוקר שתי מערכות, שכל אחת מהן מסוגלת למדוד את זרימת המים בגזעיהם של שמונה עצים הממוקמים ברדיוס של 30 מ' מן המכשיר המרכזי, על שטח של שלושה דונם לכל מערכת, שהיא אגב ניידת וניתנת להעברה. במערכות אלה מודדים את שיעור הזרימה של המים בעצים אלה מדי שעה, 24 שעות ביממה (למען הדיוק: בלילה קיימת זרימת מים רק בגזעיהם של עצים שהצמאו, כיוון שעץ שאינו צמא כמעט שאינו מאבד לחות בשעות שאין בהן זריחת שמש). באופן זה מחשב החוקר את צריכת המים היומית והשבועית של כל עץ.

המדגם נבחר, באין דרך טובה יותר, לפי מראה עיניים: גודל הנוף, קוטר הגזע, מספר הענפים, וכדומה. ד"ר כהן הכניס למדגם שלו עצים „טובים" ו„רעים", שתצרוכת המים היומית שלהם נעה בין 45 עד 70 ליטר ליום. לפי המדגם שנמדד ינסו החוקרים לבחון את התוצאות, כאשר יתחילו להשקות חצי מן הפרדס הזה – או מפרדס כלשהו אחר – לפי הנתונים המתקבלים במדידות באמצעות המערכת שלו, במחזורי השקיה דו־שבועיים, בעוד את החצי השני ישקו לפי הכמויות המקובלות. מטרת הניסוי המתוכנן הזה היא גם לקבוע הנחיות כלליות, שיהיו מתאימות לכל פרדסן, בבחירת המדגם המייצג, למשל לפי גובה העץ, שטח הנוף וכדומה.

בינתיים כבר נעשה ניסוי דומה בפרדס אחד במושב בני דרור, מצפון לרעננה. בעל הפרדס נהג בחודשי הקיץ לתת לכל עץ 100 ליטר ליום. הוא הודה, כי ייתכן שזו כמות מופרזת, אבל הוא רוצה „ללכת על בטוח" ולא לסכן את עציו במחסור במים, העלול להתבטא בתנובה נמוכה יותר של פרי – רעיון הגיוני לכאורה, אלמלא המים בארץ היו יקרים כל־כך ומועטים כל־כך. צוות החוקרים הראה כי אפשר לצמצם את הכמות ל־60 ליטר ליום מבלי לגרום נזק.

במקביל בודק ד"ר כהן את צורכי המים של עצי הדר באזורי הארץ השונים בהתאם לנתוני האקלים השונים: הטמפרטורה, הקרינה, הלחות היחסית, מהירות הרוח (שהיא גורם חשוב במידת ההתאדות של המים מן העלים) ועוד.

אין צורך לציין כי החקלאי המצוי אינו בנוי למדידה קבועה של תצרוכת המים בעצי המטע שלו, אפילו לא כאשר מדידה זו תהיה מדגמית לפרדס שלם, שלא לדבר על ההוצאה הכספית הכרוכה בכך. אבל ד"ר כהן מסביר, כי אין צורך לערוך מדידות כאלה מדי שנה. די במדידה במשך עונת גידול אחת, והלקח שיילמד בעונה כזו כוחו יהיה יפה גם בעתיד.

עם כל חשיבותם של פרדסים ומטעי עצים אחרים, חשובים לא פחות, מבחינת המשק הלאומי, הם שדות הכותנה. כמובן, יש כאן בעיה „קטנה": הכותנה היא שיח, ולא עץ, ואין לה גזע. אבל עוזריו של ד"ר כהן במנהל המחקר החקלאי הצליחו לפתח גשש חום מיניאטורי, בעל גוש בקוטר של שבריר מ"מ, שאפשר להחדיר אותו לתוך גבעולי הכותנה. הוא משתמש עתה במכשיר זה בשדות הכותנה של קיבוץ נען. מכשיר זה עצמו נוסה גם בחו"ל, בשדות סויה במדינת אילינוי בארה"ב.

היעד הסופי הוא, כמובן, לחסוך מים – לחקלאי הבודד וגם לארץ כולה. כיוון שכמות המים הזמינה לחקלאות מוגבלת וקבועה פחות או יותר, פירוש הדבר: אפשרות לנצל אותה כמות להשקית שטח חקלאי גדול יותר.

חיישנים המוחדרים לגזע העץ מודדים את משטר המים בעזרת פולסים של חום

המכשיר המרכזי הרושם את מדידות החום ממספר עצים

صكنا من الاصل

هكذا من الأصل

כוכבים ולילות

קונצרט

"אמא אווזה" יפהפיה

לסיום העונה הגישה הפילהרמונית הישראלית קונצרט למנויים שבמרכזו השמעה, בביצוע מעודן ויפהפה, הסוויטה לילדים "אמא אווזה" מאת ראוול. בהשראת זובין מהטה ניגנה הפעם התזמורת במלוא הכושר. האזנתי מוקסם. נוצרה אווירה מכושפת אפופת מיסתורין ואגדה, בסיוע תרומות סולניות בולטות של הנגנים מריל גרינברג (קרן אנגלית), אורי שהם (חליל), יהודית ליבר (נבל), לזר שוסטר (כינור) ואחרים.

הקהל הקשיב בדריכות גם ליצירתו של המלחין הישראלי מרק קופיטמן "לקול הזכרונות" שבוצעה בזמנו, בגירסה הראשונה, על ידי התזמורת הסימפונית ירושלים, גם בתל־אביב ב־1982. קופיטמן יצר תמונה עשירה, מאד אישית, מורכבת בתוכן ובצורה, המצוגת בעוצמה ניגודים וגוונים לאווירות משכנעת. הפיוט התימני המסורתי, המשמש כמקור להשראה וכאחד מהזכרונות, הושר בטבעיות וחיגנית מפי הזמרת העממית גילה בשארי. הביצוע הוכן כראוי על ידי מהטה והתזמורת. למרות שחלקה של בשארי היה צנוע יחסית מן הראוי היה להביא בתכנייה כמה פרטים אודותיה.

יצחק פרלמן מפנק את הקהל הישראלי, בעשר השנים האחרונות, בהופעתו בקונצרטים בפילהרמונית לסיום העונה. שוב הפליא הכנר הגדול בחוזות הנגינה שלו. השליטה הטכנית המושלמת, הצליל הזוהר, הרמיזן, הפיוט והזמור המייחדים אותו העניקו לקונצ'רטו של גלאזונוב יופי מעל למצופה. היצירה שאינה מהקונצ'רטות הגדולים כבר נוגנה על ידי פרלמן בפילהרמונית ב־1981. הפעם ביצע אותה גם להקלטה מסחרית. מחמאות מגיעות לשיתוף הפעולה עם המנצח והתזמורת שהיה במיטב המסורת. ה"בולרו" האנאי של ראוול, המסוגל להסכל בביצוע בינוני, עוצב הפעם על ידי מהטה בחושניות רגועה כשנגני התתפנים אלון בור וגבי הרשקוביץ מובילים את צעדת הסולנים המרותקת לשיא הנכסף. בפגרת הקיץ שלה עומדת הפילהרמונית לצאת לסיור קונצרטים בארה"ב.

ישראל דליות

שבעה למותו של יהודה כהן

פטירתו של יהודה כהן ז"ל לפני שבוע היא אבדה קשה לא רק למשפחה, לקרובים ולידידים הרבים של איש יקר זה, כי אם גם לחיי המוסיקה של ישראל בכלל. במשך 52 שנות שבתו בארץ, מ־1936 ועד ליום מותו, היה יהודה מלווה נאמן ואוהב לכל המתרחש בתחום המוסיקה. ובכל התפקידים שמילא כאן כעורך תוכניות בכיר ב"קול ישראל", כמרצה, כמוסיקולוג, כמבקר וכסופר מוסיקה, היתה גישתו החיובית והקונסטרוקטיבית בבחינת קו יסוד של אישיותו.

יהודה היה שייך לדור מתמעט והולך של משכילים ממרכז אירופה שהצליחו להשתלב כאן וליטול חלק פעיל בחיי התרבות והאמנות של ישראל ולהוסיף להם נופך של רוחניות ויחסי אנוש שהיום נעשים אצלנו נדירים יותר ויותר. הוא נולד ב־1910 בפראג, כבן למשפחה ספוגת תרבות יהודית ואירופאית. אביו היה בנקאי אמיד שאיפשר לבנו להתמסר ללימודי הנגינה בכינור והקומפוזיציה, ותן ללימודים בטכניון לקראת התואר מהנדס.

ברקע של המילייא התרבותי שלו היו דמויות כמו פרנץ קפקא (שהיה בן־דוד של אביו) ומאקס ברוד, שאתו המשיך לקיים קשרי ידידות גם בארץ, ואת ספרו על המוסיקה בישראל השלים, הרחיב והוציא לאור בצורה מחודשת בהוצאת ברייטנר המפורסמת ב־1976.

אחרי עלייתו ארצה עם הוריו ב־1936, חזר יהודה לפראג לשנה אחת וסיים שם את לימודיו בטכניון כמהנדס חשמל. בנסיעתו הקצרה לאירופה הכיר את שושנה, רעייתו לעתיד, אותה נשא לאשה בתל־אביב בשנת 1938. מאז ועד עצם הימים האלה חיו בני הזוג כהן בדירתם הקטנה ברחוב זמנהוף, שם גם גידלו את בתם היחידה חנה. דירה צנועה זו הפכה במשך השנים מקום מפגש למיטב האישים בחיי התרבות והמוסיקה בארץ. בין באי הבית היו עדן פרטוש, פאול בן־חיים, מאקס ברוד, המשורר יעקב כהן וכמובן ידידיו הקרובים של יהודה עוד מפראג, פרנק פלג וגיאורג וינגר. גם אורחים ידועי שם מחו"ל לא פסחו על ביתם של שושנה ויהודה בביקוריהם בארץ, ביניהם המנצחים רפאל קובליק וולטר זיסקינד. קשרי התרבות הענפים של יהודה עם חו"ל הביאו אל הבית לא פעם דיפלומטים תכופות תרבות של כמה ארצות אירופאיות והוא זכה לאותות הצטיינות מיוחדים מממשלות איטליה וגרמניה על תרומתו לקשרי התרבות שלהן עם ישראל.

שתי תכונות יסוד בלטו באישיותו: ראשית, ידע עצום ויכולת צבירה בלתי מוגבלת של פרטי פרטים בכל הקשור למוסיקה, ליוצריה ולמבצעיה ושנית - היכולת להפוך ידע זה לתוויה אנושית גדולה, למקור בלתי נדלה של אהבה ותוכנת חיים. מה שכה היטיבו להגדיר במסורת שלנו כתורה עם דרך ארץ.

יש בשפה העברית קשר אתימולוגי מופלא בין המלים אמנות־אמונה־אמת, ואני אינני מכיר רבים שגילמו באישיותם קשר זה כמו יהודה: כי היתה בו אמונה גדולה במשמעותה של האמנות - במיוחד המוסיקה - והיה בו כבוד גדול לאמת של כל אמן יוצר או מבצע באשר הוא.

עבודתו העניפה בביקורת מוסיקאלית, במאמרים ובסקירות שוטפות ל"דבר" ו"חדשות ישראל" בארץ, ול"פרנקפורטר אלגמיינה צייטונג" ו"ראס אורקסטר" בחו"ל הטילו עליו מעמסה לא קטנה בשנים האחרונות, אך לצד אלה הוא השקיע מאמצים רבים לסיים את ספרו על המוסיקה הישראלית, שעליו שקד מאז 1978. ספר רב־כמות זה העומד להופיע בהוצאת "עם עובד" בעברית ובאנגלית, הגיע כמעט לסיומו, ועם הופעתו ייהפך וודאי למקור המקיף, ההוגן, הרציני והמוסמך ביותר לכל מידע על המוסיקה הנוצרת בארץ.

בצעירותו כתב יהודה כהן כמה יצירות רבות היקף, ביניהן האופרה "המכבים" והקנטאטה "יוסף טרומפלדור". הוא חזה מבשרו מהי כמות הידע, הכשרון והעמל המושקעים ביצירה אמנותית, ומכאן וודאי נבעה גם הערכתו העמוקה ליוצרי המוסיקה הישראלית וההבנה שגילה לשאיפותיהם וללבטיהם בדרך ליצירת סגנון ישראלי עצמאי. מתוך הכרה לפועלם של הקומפוזיטורים החיים ויוצרים כאן קרא לספרו על־שם יוצר ספר תהילים: "נעימי זמירות ישראל". הוא ראה בספר את מפעל חייו, הלב רואב על שלא זכה לראותו יוצא לאור. אנו חבים לו ולעצמנו את השלמת המשימה, ומי יתן וביום השנה למותו נזכה לראות את הספר מופיע. יהיה זה נר גדול לנשמתו.

צבי אבני

מופע

אין לו מתחרים

יהודה פוליקר בהופעה חיה.
20.7 בית החיל תל אביב.

בעיתות המודרנה, בהם משתלטים האמצעים הטכניים על כל תחומי החיים, קשה מעט להתייחס להופעה זו של פוליקר. קשה גם להפנות אצבע מאשימה לסיבת התקלה. מערכת קול לקויה? חוסר תיאום זמני בין הלהקה לפוליקר? לא ברור. למעשה גם לא כל כך רלוונטי לעניינו.

יהודה פוליקר נופח את רגשותיו על הבמה באותנטיות שיכולה להביך כל תל־אביבי מנוכר על־פי האופנה האחרונה. ושום מערכת קול, לקויה ככל שתהיה, או אי אלו קצרים קצביים בינו לבין הדמויות שמאחוריו לא יעמדו בדרכו. יש לו קול עוצמתי שמתחיל באזורים עמוקים יותר מאשר הגרון, והוא מצליח לנסוך כריזמה אישית על פני כל האולם ובאיו. בסוף ההופעה זינק הקהל למעברים ודרש את שובו לבמה, לשמונה ואולי עשרה הדרנים. ההתלהבות חסרת מעצורים. האנשים רוקדים בכסאות ומאיימים לנגוס בריפוד הדל, אם לא יספקו להם עוד מנה פוליקר.

ההופעה מורכבת בעיקרה מפרקי חייו הקודמים. הרבה מוסיקה יוונית, שהמריצה את הקהל למחוא כפיים באצבעות פשוקות. השירים מתקלשים האותנטיים [illegible] קולו של פוליקר נאבק בסאונד העמום, המגוון, ואנשי שירתו נשמע כאילו הוא הוא שוחק הציר של סקציית הקצב. השיר המלהיב ביותר היה "ודיו רמאללה". שיר רוק המכיל הברקות מילוליות של יעקב

גלעד והברקות מוסיקאליות של פוליקר ויחד עם זאת נשען ללא בושה על מקצב הרוק הפשוט והמקפיץ. הפירוטכניקה העמוסה, ארבעת המתסומים המהבהבים בפינות הבמה, ותמונת הרכבת רבת המשמעות הפרושה ברקע - כל אלו לא הועילו בהעברת המסרים הכבדים והקשים. כנראה שאין מקומם של שירים אלה על הבמה, בהופעת רוק אגרסיבית שיש בה, באופן טבעי, תחושה חריפה של פאשיזם.

ההדרנים בסיום היו "יום שישי את יודעת...", שירים שכתב לגקיר גטב ולאחרים. הקהל שחש בחגיגיות, השתלהב עוד יותר, זיעזע את קירות האולם, ובית החייל החל עושה דרכו במורד רחוב פנקס באף בשר ההלכה... אין לו מתחרים ליהודה פוליקר.

דנור רעים

מוקדש למאמט

ערב שלולו דיוידי מאמט יועלה בתיאטרון הסימטה. הוא יהיה מורכב משתי הצגות. האחת, "ואריאציות ברווזים", קומדיה שהוצגה במסגרת אירועי "לילות יפו" הקיץ, וכן הצגה חדשה "סטיות מיניות בשיקגו" שבמרכזה שני פנויים ושתי פנויות ובעיותיהם המיוחדות כשהמין, הוא בעייה מרכזית, אליבא דמאמט. [illegible] שני שחקני "ברווזים" משתתפים גם בהצגה זו ואליהם מצטרפות [illegible]. הצגת הבכורה ב־12 באוגוסט.

"חולם בספרדית" - מופע

שירי תקליטו החדש של שלמה יידוב "חולם בספרדית" יהוו הבסיס למופע בשם זה שבכורתו ב־5 באוגוסט באמפיתיאטרון של עין הוד. לאלה יתווספו שירים ישנים כמו "ימים לבנים", "ילדי הירח", "שיר בין ערביים" ועוד וכן קטעים כליים במקצבים ארגנטינאיים. את יידוב, המנהל המוסיקאלי של המופע, ילוו גדי שרי בתופים, ארמון פלפי בבאס [illegible] במסורת. המפיקה היא [illegible].

ברכה צמח לפולין

המורה למחול ברכה צמח, המנהלת את הסטודיו למחול של מרכז התרבות ליד מועצת פועלי גבעתיים, הוזמנה לפולין להעמיד תוכנית מחול שמבצעיה בני נוער, תלמידי בית ספר. ההזמנה הגיעה לצמח מפקיד בכיר של מיניסטריון התרבות הפולני שביקר לא מכבר בישראל וצפה ב"בת הים הקטנה", על פי כוריאוגרפיה של צמח בביצוע תלמידותיה מן המתנ"ס בגבעתיים. צמח, בסיוע בתה טלי, העמידה הפקה עשירה במיוחד שאותה ביצעו בחן רב 300 תלמידותיה בנות 6 עד 17 שהולבשו בתפקידי יצורי־ים, נסיכות, פיות ושאר יצורים אגדיים. צמח בחרה את הקטעים המוסיקליים לתוכנית (אדאג'יו של אלבינוני, הים המכושף ועוד), עיצבה את התלבושות המרהיבות שתפרו אמהותיהן הנאות של הרקדניות הצעירות ושימשה כקריינית במופע שהסתיים באיחור של חצי שעה בגלל הביקוש הרב להדרנים.

הסטודיו למחול הוא אחד מן החוגים הרבים שמקיים המתנ"ס השוקק בגבעתיים בניהולו של אפי שטנצלר. מאז נתמנה שטנצלר לתפקיד מזכיר מועצת הפועלים (אחד הצעירים ביותר העושים בתפקיד זה), הציב לעצמו אתגר: לפתוח את המתנ"ס בפני ציבור גדול ומגוון של תושבי העיר. בין החוגים החדשים שהכניס לשם: מחול קלאסי, ג'ז, קשתות, ברידג', וכמעט כל ענפי הספורט.

מחזה דרוזי ראשון

"שמעה דרוזית" הוא שמו של מחזה דרוזי ראשון שהופק והוצג על־ידי דרוזים ולגער דיוק על־ידי בית הספר "אורט" בעוספיה. הפקת המחזה היא חלק ממאמצי משרד החינוך והתרבות לפתח את לימוד המורשת הדרוזית בבתי הספר של העדה. במסגרת זאת כבר הוכנו ספרי לימוד לכתות ג' עד י"ב וגם באוניברסיטת חיפה מתקיים קורס אקדמאי בנושא אותו מעבירים מחנכים ואנשי ציבור דרוזים. ביוזמת שר החינוך הוכפל לאחרונה מספר המלגות המוענקות לסטודנטים דרוזים ובשנת הלימודים התשל"ח היה מספרם 210.

בקצרה

אביניון...בפסטיבל התיאטרון של אביניון מצפים הקיץ ליותר מ־120 אלף מבקרים. מספר שיא מאז הוקם הפסטיבל ב־1947 על־ידי ז'אן וילאר. במרכז הפסטיבל השנה עיבוד של פטריס שארו ל"המלט" המוצג עם רדת החשיכה על העיר באחת מחצרות ארמון האפיפיורים במשך חמש שעות, ללא הפסקה, כשהבמה משופעת וספסלי הישיבה במעברים.

בכבל שנה נערכת באביניון מחווה למחזאי צרפתי מודרני. השנה זהו ג'ורג' פאראק המנוח. מחזה אחד שלו (מתוך שניים) שכתב מועלה בפסטיבל. "ההעלאה", העוסק בעצות לפקיד כיצד לבקש העלאה בשכר, סמי פריי מציג קטעים מעבודותיו ומועלה מחזה נוסף השואב מעבודותיו בשם "הדיים וכיצד להשתמש בהם".

בין המחזות האחרים בפסטיבל - סך הכל 485 מופעים - קלאסיים מאת ראסין, מאריבו, וולטר וגולדוני ומודרניים כמו סארטר, בקט, איב מאוורה וטום סטופארד. לאביניון מגיעות גם שתי להקות תיאטרון מברה"מ ובמסגרת הקפה תיאטרון מחווה מוסיקאלי על־פי ז'אק פרוור ותיאטרון הקברט האידי של בן זימט.

פולין...בתיאטרון הפולני זוהי עונת "האביב של סטליך". בקרקוב הבורשה מועלה המחזה "שורטר", באתרון של סלומיר מרוזק, המתמקד בסיוריו של פקיד קומוניסטי בגימלאות שנכנר בחובו וגורם למאסרו.

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 עד כאן: רצף דפי הטלטקסט.
09.05 שעת כושר.
09.15 האיש במסכת הברזל. למלך לואי ה־13 נולדו תאומים, יורשים לכס המלכות: כולם ראו בכך פתח לאנרכיה, והמלכה נאלצה להרחיק את אחד התאומים. ברבות הימים נודע לאח שהורחק עובדת מוצאו והוא שב לארמון המלוכה. שני האחים נקלעים להרפתקאות רבות. ע"פ ספרו של אלכסנדר דיומה.
10.05 פרפר נחמד "לכל אחד יש שם".
10.30 חץ וקשת (פרק 20) "הנסיכה". גסלר מבקש את ידה של הנסיכה כדי להשלים את נצחונו על כל השבטים בידי הקיסר. טל מצליח להחליף משובין, ולברוח מחוץ למצודה יחד עם הנסיכה המשמשת כבת ערובה.
10.55 זה רק וויליאם (פרק 20). וויליאם מחליט שעליו לחיות "איש העולם הגדול". הוא עוזב את הבית ובדרכו קורות לו הפתעות רבות.
11.20 אנחנו ושכנינו - דפי טלטקסט על משנים בסכסוך הערבי־ישראלי.
11.25 בעלי החיים המופלאים - מופע ראווה המציג בעלי־חיים בעלי "תכונות אנושיות" או כאלה שיש להם קשרים מיוחדים עם בני־אדם.
12.10 רודי גלאוזר ולהקתו בהופעה חיה.
14.00 עד־כאן - רצף דפי הטלטקסט.
14.05 משחקי סרדה - בלט של גברים בביצוע תיאטרון המחול בן־זמננו של לונדון. רוברט כהן, המנהל האמנותי של הלהקה. כוריאוגרפיה: רוברט מרוז.
14.40 אלבר מרקה - דרך עבודתו של הצייר הצרפתי אלבר מרקה. היכרות עם יצירותיו ומעט מהיסטוריה האישית שלו.
15.00 רחוב סומסום "משנה מקומי". מישה אומניק עורך הכנות נמרצות להעתיק את מקום מגוריו. ואנשי הרחוב מסייעים לו.
15.30 שעת כושר.
15.40 שביל באמצע שביל בצד (שבילוזיון מס' 5) לקט שירים מתוך תוכניות "שביל באמצע שביל בצד". בתוכנית: "כמה טובי בני ברמן, "אני מדבר" אסתר כץ, "כל עוד" בתו שרעבי (כ).
15.50 מאתיים שנות לישות הדואר - דפי מידע טלטקסט.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 24).
16.23 אנחנו ושכנינו - דפי טלטקסט על משנים בסכסוך הערבי־ישראלי.
16.25 כך היו חיינו (פרק 23) "עדיין בבית הספר". ג'יין ממשיכה לבקר בביה"ס. רבים מהילדים לומדים בביה"ס חולים בגלל תזונה לקויה ותנאי מגורים בלתי הולמים.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 שומר כלבים - סרט הנפשה של וולט דיסני על ילד שמקבל כלבלב במתנה ומגלה בו תכונות מיוחדות, שבעזרתן הוא מגיע לעולמות קסומים (עברי־ערבית).
18.20 אפוקליפסה אחוזתי סרט הנפשה.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 רואה פתוח - ענייני חברה וחינוך, הנושא לדיון: "קריאת ספרים". בתוכנית מתלבטת שהורים אינם מרשים לילדיהם לקנות ספרי קריאה בטענה שהדבר אינו חיוני (תרגום עברי).
18.45 חידושים והמצאות - על חידושי המדע. בתוכנית: בטכנולוגיה, ברפואה, בחקלאות ועוד. בעולם: תפקוד נפשי מאושפז, ליבול האלמוגה הדרכי הטבע להפיכת אשפה, שהוא מסורה, לדלק יקר ערך ובלתי מזהם; בישראל: אצות אדומות, בשיטות למניעת ובהוצלכי מוצי מעבודתיים להעשיית המאן (תרגום עברי).
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 אלף - שם המשחק: "אשה יפה".
20.30 בין הפיוטאות - ענייני משפחה וחברה, בשידור ישיר.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת (פרק תשעים וחמישה): אצבה מוסרת לכלי התקשורת את סיפור היקרה הבת הלא־חוקית של אלקסיס. סטיבן מתפייס עם אלקסיס ושב לעבוד ב"קולביקו". גבר צעיר ונאה - לוק פולר שמו, הנשכר ל"קולביקו" בתור יחצ"ן. ג'ף פוגש אלמנה צעירה ומושכת - ניקול, אלמנתו של זוז וולביס (עברי־ערבי).
22.40 מבט הרוח ענייני תרבות ואמנות. בתכנית משולבים מופעים, ראיונות ושיחות בתחומים אחרים.
23.30 חופשי על הבר שם המשחק: "הקמיע". סאם טאות לשאול לריק הקר - שחקן כדור־בסיס ידוע, הזקוק לעזרה - פקק של בקבוק שהוא מחזיק בתור קמיע (עברי־ערבי).
23.55 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 "מה נשדר הערב"
18.33 - "הרפתקאות הדבורה מאיה" (פרק 15)
18.58 - "רגע לפני" חזיר כחיות שעשועים בקנית.
19.00 - "דאריל ברוסיה" - (פרק תשיעי): "מעבר ליערי" איזור הטונדרה בברית המועצות. הוא מרחב צחיח באיזור הארקטי. איזור זה ידוע בחורף הקר והארוך השורר בו. בקיץ חל בו שינוי קיצוני, והוא הופך לארץ קסומה. על הסיור במקום ובשמורת הטבע "לבטה" עוד, על ציפורים נדירות מן המקום וקן שיתוף מעלה בין ברווזה תמונה את קנה בקרבת תמליקון, ועל המראה מרהיב של אלפי איילים ביתמים העוברים על פני הטונדרה ברקע.
19.26 "רגע לפני" על שיחזור האניה בולטימור.
19.30 "חופשי חופשי" (פרק 15) "חופשת החופש". בחדר המגורים שבביתו, צופה דיויד, כשכוסית וויסקי בידו בשקופיות מעת חופשתו בספרד. כשאשתו שבה מעבודתה, והיא מודיעה לה על כוונתו לנסוע לחופשה בספרד.
19.55 "פינת המתכונים השבועית" מתכוני דיאטה: הוראות מדויקות להכנת עגבים בריאים, ועוד דיאטה מפתיעה.
20.05 "מה נשדר מחר".
20.08 "נקודת זינוק" מגזין ספורט - הזדמנות לחזות במשחק לא מוכר בארץ, סקווש לנשים. המשחק שנערך בטורונטו, קנדה. עוד בתכנית: אליפות הכדורסל של אוניברסיטאות בארצות הברית.
21.07 "שירים" של: הקומונרדס, קרוש ורוש.
21.40 "קליפ מי יודע" חידון הפופ השבועי.
21.45 "שירים עבריים".

המזרח התיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משפחות (ערבית); 15.00 מלך השחקנים (סידרה); 15.30 הבית המעופף (מצויר); 16.00 סרט (ערבית); 18.00 משפחת וולטון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 שנה בחיים (סידרה דרמטית); 21.00 סרט "הנאים והאגרוריסט" עם צ'אק קונרס; 22.30 מעשיות משפחות (ערבית).

ירדנית

16.30 סרטים מצויירים (ער' 1); 17.00 תכנית ספורט (ער' 1); 18.05 רחוב קרטו (בצרפתית); 18.30 כשרונות צעירים (צרפתית); 18.40 אלף (ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.00 נסיונות מדעיים (ער' 1); 19.15 לקט שירים בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 שלם בקופה (קומדיה אמריקאית); 21.10 הקוסמים (דוקומנטרי על האפקטים הטכניים בסרטים); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 חמשות (האקולייזר, סידרת מתח אמריקאית); 23.10 מגדלי פולטי (קומדיה אנגלית).

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה ניגוחה - בוקריני: סמפוניה מס' 8, בלה מג'ור; סורקונטה: קונצ'רטו בסי במול מז'ור לקלרניות ולתזמורת; שומאן: תמונות יער; הארקולי: [illegible] פנטסיה לויולה ולפסנתר; ארנסקי: "לילות מצריים".
09.00 קונצרט בוקר - רימסקי־קורסקוב: חמישיה לפסנתר ולכלי־נשיפה; מלקולם ארנולד: מחולות אנגליים; מוהלר: סימפוניה מספר 4; סזאר פרנק: וריאציות סמפוניות לפסנתר ולתזמורת; מוצרט: שלישיית פסנתר ק. 502; הייון: סימפוניה מספר 27.
11.57 פינת השיר - שירי עם ערביים.
12.00 אמנים באולפן - מרי סטנסון ואלן שטרנפלד, פסנתר ב־4 ידיים - מוצרט: סונטה בסי־במול מז'ור, ק. 358; [illegible] בצורת אגס.
13.05 בהאזנה ניגוחה - תומס ארן: פתיחה מס' 1 במי מינור; בטהובן: 12 מחולות גרמניים; ברליוז: הפתיחה "בנבנוטו צ'ליני"; שופן: קונצ'רטו מס' 2 בפה מינור לפסנתר ולתז'; קרסנס: סימפוניה מס' 3 ברה מינור; שוברט: רונדו מתוך סונטה ברה, בעיבוד פרידברג.
15.00 דפי פסנתר - הסונאטות של בטהובן.
16.00 מוסיקה ליום ראשון - וליאם ברד: מיסה ב־3 קולות; ויואלדי: לאודטה פוארי; באך: קנטטה מס' 140; הייון: מיסה [illegible] מז'ור.
18.00 מוסיקה כאן ועכשיו.
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי - רסיטל עם הפסנתרן תומס דואיס (הקלטה 25.4.88). מרכז טארג עין כרם; הייון: סונטה בדו מג'ור 16/50; שופן: סונטה מס' 2 בסי במול מינור, אופ. 35; פרוקופייב "סרקזמים", אופ. 17; פרוקופייב: סונטה מס' 6 בלה מז'ור, אופ. 82; שומאן: רביעיית כלי קשת מס' 2 בלה מינור אופ. 13 (רביעיית אלבריני).
22.30 מן המקורות - הרמוניה ברליניאית: עלייתם ושקיעתם של ה"קומודיון הארמוניסטים".
23.00 מחזורי יצירות - מוצרט: סונאטות.

רשת א'

15.30 האוניברסיטה הפתוחה - שידורים לימי החופשה. מרחבא - ערבית מדוברת, שעור מס' 15.
16.05 רדיו־עשרה: מגזין נוער, כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.05 צבעי הקשת - "שירים ממזרח, ממערב ומכל משלט".
22.05 הפה והעין - תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם עם ד"ר עמירם רביב. פסיכולוג וחנוכי קלינג, והפעם: "קו פתוח".

רשת ב'

18.06 בעין בוחנת - שאלות וסוגיות במחלוקת.
19.35 שירים עבריים.
20.05 אזמר בשבחך - פיוטים ופרקי חזנות ספרדיים.
22.05 לתאוזו בחלום - מחרוזת שירים.
23.05 ביננו לבין עצמנו - שיחות עם מאזינים בשידור חי.

רשת ג'

19.05 מצעד הפזמונים הלועזיים.
22.05 אדום עתיק - שירים שלא נס ליחם.
23.05 סיסת לילה.

גלי צה"ל

10.55 זה בוער - על עצים ויערות.
16.05 ארבע אחר הצהריים - שעה של שירים עבריים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קסמות.

צה"ל 1

19.05 עושים מדינה (ש.ח.)
20.05 כוכב הערב - דני רובס.
21.30 אוניברסיטה משודרת - מדע הנגיפים בעידן האיידס - על תרופות כנגד האיידס.

צה"ל 2

19.05 הרדיו הישן.
20.05 צד - 8.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הגיו הזה.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 11
סדרה א': הערב, 31.7.88
זובין מהטה מנצח
יצחק פרלמן כנר
התכניות: שנברג, "פליאס ומליסנדה"; שוסטקוביץ' - קונצ'רטו לכנור
תל אביב, היכל התרבות, 8 בערב
קונצרט למנויים מס' 11
סדרה ז': יום ב' 1.8.88
זובין מהטה מנצח
התכניות: ביזה - האופרה "כרמן" (ביצוע מלא)
חידוש כרטיסי המנוי לעונת 1988/89 הוארך עד לתאריך 15.8.88

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה
חידוש כרטיסי המנוי לעונת הקונצרטים 1988/89
בתל־אביב, בירושלים ובחיפה
הוארך עד לתאריך 15.8.88
מנויי תל־אביב אשר שילמו בחודש יוני 1988 בבנקים ולא קיבלו עדיין את כרטיס המנוי - מתבקשים להתקשר למשרד.

דבר של היום הוא דבר חדש

סרטים

■ **תל־אביב**
אסתר: רמבו III 9.45, 7.30, 5.00, 2.30
אורלי: הרסה 9.15, 6.00
בית ליסין: סדר ביותר 23.15
בן־יהודה: סיפונות 9.45, 7.15, 5.00
גורדון: כמעיין המתגבר 9.45, 7.30, 5.00
גת: פרחים בעליית הגג 9.40, 7.30, 5
דיזנגוף 1: קשה בגרד 9.50, 7.30, 5.00, 3.00, 1.00, 11.00
דיזנגוף 2: הקיץ של אביה 9.50, 7.30, 5.00, 3.00, 1.00, 11.00
דיזנגוף 3: עולם נפרד 9.50, 7.30
דאן דה פלורט 3.00, 11 בבוקר
מאנון 5.00, 1.00 אחה"צ
עולם נפרד 9.50, 7.30
דקל: משדרים חדשות 9.45, 7.10
5.00 הברי הדרקון אליוט
דרייב־אין: סיפונות 10, 8, 24 סקס
הוד: סלמה 9.45, 7.30, 5
הסינימטק: 6 בישראין ללא מכם
8 אגנס של אלוהים
22 עשבות אורח
קולנוע (בית ציוני אמריקה)
לול 11.30, 9.30, 7.30, 5.00
חן 1: המשימה מיאמי 9.55, 7.45
ספר הג'ונגל (בעברית) 5, 3, 12.30, 10.30
חן 2: שלושה גברים ותינוקת 9.55, 7.40
המשימה מיאמי 5.00, מלחמת הכוכבים 3.00, 12.40, 10.30
חן 3: נעורים בהשאלה 9.55, 7.40, 5.20
פרי פתינס 3.00, 12.40, 10.30
חן 4: ספר הג'ונגל (אנגלית) 9.45, 7.35
רמבו הפיל המעופף 5.00, 3.00, 12.30, 10.30
חן 5: הקיסר האחרון 9.30, 6.30
הרפתקאות הצ'יפמאנק מסביב לעולם 5.00, 3.00, 12.30, 10.30
לב 1: אהבנו כל כך 9.45, 7.15, 5, 2.35
אל עצמי 8, 5, 3, 11
לב 2: הדבר של החברה שלי 9.55, 7.45, 6.00, 4.10, 2.00, 11.45
לב 3: הנסיכה הקסומה 10, 5.30, 1.30, 11.30
לב 4: תופשה בכפר 9.50, 7.30, 12
לימור: מחליפים ערוצים 9.45, 7.45, 5.30
מגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מקסים: מלך הפלים 7.30, 5.00
חיזור גורלי 9.30
סינ (לשעבר אלנבי): ביסל ג'וס 7.30, 9.40
מילת 1: שם המשחק 9.45, 7.30, 5.00
בילבי 11.00 בבוקר
מילת 2: הבית ברחוב קרול 9.45, 7.30, 5.00
אלנק 11.00 בבוקר
מילת 3: סוכת ירח 9.45, 7.30, 5, 3
שלגיה ושבעת הגמדים 11.00 בבוקר
פסוריה: סגור לרגל שיפוצים
פאריזאן: עיניים שחורות 9.30, 7.00
פאר: הנביאים 9.45, 7.45, 5.00
פריז: לילדי איב 9.30, 7.15, 4, 2, 12
המסיק להיות הגיינים 23.30
צפון: כפר קטן שלי 9.45, 7.30, 5.00
שחף: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15, 5.45
תמוז - רמת־אביב: בלייד ראנר 9.40, 7.30
תכלת: הכל באשמת גן עדן 9.45, 7.30, 5.00
תל־אביב: קרוקודיל דנדי II 9.45, 7.30, 5.00
התזמורת הישראלית: מעקב ותשעי 22

■ **ירושלים**
אביבון: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.15, 4.30
אורנע: המשימה מיאמי 9.15, 7.15, 4.30
10.30 ביסל ג'וס
אוריון 1: מחליפים ערוצים 9.30, 7.30, 4.30
ברווזון 10.30
אור 2: הבית ברחוב קרול 9.30, 7.30, 4.30
אהבה בשוקים 10.30
אור 3: הדבר של החברה שלי 9.15, אבא גנוב 7.15, 4.30, 10.30
אור 4: לילה מסוחרר 9.15, 7.15
מלך הפלים 4.30, 10.30
שלוש אמיגוס 23.15
אור 5: מתפשים את אגורה 9.15, 7.15, 4.30, שנשן על צמר 10.30
23.15 אבשי השה
בית אגרון: 4.30 בילבי, 6.15 מל ברוקס - שנטן בחלל, 8.00 פרוון, 9.30 מתנמי פישון - בריל
אורגיל: נעורים בהשאלה 9.15, 7.00
ספר הג'ונגל (עברית) 4.30, 12.30, 10.30
אימפריה 1: לול 11.30, 9.30, 7.15, 5.00
אימפריה 2: אל עצמי 9.45, 7.45
אימפריה 3: הפתיחה בקרוב
אימפריה 4: הפתיחה בקרוב
כסיר: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 8.30, 5.15 מחץ הלילה 10.30 בבוקר
מישאל: אהבנו כל כך 9.15, 7.00
סמדר: שם המשחק 9.15, 7.00
עדן: סלמה 9.15, 7.15, 4.30
רון: רמבו 3 9.30, 7.15, 4.30 10.30
האב צעיר 2
תיאטרון ירושלים: הקיץ של אביה 9.30, 7.00, 5.00
סמי ורוזי עושים את זה 9.30, 7.00
עולם נפרד 9.30, 7.00

■ **חיפה**
אורה: הקיץ של אביה 9.15, 7.00, 4.30
אורלי: עיניים שחורות 9.00, 6.30
אטמוספירה: סגור
ארמון: סגור
כוריה: מחליפים ערוצים 9.15
שלגיה ושבעת הגמדים 11
אל עצמי 7.15, 5.15
חן: המשימה מיאמי 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 1: לילה מסוחרר 9.15, 7.00
מלך הפלים 4.30
עצמון 2: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 8.30, 5.20
עצמון 3: שם המשחק 9.15, 7.00, 4.30
פאר: רמבו III 9.15, 7.00, 4.30
קריאטור: לול 9.15, 7.15, 5
רב גת 1: ביסל ג'וס 9.15, 7.00
ספר הג'ונגל 5, 11
רב גת 2: נעורים בהשאלה 9.15, 7.00
אבי החבורה 5, 11
רב אור 1: משדרים חדשות 9.20, 6.40
מלחמת הכוכבים 4.30, 11
רב אור 2: סוכת ירח 9.15, 7.00
אי.טי. חבר מכוכב אחר 4.30, 11
רב אור 3: תופשה בכפר 9.15, 7.00
בעקבות התרב הקסומה 4.30, 11
רון: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.45, 4.30

■ **קריות חיפה**
סביר: מקום ליד הים 9.30, 7.15
סביון: המשימה מיאמי 9.15, 7
ספר הג'ונגל 5, 11
אורות: הקיץ של אביה 9.15, 7.00
בית העם: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.00
היחבל: סלמה 9.15, 7.00
כינר: לול 9.15, 7.00

■ **אשדוד**
אסתר: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.30
אשורה: המשימה מיאמי 7.15

■ **אשקלון**
אסתר: סלמה 9.30, 7.30
מצפה: חכמת רחוב 9.30, 7.30
רחל: רמבו III 9.30, 7.30

■ **באר־שבע**
חן: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 5.00
היכל התרבות: שם המשחק 9.30, 7.15
ספר הג'ונגל 11, 5

■ **הרצליה** ■ **רמת השרון**
דיזל: סגור
מלון דניאל: תופשה בכפר 9.30, 7.15
כוכב: סוכת ירח 9.35, 7.15
חוות הקסמים 11, 5

■ **עפולה**
מוסקוביץ: משדרים חדשות 9.00

■ **חולון** ■ **בת־ים**
ארמון: לול 9.30, 7.30
מגדל: המשימה מיאמי 9.40, 7.30
ספר הג'ונגל (עברית) 5.30, 4.00
עצמאות: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15
ספיר: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 5.00
מתנ"ס קרית שרת: סגור
רינה: סלמה 9.45, 7.45

■ **חדרה**
חדרה: רמבו III
ספר הג'ונגל 6.00, 4.30

■ **כפר־סבא** ■ **רעננה**
עתל: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15
ספר הג'ונגל 5.00, 11.00
חן: הקיץ של אביה 9.30, 7.15
אחווה: סגור

■ **לוד** ■ **רמלה**
אורלי: סגור
אורה: מלך הפלים 9.30, 7.30
נוה ירק: מלך הפלים 9.30, 7.30

■ **נהריה** ■ **עכו**
הוד: לילה מסביב 9.15, 7.15
רון: סגור
אורדוריה: סגור

■ **נתניה**
אסתר: סלמה 9.30, 7.30, 5.30
שלגיה 11 בבוקר
הוד: לול 9.15, 7.00
מגדל: משדרים חדשות 9.30, 7.00
ספר הג'ונגל 5.00, 11.00
שרון: רמבו III 10, 8, 11
הקיץ של אביה 6.00, 4.30

■ **קרית אונו**
מתנ"ס: סגור

■ **פתח־תקוה**
היכל 1: קרוקודיל דנדי II 10.00, 7.45
ספר הג'ונגל 6.00, 4.15, 11.00
היכל 2: סלמה 9.30, 7.30, 5.00
בילבי 11.00 בבוקר
היכל 3: הקיץ של אביה 9.45, 7.45, 5.00
שלגיה ושבעת הגמדים 11.00 בבוקר
שלום: רמבו III 9.30, 7.30

■ **ראשל"צ** ■ **רחובות**
בית העם: סלמה 8.30
הדר: רמבו III 9.15, 7.15
ספר הג'ונגל 5, 11
חן: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.15
ספר הג'ונגל 5, 11
ג.ג. רון 1: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15
שדרות הדרום 11.00, 5.00
ג.ג. רון 2: סלמה 9.30, 7.30, 5.00
שלגיה 11.00 בבוקר
עתמן: הקיץ של אביה 9.30, 7.15
ראשונים: לול 9.30, 7.30

■ **רמת־גן וגבעתיים**
אלהמברה: רמבו III 9.45, 7.30, 5.00
ארמון: סגור
לילה: לול 9.30, 7.30, 5.00, 11.00
הדר: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 5.00
רב גן 1: המשימה מיאמי 9.30, 7.30
ספר הג'ונגל (עברית) 5.00, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 2: שלושה גברים ותינוקת 7.25, ביסל ג'וס 9.50
בילבי 5.00, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 3: הקיץ של אביה 9.30, 7.30, 5.00
חוכמי כשת לי בארץ הפלאות 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 4: נעורים בהשאלה 9.30, 7.30
הרפתקאות הצ'יפמאנק מסביב לעולם 4.30, 12.30, 10.30
ליאבסוב: חשמל 9.45, 7.30

■ **קרית שמונה**
שמיר: מלך הפלים 9.15, 7.15